

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРАТУНАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ**

**СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК
ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ**

**ГОДИНА: XXXI
БРОЈ: 6/2024
БРАТУНАЦ, 17.09.2024. године
ИЗДАЈЕ: ОДСЈЕК ЗА СКУПШТИНСКЕ ПОСЛОВЕ**

САДРЖАЈ

АКТИ СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

1. **ОДЛУКА О УПРАВЉАЊУ НЕКРЕТНИНАМА У ВЛАСНИШТВУ ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ**
2. **ОДЛУКА О ПРИСТУПАЊУ ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ РЕГУЛАЦИОНОГ ПЛАНА ЗА СТАМБЕНО ПОСЛОВНИ ОБЈЕКАТ МИЛИВОЈА МИЋИЋА У НАСЕЉЕНОМ МЈЕСТУ БРАТУНАЦ**
3. **ОДЛУКА О ПРИСТУПАЊУ ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ РЕГУЛАЦИОНОГ ПЛАНА РАДИ ПАРЦЕЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ИНДИВИДУАЛНО СТАМБЕНОГ ОБЈЕКТА У НАСЕЉЕНОМ МЈЕСТУ БРАТУНАЦ**
4. **ОДЛУКА О ПРОДАЈИ НЕПОСРЕДНОМ ПОГОДБОМ НЕИЗГРАЂЕНОГ ЗЕМЉИШТА РАДИ КОМПЛЕТИРАЊА ГРАЂЕВИНСКЕ ПАРЦЕЛЕ**
5. **ОДЛУКА О ОДРЕЂИВАЊУ НОВЧАНЕ НАГРАДЕ ЧЛАНОВИМА ОПШТИНСКЕ ИЗБОРНЕ КОМИСИЈЕ БРАТУНАЦ**
6. **ОДЛУКА О РАЗРЈЕШЕЊУ МРТВОЗОРНИКА У ЈЗУ „ДОМ ЗДРАВЉА“ БРАТУНАЦ**
7. **ОДЛУКА О РАЗРЈЕШЕЊУ ЗАМЈЕНИКА МРТВОЗОРНИКА У ЈЗУ „ДОМ ЗДРАВЉА“ БРАТУНАЦ**
8. **ОДЛУКА О ИМЕНОВАЊУ МРТВОЗОРНИКА И ЗАМЈЕНИКА МРТВОЗОРНИКА У ЈЗУ „ДОМ ЗДРАВЉА“ БРАТУНАЦ**
9. **ОДЛУКА О ИЗРАДИ ОСНОВЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА ЗА ПОДРУЧЈЕ ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ**
10. **ЗАКЉУЧАК О УСВАЈАЊУ ИЗВЈЕШТАЈА О ИЗВРШЕЊУ БУЏЕТА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ ЗА 2023. ГОДИНУ**
11. **ЗАКЉУЧАК О НЕУСВАЈАЊУ ИЗВЈЕШТАЈА О РАДУ ОПШТИНСКЕ УПРАВЕ БРАТУНАЦ ЗА 2023. ГОДИНУ**
12. **ЗАКЉУЧАК О НЕУСВАЈАЊУ ИЗВЈЕШТАЈА О РАДУ ЈУ ЗА ПРЕДШКОЛСКО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ „РАДОСТ“ БРАТУНАЦ ЗА 2023. ГОДИНУ**
13. **ЗАКЉУЧАК О НЕУСВАЈАЊУ ИЗВЈЕШТАЈА О РАДУ ЈУ „ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД“ БРАТУНАЦ ЗА 2023. ГОДИНУ**
14. **ЗАКЉУЧАК О НЕУСВАЈАЊУ ИЗВЈЕШТАЈА О РАДУ ЈУ „ДОМ КУЛТУРЕ“ БРАТУНАЦ ЗА 2023. ГОДИНУ**
15. **ЗАКЉУЧАК О НЕУСВАЈАЊУ ИЗВЈЕШТАЈА О РАДУ ЈУ „ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА“ БРАТУНАЦ ЗА 2023. ГОДИНУ**
16. **ЗАКЉУЧАК О НЕУСВАЈАЊУ ИЗВЈЕШТАЈА О РАДУ ДОО „МАЛИНА-БРАТУНАЦ“ БРАТУНАЦ ЗА 2023. ГОДИНУ**
17. **ЗАКЉУЧАК О НЕУСВАЈАЊУ ИЗВЈЕШТАЈА О РАДУ ЈЗУ „ДОМ ЗДРАВЉА“ БРАТУНАЦ ЗА 2023. ГОДИНУ**
18. **ЗАКЉУЧАК О УСВАЈАЊУ ПРОГРАМА О НАЧИНУ КОРИШЋЕЊА НОВЧАНИХ СРЕДСТАВА ПРИКУПЉЕНИХ НА ОСНОВУ ПРИХОДА ОД ПОСЕБНИХ ВОДНИХ НАКНАДА У 2024. ГОДИНИ**
19. **ЗАКЉУЧАК О ПРИХВАТАЊУ НАЦРТА РЕБАЛАНСА БУЏЕТА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ ЗА 2024. ГОДИНУ**

- 20. ЗАКЉУЧАК О УСВАЈАЊУ ИЗВЈЕШТАЈА О ИЗВРШЕЊУ БУЏЕТА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ ЗА ПЕРИОД ОД 01.01.2024. ГОДИНЕ ДО 30.06.2024. ГОДИНЕ**
- 21. ЗАКЉУЧАК О УСВАЈАЊУ ДЕМОГРАФСKE РАЗВОЈНЕ СТРАТЕГИЈЕ ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ ЗА ПЕРИОД 2023 – 2030 ГОДИНА**
- 22. ПРОГРАМ КОРИШЋЕЊА ПРИХОДА ОД ПОСЕБНИХ НАМЈЕНА ЗА ШУМЕ У 2024. ГОДИНИ**
- 23. ПРОГРАМ ЗАЈЕДНИЧКЕ КОМУНАЛНЕ ПОТРОШЊЕ**

АКТИ НАЧЕЛНИКА

- 1. ОДЛУКА О ДОПУНИ ОДЛУКЕ О ОСНИВАЊУ ОПШТИНСКЕ УПРАВЕ БРАТУНАЦ**
- 2. ОДЛУКА О РАСПИСИВАЊУ ЈАВНОГ ПОЗИВА ЗА ДОДЈЕЛУ ПОДСТИЦАЈНИХ СРЕДСТАВА У ФУНКЦИЈИ САМОЗАПОШЉАВАЊА ПРЕДУЗЕТНИКА У 2024. ГОДИНИ**
- 3. ОДЛУКА О ОРГАНИЗОВАЊУ ТРАДИЦИОНАЛНОГ НАРОДНОГ ВАШАРА „МАКАВЕЈИ“ ЗА 2024. ГОДИНУ**
- 4. ЗАКЉУЧАК О РАДНОМ ВРЕМЕНУ УГОСТИТЕЉСКИХ ОБЈЕКТА ПОВОДОМ НАРОДНОГ ВАШАРА „МАКАВЕЈИ“ ЗА 2024. ГОДИНУ**
- 5. ПРАВИЛНИК О УСЛОВИМА И НАЧИНУ ОСТВАРИВАЊА ПОДСТИЦАЈНИХ СРЕДСТАВА У ФУНКЦИЈИ САМОЗАПОШЉАВАЊА ПРЕДУЗЕТНИКА ЗА 2024. ГОДИНУ**
- 6. ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ ПЛАНА ЗАПОШЉАВАЊА У ОПШТИНСКОЈ УПРАВИ БРАТУНАЦ ЗА 2024. ГОДИНИ**

На основу члана 39. став (2.) и (13.) Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, број 97/16, 36/19 и 61/21) и члана 36. став (2.) и (13.) Статута општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр.10/17) Скупштина општине Братунац на сједници одржаној дана 16.09.2024. године, доноси:

О Д Л У К У

О УПРАВЉАЊУ НЕКРЕТНИМАМА У ВЛАСНИШТВУ

ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет Одлуке

Члан 1.

- (1) Овом Одлуком о управљању, располагању и стицању непокретности Општине Братунац (у даљем тексту: „Одлука“) утврђују се правила о:
 - надлежностима органа Општине у вези са управљањем, располагањем и стицањем непокретности у својини Општине;
 - располагању непокретностима у својини Општине, односно, условима, начину и поступцима за располагање непокретностима у својини Општине;
 - стицању непокретности у својину Општине, односно, условима, начину и поступцима за стицање непокретности у својину Општине.
- (2) **Под располагањем**, у смислу ове Одлуке, подразумевају се отуђење (продаја и замјена), давање у закуп и давање у закуп под посебним условима непокретности које су у својини Општине.
- (3) **Под давањем у закуп непокретности** у својини Општине под посебним условима подразумева се располагање уз накнаду нижу од тржишне вриједности или без накнаде, у складу са условима регулисаним овом Одлуком.
- (4) **Под стицањем непокретности**, у смислу ове Одлуке, подразумева се прибављање непокретности у својину Општине, са или без накнаде.
- (5) **Под управљањем** у смислу ове Одлуке подразумевају се сви други послови који се не сматрају располагањем или стицањем, у смислу ове Одлуке.
- (6) Ријечи које се користе у овој Одлуци, а које имају родно значење, односе се једнако на женски и мушки род.

Дефиниције

Члан 2.

- (1) Непокретностима у смислу члана 1. Ове Одлуке сматрају се пословне зграде, пословни простори, гараже и остале непокретности које Општини стварају приход или расход, а које су у тренутку управљања или располагања у својини или заједничкој својини Општине, или које ће након стицања бити у својини или заједничкој својини Општине.
- (2) Термини употребљени у Одлуци имају сљедеће значење:

- **Пословном зградом** сматра се зграда намијењена за вршење пословних дјелатности,
- **Пословном просторијом** сматра се једна или више просторија које, по правилу, чине грађевинску цјелину и имају засебан улаз, а намијењене су за вршење пословне дјелатности,
- **Гаражом** се сматра посебни објекат или просторија која има засебан улаз, а намијењен је за смјештај једног или више моторних возила,
- **Осталим непокретностима** сматрају се други објекти које представљају вишак имовине, изузев непокретности из члана 3. и 13. ове Одлуке.

Примјена Одлуке

Члан 3.

- (1) Ова Одлука се не примјењује на:
- Стамбене зграде и станове којима располаже Општина у поступку откупа, давањем у закуп уз одговарајућу накнаду или давањем у непрофитни закуп у складу са посебним законима,
 - непокретности које подлијежу законској забрани располагања или стицања.

Супсидијарна примјена прописа

Члан 4.

- (1) На питања која нису регулисана овом Одлуком примјењују се одредбе Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, број 97/16, 36/19 и 61/21), Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“, број 124/08, 3/09, 58/09, 95/11, 60/15, 18/16, 107/19, 1/21 и 119/21), Закона о приватизацији пословних зграда, пословних просторија и гаража („Службени гласник Републике Српске“, број 98/2004, 117/2006 – одлука УС, 74/2007- Одлука УС, 71/2010, 30/2012. 117/2012 – Одлука УС и 67/2013), Закона о премјеру и катастру Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 67/12, 110/16 и 62/18), Закона о Правобранилаштву Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске“, број 7/18), Уредбе о поступку јавне продаје пословних зграда, пословних простора и гаража („Службени гласник Републике Српске“ бр. 100/2012), Правилника о поступку јавног конкурса за располагање непокретностима у својини Републике Српске и јединица локалне самоуправе („Службени гласник Републике Српске“, број 20/12), и других релевантних прописа Републике Српске и општинских аката Општине.

Располагање непокретностима

Члан 5.

- (1) Општина располаже непокретностима тако што их може отуђити (продати или замијенити), дати у закуп и дати у закуп под посебним условима.
- (2) Општина може стицати непокретности на основу закона, по основу одлуке суда или другог јавног органа, правним послом (купопродаја, поклон), једностраном изјавом воље и наслеђивањем, уз испуњавање услова прописаних посебним законима.
- (3) На основу правног посла Општина може стицати непокретности у поступку и на начин утврђен овом Одлуком.

II НАДЛЕЖНОСТИ И ПОСЛОВИ ОРГАНА ОПШТИНЕ ЗА УПРАВЉАЊЕ, РАСПОЛАГАЊЕ И СТИЦАЊЕ НЕПОКРЕТНОСТИ

Надлежности Скупштине Општине

Члан 6.

- (1) Скупштина Општине надлежна је за доношење одлуке о располагању, за доношење свих одлука у вези са стицањем непокретности у својину Општине које су утврђене овом Одлуком, односно, за давање сагласности за спровођење поступка располагања или стицања непокретности, и то:
- отуђењем (продајом, замјеном или поклоном),
 - давањем у закуп,
 - давањем у закуп под посебним условима,
 - стицањем непокретности у својину Општине правним послом (купопродајом),

Надлежности Начелника Општине

Члан 7.

- (1) Непокретностима управља Начелник општине путем надлежне организационе јединице којој је повјерено вршење послова управљања непокретностима.
- (2) Начелник Општине је овлаштени предлагач за покретање поступка располагања и стицања непокретности у својину општине и надлежан је за све друге послове у вези са располагањем и стицањем непокретности који нису у надлежности Скупштине општине.
- (3) Уговор о располагању или стицању непокретности, који се саставља у форми прописаној законом или овом Одлуком, у име општине закључује Начелник или од њега опуномоћено лице.

Правобранилаштво Републике Српске

Члан 8.

- (1) Послије доношења одлуке о располагању или стицању непокретности у својину општине, и прије закључивања уговора о располагању/стицању непокретности од стране надлежног органа општине организациона јединица из члана 9. ове Одлуке је дужна затражити мишљење од Правобранилаштва Републике Српске (удаљем тексту: „Правобранилаштво“) на приједлог уговора о располагању/стицању непокретности.

Надлежност организационе јединице Општинске управе

Члан 9.

- (1) Организациона јединица надлежна за послове управљања имовином (даљем тексту: „надлежна организациона јединица“) врши стручне, управне и техничке послове у вези са пословима управљања и поступцима располагања непокретностима, стицања непокретности, а нарочито послове припремања јавног огласа за прикупљање писаних понуда, припремања и достављања приједлога одлуке или уговора о располагању/стицању непокретности надлежном органу Општине и Правобранилашству Републике Српске.

Комисије за располагање и стицање покретности

Члан 10.

- (1) Поступке располагања и стицања непокретности спроводе Комисије.
- (2) Поступак располагања непокретностима путем усменог јавног надметања проводи Комисија за спровођење јавног надметања-лицитације
- (3) Поступак располагања непокретностима путем поступка прикупљања писаних понуда проводи Комисија за јавну продају непокретности.
- (4) Поступак располагања непокретностима путем непосредне погодбе проводи Комисија за продају непокретности непосредном погодбом
- (5) Поступак располагања непокретностима давањем у закуп непокретности и давањем у закуп непокретности под посебним условима проводи Комисија за закуп непокретности у својини општине Братунац.
- (6) Поступак стицања непокретности правним послом (куповином) проводи Комисија за стицање непокретности у својину општине.
- (7) Комисије из става (2), (3), (4), (5) и (6) овог члана се састоји од председника, два члана и три замјеника. Комисија из става (3) овог члана има и секретара, правне струке који обавља све стручне и административне послове који се односе на продају и рад Комисије.
- (8) Чланове Комисије именује Скупштина Општине, на приједлог Начелника Општине. Комисија се именује за сваки појединачни поступак располагања непокретностима а након доношења одлуке о располагању непокретностима из члана 12. ове Одлуке.
- (9) Чланови Комисије морају бити стручна и компетентна лица запослена у Општинској управи, која испуњавају и услове у погледу личних и моралних вриједности и која имају одговарајући лични интегритет.
- (10) Чланови Комисије не могу бити лица која су лично заинтересована за спровођење планираног стицања или располагања непокретностима, нити лица чији су чланови породичног домаћинства или сродници до 3. (трећег) степена власници непокретности које су предмет планираног располагања или стицања.
- (11) У случају постојања сукоба интереса из става (10) овог члана сваки од чланова Комисије код којег постоји предметни сукоб интереса дужан је да поднесе Начелнику Општине захтјев за изузеће.
- (12) Комисије из става (2), (3), (4), (5) и (6) овог члана доносе пословник о раду.

Вођење евиденције о непокретностима

Члан 11.

- (1) Евиденција о непокретностима у својини Општинске управе Братунац води се у складу са посебним правилником о евиденцији непокретности Општине, који доноси Начелник општине, као и важећим законским и подзаконским актима.
- (2) Правилником из става (1) овог члана дефинисаће се обавеза вођења регистра некретнина у власништву општине Братунац.
- (3) Регистар некретнина је јаван и доступан на званичној веб страници општине Братунац. Подаци из регистра редовно се ажурирају.
- (4) За вођење регистра некретнина надлежан је самостални стручни сарадник за имовинско правне послове и правно заступање.

- (5) Организационе јединице Општинске управе Братунац обавезне су да по службеној дужности благовремено достављају службенику из става (4) овог члана информације и документацију о свакој промјени на непокретностима које су заведене у регистар некретнина у власништву општине Братунац.
- (6) Одјељење за финансије Општинске управе Братунац обавезно је по основу података из регистра некретнина у власништву општине Братунац приликом израде буџета планирати приходе и расходе у вези са некретностима општине Братунац.

III - ПОСТУПАК РАСПОЛАГАЊА НЕПОКРЕТНОСТИМА

Садржај Одлуке о располагању непокретностима

Члан 12.

- (1) Поступак располагања започиње доношењем Одлуке о располагању непокретностима (у даљем тексту: „Одлука о располагању“).
- (2) Одлука о располагању садржи основне податке о непокретности, врсти располагања (продаја, замјена, полон, давање у закуп или давање у закуп под посебним условима), начин располагања (да ли се располагање врши путем усменог јавног надметања-лицитацијом, прикупљањем писмених понуда или путем непосредне погодбе), оквирне услове за располагање непокретностима, податке у којим средствима јавног информисања се објављује јавни оглас за располагање непокретностима, овлашћења надлежне комисије за располагање, овлашћења Начелника општине у поступку располагања, као и друге податке од значаја за располагање непокретностима дефинисане важећим законским прописима .

Забрана располагања

Члан 13.

- (1) Непокретностима се не смије располагати у сљедећим случајевима:
 - уколико непокретности подлијежу законској забрани располагања,
 - уколико су непокретности потребне за непосредно остваривање права или испуњавање обавеза или дужности или су нужне за рад и функционисање органа Општине или правних лица којима је Општина оснивач или суоснивач (јавна предузећа, јавне установе и др.),
 - уколико је суд или други јавни орган одлуком донио привремену мјеру обезбјеђења или мјеру обезбјеђења којом се Општини забрањује располагање непокретностима, и то за вријеме важења предметне одлуке.

Поступци за располагања непокретностима

Члан 14.

- (1) Располагање непокретностима у својини Општине у складу са овом Одлуком спроводи се примјеном:
 - поступка усменог јавног надметања-лицитација
 - поступка прибављања писмених понуда
 - поступка непосредне погодбе.

- (2) Поступак усменог јавног надметања-лицитација, прибављања писмених понуда и поступак непосредне погодбе спроводе се на начин и под условима утврђеним Правилником о поступку јавног конкурса за располагање непокретностима у својини Републике Српске и јединица локалне самоуправе („Службени гласник Републике Српске“, број 20/12) (у даљем тексту Правилник), Законом о приватизацији пословних зграда, пословних простора и гаража („Службени гласник РС“ 98/04, 117/06 – Одлука УС, 74/07 - Одлука УС, 71/10, 30/12, 117/12-Одлука УС, 67/13), у складу са Уредбом о поступку јавне продаје пословних зграда, пословних просторија и гаража у државној својини („Службени гласник РС 100/12“) (у даљем тексту „Уредба“) и у складу са овом Одлуком.

3.1. Отуђење покретности продајом

Поступци за отуђење покретности продајом

Члан 15.

- (1) Продаја непокретности врши се у поступку усменог јавног надметања (лицитација) и у поступку прибављања писмених понуда на основу јавног огласа, а изузетно у поступку непосредне погодбе, по почетној цијени која не може бити мања од тржишне вриједности непокретности.
- (2) Поступак непосредне погодбе може се примијенити у случају неуспјешне продаје путем лицитације, након неуспјеле двије лицитације, као и у случају ако је продаја путем прибављања писмених понуда остала три пута неуспјешна. Начин и услови продаје непосредном погодбом утврђени су Правилником и Уредбом.

Провођење поступка усменог јавног надметања -лицитације

Члан 16.

- (1) Поступак усменог јавног надметања-лицитације за сваки појединачни случај, проводи Комисија за спровођење јавног надметања у складу са Правилником.

Јавни оглас о продаји усменим јавним надметањем -лицитација

Члан 17.

- (1) Јавни оглас припрема надлежна организациона јединица у складу са Правилником и Одлуком о начину и условима продаје непокретности.
- (2) Јавни оглас за продају непокретности у поступку усменог јавног надметања-лицитације објављује се на огласној табли општине, званичној интернет страници Општине и најмање у једном дневном листу доступном свим грађанима Републике Српске, најкасније 15 дана прије дана одређеног за дан лицитације.
- (3) Садржина огласа, услови продаје, поступак лицитације, начин одлучивања Комисије, право на приговор и поступак закључивања уговора регулисан је Правилником.

Провођење поступка прибављања писмених понуда

Члан 18.

- (1) Поступак прибављања писмених понуда за сваки појединачни случај, проводи Комисија за јавну продају непокретности у складу са Уредбом.

Јавни оглас о продаји у поступку прибављања писмених понуда

Члан 19.

- (1) Јавни оглас припрема надлежна организациона јединица у складу са Уредбом и Одлуком о располагању.
- (2) Јавни оглас за продају непокретности у поступку писмених понуда објављује се на огласној табли општине, званичној интернет страници Општине и најмање у једном дневном листу доступном свим грађанима Републике Српске.
- (3) Садржина огласа, услови продаје, достављање писмених понуда, ток поступка отварања понуда, начин одлучивања Комисије, право на приговор и поступак закључивања уговора регулисан је Уредбом.

Учесници у поступку јавне продаје усменим јавним надметањем –лицитацијом и прибављањем писмених понуда

Члан 20.

- (1) У поступку јавне продаје усменим јавним надметањем – лицитацијом и прибављањем писмених понуда може учествовати домаће или страном правно или физичко лице и предузетник.
- (2) Право учешћа у овим поступцима немају:
 - Чланови Комисије за провођење јавног надметања и чланови Комисије за јавну продају непокретности, њихови супружници и сродници до другог степена,
 - Страна правна или физичка лица са чијом матичном државом према јавној евиденцији надлежног јавног органа БиХ не постоји реципроцитет код стицања права својине, уколико је постојање таквог реципроцитета законски услов за стицање права својине на непокретностима.
- (3) Понуђач насловљава пријаву за учешће у поступку продаје на Комисију која проводи поступак продаје и доставља је поштом или непосредном предајом на протоколу (писарници) Општинске управе. Пријава се подноси у року и на начин назначен у тексту јавног огласа.
- (4) Благовременост пријаве цијени се на основу датума пријемног штамбиља на протоколу (писарници) Општинске управе.
- (5) Пријава садржи податке о учеснику (за физичка лица: име, име једног родитеља, презиме, ЈМБ/број личне исправе, држављанство, пребивалиште; за правна лица: пословно име, ЈИБ, број рјешења о регистрацији и податке о органу код којег је регистровано сједиште), назнаку о предмету продаје, податке о некретности за коју се подноси пријава и број банковног рачуна за поврат кауције.
- (6) Учесник уз пријаву прилаже:
 - а) за физичко лице: овјерену копију личне карте (са овјереним преводом истог, ако је то потребно);

- b) за правно лице: оригинал или овјерену копију извода из регистра надлежног суда или другог јавног органа (са овјереним преводом истог, ако је то потребно);
- c) оригинал или овјерену копију документа из којег је видљиво да је положена (плаћена) кауција у предвиђеном износу;
- d) оригинал или овјерену копију пуномоћи која је сачињена у форми нотарски обрађене исправе, уколико учесник у поступку учествује путем пуномоћника;
- e) овјерену изјаву да је упознат и сагласан са условима продаје из јавног огласа.
- f) другу документацију тражену јавним огласом

Закључивање купопродајног уговора у поступку продаје усменим јавним надметањем-лицитацијом и у поступку јавне продаје прибављањем писаних понуда

Члан 21.

- (1) Уговор о купопродаји се закључује са најповољнијим понуђачем.
- (2) Купопродајни уговор се саставља у форми нотарски обрађене исправе.
- (3) Трошкове нотарске обраде купопродајног уговора сноси купац.
- (4) Купопродајна цијена се исплаћује у складу са Правилником, односно Уредбом и одредбама Уговора.
- (5) Порез на промет непокретности плаћа купац.

Одустајање од закључења уговора о купопродаји

Члан 22.

- (1) Ако учесник чија понуда је утврђена као најповољнија, по пријему обавјештења од надлежне организационе јединице не приступи одређеног датума код нотара ради закључења уговора о купопродаји из члана 21. ове Одлуке, губи право на закључење уговора о купопродаји и нема право на поврат плаћене кауције за учешће у поступку.
- (2) У случају из става 1. Овог члана, објављује се оглас за нови поступак јавне продаје.

Предаја у посјед продате непокретности

Члан 23.

- (1) Предаја у посјед некретности која је предмет продаје врши се у року од 8 (осам) дана од дана закључења уговора.

Продаја непокретности у поступку непосредне погодбе

Члан 24.

- (1) Продаја непокретности врши се у поступку непосредне погодбе под условом да је јавна продаја прибављањем писмених понуда претходно спроведена и три пута била неуспјешна, као и у случају неуспјешне продаје путем лицитације, након неуспјеле двије лицитације.
- (2) Начин и услови продаје непосредном погодбом утврђени су Правилником и Уредбом.
- (3) Поступак продаје непосредном погодбом проводи Комисија за продају непокретности непосредном погодбом.

- (4) У поступку продаје непокретности непосредном погодбом, продаја непокретности не може се извршити по цијени нижој од тржишне вриједности непокретности.
- (5) Почетну тржишну вриједност непокретности утврђује овлаштени судски вјештак или други надлежни орган.

Продаја непокретности у поступку непосредне погодбе ради комплетирања грађевинске парцеле

Члан 25.

- (1) Заинтересована странка може поднијети Скупштини општине Братунац захтјев за исправку граница катастарске парцеле ради формирања грађевинске парцеле, а које се врши непосредном погодбом и припајањем грађевинског земљишта у својини општине Братунац постојећој парцели на основу плана парцелације.
- (2) Приликом израде плана парцелације мора се поштовати правило да катастарска парцела у својини јединице локалне самоуправе, а коју треба припојити другој парцели, не испуњава услове за посебну грађевинску парцелу, као и да је мање површине од парцеле којој се припаја.
- (3) Скупштина општине Братунац дужна је да захтјев за комплетирање грађевинске парцеле достави Републичкој управи за геодетске и имовинко – правне послове Републике Српске – ПЈ Братунац, како би иста у сарадњи са Правобранилаштвом Републике Српске – сједиште замјеника Власеница покренула управни поступак и утврдила да ли су створени услови за провођење процедуре и продају путем непосредне погодбе ради комплетирања грађевинске парцеле.
- (4) У поступку доношења Одлуке о продаји путем непосредне погодбе ради комплетирања грађевинске парцеле потребно је запримити изјашњење надлежног Одјељења за просторно уређење и стамбено комуналне послове Општинске управе Братунац.
- (5) Уколико су утврђени сви законом прописани услови за комплетирање грађевинске парцеле и уколико је надлежно Одјељење за просторно уређење и стамбено комуналне послове Општинске управе Братунац доставило изјашњење да парцела у својини општине Братунац може да се припоји другој парцели, те да се изврши продаја путем непосредне погодбе јер иста не испуњава услове за посебну грађевинску парцелу и мање је површине од парцеле којој се припаја, Републичка управа за геодетске и имовинко – правне послове Републике Српске – ПЈ Братунац доставља приједлог одлуке Скупштини општине Братунац.
- (6) На приједлог Републичке управе за геодетске и имовинко – правне послове Републике Српске – ПЈ Братунац Скупштина општине доноси Одлуку о продаји непокретности путем непосредне погодбе ради комплетирања грађевинске парцеле.
- (7) Након доношења одлуке из става (6) овог члана приступа се продаји путем непосредне погодбе купопродајним Уговором закљученим код нотара, а након прибављеног мишљења Правобранилаштва Републике Српске – сједиште замјеника Власеница.
- (8) Поступак продаје проводи надлежна организациона јединица Општинске управе Братунац.

3.2. Отуђење непокретности поклоном

Услови за отуђење непокретности поклоном

Члан 26.

- (1) Скупштина општине Братунац, у изузетним условима, може донијети одлуку да се отуђење непокретности може извршити поклоном.

- (2) Одлуком из става један овог члана дефинисаће се сви елементи потребни за закључење уговора о поклону.

3.3. Замјена непокретности

Покретање поступка замјене непокретности

Члан 27.

- (1) На приједлог Начелника општине Скупштина Општине може донијети одлуку о располагању непокретности у својини Општине путем замјене те непокретности за непокретност у својини другог лица која је приближно исте вриједности.
- (2) У изузетним случајевима Скупштина општине може донијети одлуку о замјени непокретности које нису приближно исте вриједности уз адекватну надокнаду разлике вриједности непокретности.

Провођење поступка за замјену непокретности

Члан 28.

- (1) Поступак замјене непокретности спроводи Комисија за продају непокретности непосредном погодбом примјеном поступка непосредне погодбе уз преговарање.

Уговор о замјени непокретности

Члан 29.

- (1) Уговор о замјени непокретности закључује се по окончаном поступку непосредне погодбе у свему у складу са условима утврђеним одлуком о располагању.
- (2) Уговор из става 1. овог члана закључује се у форми нотарски обрађене исправе и садржи све елементе прописане законом.
- (3) Трошкове израде и нотарске обраде уговора о замјени непокретности и припадајуће порезе сноси лице које своју непокретност даје у замјену за непокретност која припада Општини, а изузетно, уколико је поступак размјене непокретности покренут на иницијативу Општине такве трошкове сноси Општина.

3.4. Давање у закуп непокретности

Поступак прикупљања писаних понуда јавним огласом

Члан 30.

- (1) Непокретности у својини Општине могу се издавати у закуп другим лицима, у поступку прикупљања писаних понуда јавним огласом.
- (2) Изузетно, непокретности се могу издати у закуп другим лицима и у поступку непосредне погодбе у случајевима и под условима утврђеним овом Одлуком.

Надлежности у поступку давања у закуп

Члан 31.

- (1) Након доношења Одлуке о располагању коју доноси Скупштина Општине започиње провођење поступка давања у закуп непокретности.
- (2) Поступак давања у закуп непокретности прикупљањем писаних понуда отпочиње објављивањем јавног огласа за прикупљање писаних понуда.
- (3) Јавни оглас припрема надлежна организациона јединица у складу са Одлуком.
- (4) Поступак давања у закуп проводи Комисија за закуп непокретности. О току поступка води записник и даје приједлог одлуке о додјели у закуп.
- (5) Коначну одлуку о додјели непокретности у закуп доноси Начелник општине.

Надлежност за контролу коришћења непокретности и наплату прихода од закупа

Члан 32.

- (1) Надлежна организациона јединица прати обавезе по основу закупа, врши контролу коришћења и иницира отказ уговора о закупу у случају кршења уговорних обавеза од стране закупца.
- (2) Одјељење за финансије води евиденцију наплате прихода од закупнина, те обавјештава надлежну организациону јединицу која даје иницијативу Правобранилаштву за покретање одговарајућих поступака ради наплате потраживања од закупа.

Стање непокретности која се даје у закуп

Члан 33.

- (1) Непокретност се даје у закуп, у правилу, у виђеном стању.
- (2) Уколико је непокретност безусловна за коришћење, непокретност се може дати у закуп уз обавезу закупца да својим средствима изврши потребне радове за довођење непокретности у функционално стање, уколико је приликом објављивања јавног позива назначено да се ради о непокретности која није условна за коришћење, и ако је понуђач уз понуду приложио изјаву да је упознат да се ради о безусловној непокретности и да је сагласан да својим средствима изведе радове ради довођења непокретности у функционално стање.
- (3) Обим и врсту радова који су потребни ради довођења непокретности у функционално стање утврђује представник надлежне организационе јединице Општинске управе Братунац.
- (4) Извођача радова бира закупца, а надзор и контролу над извођењем радова врши надлежна организациона јединица Општинске управе Братунац.
- (5) Након завршетка радова који су потребни ради довођења непокретности у функционално стање, посебним записником се утврђује укупна вриједност изведених радова (уложених средстава) и стање непокретности (промјене у односу на првобитно стање, и др.), а који потписују овлаштени представник и закупца.
- (6) За износ средстава које је закупца уложио у довођење непокретности у функционално стање, има право да му се мјесечна закупнина умањи највише до 50% од укупно уложеног износа средстава све до укупне реализације улагања закупца, а што се детаљније уређује додатком на уговор о закупу који се закључује по састављању записника из става 5.

Висина почетне закупнине

Члан 34.

- (1) Скупштина Општине једном годишње доноси одлуку којом се утврђује висина закупнине по 1м² по зонама за пословне зграде, пословне просторије, земљиште и друге непокретности којим располаже Општина.
- (2) Почетни износ закупнине по 1м², у поступку јавног позива прикупљањем писаних понуда, представља висина закупнине која је одлуком из става један (1.) овог члана утврђена за зону у којој се налази пословна зграда, пословна просторија, земљиште или друга непокретност која је предмет давања у закуп.

Јавни оглас за прикупљање писаних понуда

Члан 35.

- (1) Јавни оглас се објављује на званичној интернет страници Општине и огласној табли Општине.
- (2) Јавни оглас садржи сљедеће:
 1. назив и сједиште Општине као закуподавца,
 2. назнаку да се давање у закуп непокретности врши прикупљањем писаних понуда;
 3. локацију, површину и структуру непокретности,
 4. информацију о фактичком стању непокретности (условно/неусловно за кориштење) и о евентуалним радовима које је потребно извести ради довођења непокретности у функционално стање,
 5. податке о намјени за коју се непокретност може користити,
 6. почетну висину закупнине за 1 м²,
 7. информацију о томе ко има право на учешће у поступку прикупљања писаних понуда,
 8. информацију да лица која имају неизмирене обавезе по основу закупа непокретности Општине не могу учествовати у поступку, уколико уз пријаву на оглас не доставе доказ о измиреним обавезама према Општини,
 9. назнаку да је купац у обавези да приликом закључења уговора о закупу преузме обавезу депоновања двије мјесечне закупнине на име обезбјеђења плаћања обавеза по уговору о закупу,
 10. вријеме трајања закупа,
 11. износ и начин полагања кауције за учешће у поступку,
 12. број покушаја давања у закуп,
 13. информацију о садржини писане понуде и документацији која се прилаже уз понуду,
 14. начин, мјесто и рок за достављање писаних понуда,
 15. вријеме, дан и мјесто отварања и разматрања писаних понуда,
 16. рок за објављивање резултата по јавном позиву и начин информисања о резултатимаведеног поступка,
 17. уколико се јавни оглас односи на пословне зграде и пословне просторије које по закону уживају заштиту као културно историјско наслијеђе, обавезно се у јавном огласу истиче обавјештење да је лице којем се додјељује у закуп предметна непокретност у обавези да прије извођења радова (адаптација, санација, реконструкција или уређивање простора) достави надлежној организационој јединици идејни пројекат ради прибављања потребних сагласности.

Писане понуде

Члан 36.

- (1) Писане понуде по јавном позиву се насловљавају на Комисију за закуп непокретности и подносе непосредно или достављају поштом на протокол Општинске управе, у затвореној коверти са назнаком: „Пријава на јавни оглас прикупљањем писаних понуда за закуп: _____“.
- (2) Рок за подношење понуда је најмање 15 (петнаест) дана од датума објављивања јавног огласа.
- (3) Приликом разматрања понуда, благовременост истих цијени се на основу датума пријемног штамбиља на протоколу Општинске управе.
- (4) Неблаговремене и неуредне понуде Комисија за закуп непокретности одбацује и информацију о томе уноси у записник.
- (5) Неблаговременом понудом сматра се она која није поднесена у року који је предвиђен у јавном огласу, док се неуредном понудом сматра она која није дата у складу са чланом 38. ове Одлуке.

Учесници у поступку давања непокретности у закуп

Члан 37.

- (1) У поступку давања у закуп може учествовати домаће или страно правно или физичко лице, предузетник, удружење грађана.
- (2) Право учешћа у овом поступку немају чланови Комисије за закуп непокретности, њихови супружници и остали чланови заједничког домаћинства.
- (3) Право учешћа у овом поступку немају лица која имају дуговања по основу закупа према Општини, осим уколико прије подношења понуде измире дуговања и уз понуду доставе доказ о измиреним дуговањима.

Садржина понуде

Члан 38.

- (1) У понуди, понуђач-физичко лице означава име, име једног родитеља и презиме, држављанство, ЈМБ, број личне карте, пребивалиште, ознаку непокретности на коју се односи понуда, висину понуђене закупнине по 1 м², те број банковног рачуна за враћање кауције, као и изјаву о сагласности за кориштење података у сврху обраде у поступку.
- (2) У понуди, понуђач-правно лице означава пословно име, ЈИБ, сједиште, име и презиме законског заступника и прецизну ознаку непокретности на коју се односи понуда, висину понуђене закупнине по 1 м², те број банковног рачуна за враћање кауције.
- (3) Уз понуду, понуђач доставља:
 1. овјерену копију личног документа за идентификацију понуђача, односно законског заступника који ће у име правног лица закључити уговор о закупу,
 2. нотарски обрађену пуномоћ у оригиналу којом понуђач-физичко лице овлашћује друго лице да умјесто њега присуствује отварању понуда и/или овлашћује друго лице да умјесто њега закључи уговор о закупу, односно, уколико је понуђач правно лице, нотарски обрађену пуномоћ којом законски заступник правног лица овлашћује друго лице да умјесто њега присуствује отварању понуда и/или закључи уговор о закупу,

3. доказ о плаћању кауције у износу означеном у јавном позиву,
 4. овјерену изјаву да је упознат и сагласан са условима из јавног огласа,
 5. друге документе који су означени у јавном гласу,
- (4) У случају да је предмет давања у закуп посебна врста непокретности у којој се врши одређена дјелатност за коју је потребно испунити посебне услове прописане законом, уз понуду је потребно доставити и овјерене копије одређене документације која је назначена у јавном позиву (нпр. саобраћајна дозвола код узимања у закуп гаража, одобрење надлежног јавног органа за обављање одређене дјелатности, и др.).

Отварање понуда

Члан 39.

- (1) Комисија за закуп непокретности приступа отварању понуда у вријеме, на дан и на мјесту утврђеном јавним огласом тако што се прво приступа утврђивању броја приспјелих понуда и датума њиховог подношења.
- (2) Понуде које су достављене након истека рока утврђеног јавним огласом сматрају се неблаговременим и не отварају се, већ се имају вратити понуђачима.
- (3) Податке о броју благовремених и неблаговремених понуда, Комисија за закуп непокретности уноси у записник.

Разматрање понуда

Члан 40.

- (1) Комисија за закуп непокретности приступа разматрању понуда за које је утврђено да су благовремене и утврђује да ли има садржинских недостатака, односно, да ли су понуде уредне (да ли садрже све тражене податке и документацију која је назначена у јавном огласу), а уколико се утврди да понуде нису благовремене и уредне, то се уноси у записник и исте не могу бити предмет даљег разматрања.
- (2) Поступак прикупљањем писаних понуда сматра се неуспјешним уколико Комисија за закуп непокретности утврди да не постоји најмање двије квалификоване понуде (благовремене и уредне) и ту констатацију уноси у записник и обавјештава о томе присутне понуђаче, након чега се одлука о проглашењу поступка неуспјешним објављује на званичној интернет страници Општине.
- (3) Након утврђивања услова за успјешно провођење поступка, Комисија за закуп непокретности уноси у записник податке о свим квалификованим понудама.
- (4) Уколико Комисија за закуп утврди да неки од квалификованих понуђача има неизмирена дуговања према Општини по основу закупа, ту констатацију уноси у записник.
- (5) Уколико је први поступак прикупљања писаних понуда оглашен неуспјешним у смислу става два (2.) овог члана, нови поступак јавног оглашавања прикупљањем писаних понуда понавља се најкасније у року од 30 (тридесет) дана а уколико и у поновљеном поступку не буду поднесене најмање 2 (две) благовремене и уредне понуде, Комисија за закуп непокретности у току поступка, у записнику, утврђује да је давање у закуп прикупљањем писаних понуда неуспјешно и након тога може примијенити поступак непосредне погодбе.

Два или више квалификована понуђача

Члан 41.

- (1) У случају да се утврди да у поступку прикупљањем писаних понуда учествују најмање 2 (два) квалификована понуђача, Комисија за закуп непокретности утврђује и објављује висину најповољније понуде, објављује податке која понуда је најповољнија, односно, највећа по висини и уноси све у записник. Комисија даје приједлог Начелнику општине да се предметна непокретност издаје у закуп најповољнијем понуђачу, а коначну одлуку о додјели у закуп непокретности доноси Начелник општине.
- (2) Одлука о додјели непокретности у закуп најповољнијем понуђачу објављује се на званичној интернет страници и огласној табли Општине у року од 3 (три) дана од дана отварања и разматрања понуда.

Више идентичних понуда

Члан 42.

- (1) Уколико се заправе 2 (двје) или више идентичних понуда по висини износа за исти пословни простор Комисија доноси одлуку да се проведе поступак лицитације за закуп непокретности и одређује датум и вријеме за провођење поступка лицитације и о томе обавјештава понуђаче.
- (2) Почетна висина закупнине за поступак лицитације не може бити већа од висине понуђене закупнине дате у поступку прикупљања писаних понуда за непокретност која је предмет лицитације.
- (3) Лицитацију проводи Комисија за закуп непокретности и лицитацијом руководи предсједник Комисије.
- (4) Лицитација је јавна.
- (5) Лицитација се проводи у лицитационим круговима које одређује Комисија. У сваком лицитационом кругу учесници лицитације могу дати једну понуду.
- (6) Понуда закупнине у сваком лицитационом кругу се даје по 1 м2. При давању понуда најнижи лицитациони корак одређује Комисија и исти не може бити већи од износа одређеног чланом 34. став (2.) ове Одлуке за непокретност која је предмет лицитације.
- (7) Сваком учеснику лицитације вриједи његова понуда све док се не да већа понуда. Лицитација траје све док се дају веће понуде. Лицитација се закључује ако и после другог позива предсједника Комисије у року од 5 минута није дата већа понуда,
- (8) Прије закључења лицитације предсједник Комисије још једанпут понавља последњу понуду а затим објављује да је лицитација закључена.
- (9) О поступку лицитације води се записник у који се уноси цијели ток поступка и све понуде закупнине дате од учесника. Записник потписују сви чланови Комисије и присутни учесници лицитације.
- (10) Комисија за закуп непокретности утврђује и објављује висину најповољније понуде након проведене лицитације. Комисија даје приједлог Начелнику општине да се предметна непокретност издаје у закуп најповољнијем понуђачу, а коначну одлуку о додјели у закуп непокретности доноси Начелник општине.
- (11) Одлука о додјели непокретности у закуп најповољнијем понуђачу објављује се на званичној интернет страници и огласној табли Општине у року од 3 (три) дана од дана проведене лицитације.

Закуп непокретности у поступку непосредне погодбе

Члан 43

- (1) Непокретност у својини општине Братунац може се дати у закуп у поступку непосредне погодбе под условом да је издавање у закуп непокретности прикупљањем писаних понуда јавним огласом два пута било неуспјешно.
- (2) Поступак давања у закуп непокретности непосредном погодбом проводи Комисија за закуп непокретности.
- (3) Предност давања у закуп непокретности непосредном погодбом има понуђач који је поднио благовремену и уредну понуду у поновљеном поступку издавања у закуп непокретности прикупљањем писаних понуда јавним огласом али је поступак оглашен неуспјешним из разлога што у поступку нису поднесене најмање 2 (двјије) благовремене и уредне понуде.
- (4) Уколико нису испуњени услови из става (3) овог члана непокретност се даје у закуп првом заинтересованом лицу које поднесе писани захтјев за издавање непокретности у закуп на протокол Општинаке управе Братунац.
- (5) Висина закупнине по 1 м² за непокретност која се даје у закуп у поступку непосредне погодбе не може бити мања од висине закупнине утврђене чланом 34. став (1.) ове Одлуке.
- (6) О поступку давања непокретности у закуп непосредном погодбом Комисија води записник.
- (7) Са заинтересованим лицем за закуп непокретности Комисија води преговоре око висине закупнине и осталих услова под којим се непокретност издаје у закуп.
- (8) Након окончања преговора, ако се постигне договор око давања у закуп непокретности, Комисија даје приједлог Начелнику општине да се непокретност да у закуп заинтересованом лицу са којим су вођени преговори. Приједлог садржи све неопходне податке за закључење уговора о закупу.
- (9) Коначну одлуку о давању у закуп непокретности непосредном погодбом доноси Начелник општине.
- (10) Одлука о додјели непокретности у закуп непосредном погодбом објављује се на званичној интернет страници и огласној табли Општине у року од 3 (три) дана од данаведеног поступка давања у закуп непокретности непосредном погодбом.

Приговор понуђача

Члан 44.

- (1) Сваки понуђач који сматра да му је у проведеном поступку повријеђено неко право, може у року од осам (8) дана од објављивања одлуке о додјели у закуп најповољнијег понуђача уложити приговор.
- (2) О приговору одлучује Начелник општине.
- (3) У случају да Начелник општине утврди да је приговор основан поништава одлуку о додјели у закуп и налаже да се поново проведе поступак прикупљања писаних понуда јавним огласом.
- (4) У случају да Начелник утврди да је приговор неоснован, доноси одлуку о одбијању приговора.
- (5) Након коначности одлуке о додјели у закуп приступа се закључењу уговора о закупу.

Закључивање уговора о закупу

Члан 45.

- (1) Уговор о закупу се закључује на одређено вријеме.
- (2) Нацрт уговора о закупу пољопривредног и градског грађевинског земљишта доставља се на мишљење Правобранилаштву Републике Српске - сједиште замјеника у Власеници.
- (3) На нацрт уговора о закупу пословних зграда и пословних просторија у власништву општине није потребно мишљење Правобранилаштва РС.
- (4) Уговор о закупу закључује се у року од 8 (осам) дана од дана добијања мишљења Правобранилаштва РС на нацрт уговора о закупу пољопривредног и градског грађевинског земљишта, односно у року од 8 (осам) дана од дана коначности одлуке о додјели у закуп пословних зграда и пословних просторија.
- (5) Уговор о закупу не мора бити закључен у форми нотарски обрађене исправе.
- (6) Изузетно, уговор о закупу закључује се у форми нотарски обрађене исправе уколико је период за који се непокретност даје у закуп дужи од десет година.
- (7) Уколико најповољни понуђач у чију корист је донијета одлука о додјели у закуп не приступи закључењу уговора, исти ће бити закључен са следећим најповољнијим понуђачем, и у том случају он губи право на поврат плаћене аконтације. Одредбе овог става се примјењују и на следеће најповољније понуђаче.
- (8) У року од 8 (осам) дана од дана закључивања уговора о закупу, у циљу обезбјеђења плаћања обавеза преузетих уговором, купац је дужан да на рачун Општине депонује износ у висини двије мјесечне закупнине.

Обавезни садржај уговора о закупу

Члан 46.

- (1) Уговор о закупу обавезно садржи:
 - све податке о Општини као закуподавцу и закупцу, укључујући и број рачуна на који се врши плаћање закупнине,
 - податке о непокретности која се издаје у закуп;
 - пословну дјелатност која ће се обављати у непокретности;
 - одредбе о коришћењу заједничких уређаја и просторија у непокретности;
 - клаузулу о забрани давања у подзакуп предметне непокретности другим лицима;
 - клаузулу о забрани промјене намјене, преправки или извођења инвестиционих и других радова којима се мијења унутрашња организација, габарити или волумен предметне непокретности или њихова спољашњост, без изричите претходне писане сагласности Општине,
 - обавезу купца да прије извођења радова на пословној просторији која је по закону дио цјелине који ужива заштиту као културно-историјско наслеђе достави идејни пројекат на одобрење надлежној организационој јединици ради прибављања потребних сагласности,
 - вријеме на које се уговор закључује,
 - висину закупнине и друге новчане обавезе купца и рокове плаћања уз назначење да постоји обавеза плаћања законске затезне камате у случају кашњења са плаћањем закупнине,
 - обавезу купаца да достави одговарајуће средство обезбјеђења плаћања закупнине,

- износ новчаних средстава који закупац треба уложити за извођење потребних радова за довођење непокретности у стање условно за коришћење, као и умањење закупнине за уложена средства уколико се ради о непокретности која у тренутку објављивања јавног позива није била у функционалном стању,
- клаузулу о обавези закупца да закуподавцу сваки шест (6) мјесеци доставља доказе о измиреним режијским трошковима.
- клаузулу да је закупац у обавези у року од 8 (осам) дана од дана закључења уговора о закупу да депонује на банковни рачун Општине у висини од двије мјесечне закупнине, који ће служити за намирење обавеза преузетих уговором о закупу,
- одредбе о одустанку, отказу, отказним роковима, односно, о престанку уговора о закупу,
- друге одредбе које уговорне стране сматрају битним за уговорни однос.

Плаћање закупнине

Члан 47.

- (1) Закупнина се плаћа до 5. (петог) у мјесецу за текући мјесец.
- (2) У случају кашњења са плаћањем закупнине, закуподавцу припада законска затезна камата у складу са Законом.
- (3) Закупнина почиње тећи првог наредног дана по извршеном увођењу у посјед закупца од стране Општине као закуподавца, што се констатује посебним записником.
- (4) У случају да закупац не плати мјесечну кирију до петог (5) у мјесецу за текући мјесец Општина ће закупца упозорити писаним путем да исту плати након пријема позива, а најкасније у року од 7 (седам) дана од дана пријема позива.
- (5) У случају да закупац ни у том року не плати доспјелу закупнину Општина ће наплатити закупнину из положеног депозита и обавијестити закупца да је закупнина наплаћена из положеног депозита, те затражити од закупца да уплати нови депозит у висини наплаћене закупнине.
- (6) У случају да закупац не положи нови депозит у висини једне закупнине, као и у случају да закупац не плати закупнину ни за наредни мјесец до петог (5) у мјесецу општина ће наплатити закупнину и за наредни мјесец из положеног депозита, о томе писмено обавијестити закупца и отказати уговор о закупу без поштовања предвиђеног отказног рока.
- (7) У случају отказа уговора због разлога наведених у ставу (5.) и (6.) овог члана општина има право да од закупца тражи накнаду штете која је Општини настала због раскида уговора, као и законске затезне камате због кашњења у плаћању доспјелих закупнина.

Редовно одржавање

Члан 48.

- (1) Поред закупнине, закупац је дужан плаћати и трошкове редовног одржавања непокретности узетих у закуп, као и трошкове електричне енергије, комуналних услуга и комуналне накнаде за коришћење објеката и уређаја заједничке комуналне потрошње, редовно, у роковима утврђеним од стране испоручилаца енергената или пружалаца комуналних услуга.

- (2) Закупац је дужан да се за вријеме трајања закупног односа евидентира као корисник енергената или комуналних услуга код испоручилаца енергената и пружалаца комуналних услуга.
- (3) Закупац је дужан да периодично, сваких 6 (шест) мјесеци за вријеме трајања закупа обавијести Општину да ли је измирио све доспјеле обавезе према испоручиоцима енергената или пружаоцима комуналних услуга код којих је евидентиран као корисник, те да о томе Општини достави одговарајуће доказе о извршеним плаћањима.
- (4) Уколико Општина утврди да закупца није редовно, у предвиђеним роковима измирио своје доспјеле обавезе према испоручиоцима енергената или пружаоцима комуналних услуга, писаним путем ће позвати закупца да исте измири након пријема позива, али најкасније у року од 15 (петнаест) дана од пријема позива.
- (5) У случају да закупца ни у том року не измири своје доспјеле обавезе према испоручиоцима енергената или пружаоцима комуналних услуга, Општина може отказати уговор о закупу без поштовања предвиђеног отказног рока и од закупца тражити накнаду штете која је тиме Општини настала.
- (6) Закупац се према закупљеним непокретностима мора односити са пажњом доброг домаћина, односно доброг привредника.

Подзакуп

Члан 49.

- (1) Закупац закупљене непокретности не може дати у подзакуп другим лицима.

Извођење радова на непокретности са и без сагласности

Члан 50.

- (1) У току трајања закупа закупца без сагласности Општине као закуподавца не може вршити промјену намјене нити преправке некретнина нити инвестиционе и друге радове на или у непокретности коју користи, без претходне писане сагласности Општине.
- (2) Закупац је дужан прије прдзимања инвестиционих радова да достави идејни пројекат на сагласност надлежној организационој јединици.
- (3) У случају добијања сагласности од Општине на идејни пројекат, закупца је дужан да извођење радова врши у складу са одобреним идејним пројектом и уз надзор овлашћеног представника Општине.
- (4) Уколико закупца без сагласности Општине као закуподавца изврши промјену намјене или преправке или инвестиционе и друге радове на некретнинама, дужан је непокретност вратити у стање прије извршене промјене или поправки или инвестиционих и других радова и надокнадити Општини евентуалну штету која је тиме настала, а која није могла бити отклоњена враћањем некретнина у првобитно стање.
- (5) Поступање закупца супротно одредбама овог члана представља разлог да Општина откаже уговор о закупу без поштовања предвиђеног отказног рока.

Омогућавање контроле коришћења од стране надлежне организационе јединице

Члан 51.

- (1) Закупац је дужан омогућити овлашћеном представнику Општине обилазак и контролу намјенског коришћења непокретности, и том приликом је дужан овлашћеном представнику,

радним данима у току радног времена Општинске управе, дозволити улазак у просторије и предочити му све исправе које се односе на идентитет, евентуалну дјелатност и друге потребне податке у вези са закупом.

Предаја непокретности након престанка закупа

Члан 52.

- (1) Надлежна организациона јединица дужна је да писаним путем, најмање 15 (петнаест) дана прије истека уговореног периода закупа, обавијести закупца о престанку закупа и да га позове да у року од 8 (осам) дана од дана истека закупа исели из простора и простор преда Општини у посјед.
- (2) Закупац је дужан по истеку закупа простор предати Општини као закуподавцу у стању у коме га је преузео, односно, у стању након вршења инвестиционих радова, ради довођења у функционално стање, што се констатује посебним записником.
- (3) Уколико закупца у року који је дефинисан уставу 1. овог члана не преда простор који је користио, исти ће преузети надлежна организациона јединица или посебна комисија (Комисија за иселење).
- (4) Закупац може из простора однијети само опрему коју је сам уградио и ствари које се могу одвојити без изазивања оштећења на непокретности.
- (5) Закупац нема право да од Општине потражује накнаду трошкова на име изведених радова, које је извео уз сагласност Општине, у току трајања закупног односа, нити накнаду трошкова на име извођења инвестиционих и других радова које је извео без сагласности Општине.

Престанак уговора о закупу

Члан 53.

- (1) Уговор о закупу престаје:
 - Истеком времена на који је уговор закључен,
 - Одустанком од уговора једне уговорне стране,
 - Отказом уговора од стране закуподавца,
 - Споразумом обје уговорне стране.

Одустанак од уговора

Члан 54.

- (1) Свака уговорна страна има право да одустане од уговора, уз обавезу да другу уговорну страну о томе обавијести писаним путем.
- (2) Уколико закупца или закуподавац одустаје од уговора дужан је да достави другој уговорној страни писано обавјештење о томе 30 (тридесет) дана прије престанка уговора.

Отказ уговора о закупу

Члан 55.

- (1) Закуподавац има право да откаже уговор о закупу уколико закупца прекрши било коју обавезу утврђену уговором о закупу, а нарочито уколико у уговореном року није платио најмање двије мјесечне закупнине и режијске трошкове.

- (2) Прије давања отказа, закуподавац доставља закупцу писану опомену за извршење обавезе лично или препорученом поштом.
- (3) Уколико купац не поступи у складу са налозима датим у опомену у остављеном року закуподавац писаним путем отказује уговор о закупу.
- (4) Отказни рок из става (3.) овог члана износи 30 дана.
- (5) Писано обавјештење о отказу уговора о закупу доставља се закупцу лично или путем препоручене поштом.

Закуп под посебним условима

Члан 56.

- (1) На основу одлуке Скупштине општине, пословне зграде и пословне просторије могу се давати у закуп под посебним условима одређеним категоријама правних, физичких лица, државним организацијама, вјерским заједницама, јавним установама и другим организацијама од значаја за Општину.
- (2) Скупштина општине посебном одлуком једном годишње утврђује висину закупнине по 1 м² по зонама и категорије правних и физичких лица која имају право на закуп под посебним условима.
- (3) Под посебним условима подразумијева се давање у закуп са умањеном закупнином или без закупнине.
- (4) Приликом издавања пословних зграда и пословних просторија у закуп под посебним условима, висина закупнине се може умањити највише за 50%.
- (5) Уговором о давању у закуп под посебним условима, регулишу се услови и начин коришћења непокретности, обавезе у вези са плаћањем закупнине и трошкови текућег одржавања.

Одговарајућа примјена одредби ове Одлуке

Члан 57.

- (1) На права и обавезе купаца по основу закупа под посебним условима, сходно се примјењују одредбе ове Одлуке које се тичу садржине уговора о закупу и права и обавезе купаца који непокретност користе по основу закупа по тржишним условима.

IV - СТИЦАЊЕ НЕПОКРЕТНОСТИ

Основ стицања непокретности

Члан 58.

- (1) Општина може стицати непокретности по основу:
 - закона;
 - правног посла (куповина, замјена и поклон);
 - одлуке суда или другог јавног органа;
 - једнострана изјава воље;
 - насљеђивања

- (2) Општина може стицати непокретности које су у власништву физичких или правних лица када је то потребно за изградњу саобраћајне инфраструктуре, привредних, комуналних, здравствених, просвјетних објеката и објеката културе, управе и других објеката.
- (3) На основу посебне одлуке Скупштине општине као појединачног акта, Општина може стицати непокретности и правним послом (куповином, замјеном или поклоном) од власника непокретности, када за то постоје оправдани разлози и када су испуњени услови утврђени овом Одлуком.

Поступци стицања непокретности

Члан 59.

- (1) Стицање непокретности у својину Општине у случају куповине проводи се поступком преговарања у циљу прибављања најповољније цијене за куповину непокретности, и то у :
 - поступку прикупљања писаних понуда,
 - поступку непосредне погодбе.

Стицање непокретности правним послом-куповином

Члан 60.

- (1) Општина може стицати право својине на основу правног посла:
 - на непокретности у односу на коју не постоји законска забрана располагања,
 - на непокретности на којој не постоји хипотека или други реални терет који може ограничити права стицаоца или забиљежба која има за предмет било какво ограничење стварног права.
- (2) Прије доношења Одлуке о стицању непокретности правним послом – куповином од стране Скупштине, Начелник прибавља од Одјељења за финансије извјештај о располагању потребним финансијским средствима у буџету за куповину непокретности.
- (3) Од организационе јединице надлежне за вођење евиденције о непокретностима у својини Општине Начелник прибавља извјештај који указује да Општина у свом власништву нема другу сличну или одговарајућу непокретност која може задовољити потребе због којих се покреће поступак стицања непокретности.

Поступак куповине непокретности

Члан 61.

- (1) Поступак куповине непокретности у својину Општине проводи Комисија за стицање непокретности у својину општине на основу Одлуке о покретању поступка стицања непокретности у својину Општине, коју доноси Скупштина општине.
- (2) Одлука из става 1. садржи образложење у којем су дати разлози који указују на оправданост куповине непокретности и којом се овлашћује Комисија за стицање непокретности у својину општине да спроведе претходни поступак пре доношења одлуке о јавном оглашавању ради стицања непокретности у својину Општине.

Рад Комисије за стицање непокретности

Члан 62.

- (1) Комисија за стицање непокретности у својину општине у претходном поступку прикупља информације са тржишта непокретности о непокретностима које испуњавају услове за куповину.
- (2) У току претходног поступка испитивања тржишта непокретности Комисија за стицање непокретности у својину општине у обавези је да прибави налаз и мишљење од овлашћеног судског вјештака одговарајуће струке о висини тржишне вриједности непокретности која се квалификовала за разматрање од стране Комисије.
- (3) У зависности од понуде на тржишту непокретности Комисија за стицање непокретности у својину општине предлаже Скупштини општине путем Начелника да се куповина изврши у поступку прикупљања писаних понуда или у поступку непосредне погодбе, након чега Скупштина општине доноси одлуку о јавном оглашавању ради стицања непокретности у својину Општине, којом се дефинишу услови и начин куповине и овлашћује Начелник да закључи уговор о куповини наконведеног поступка.
- (4) По доношењу Одлуке о јавном оглашавању ради стицања непокретности у својину Општине, надлежна организациона јединица објављује јавни оглас за прикупљање писаних понуда, односно за непосредну погодбу путем преговарања којим се позивају заинтересовани понуђачи – власници квалификованих непокретности да, у року од 15 (петнаест) дана од датума објављивања јавног огласа, доставе Комисија за стицање непокретности у својину општине писане понуде, односно, да приступе на мјесто и датум означен у јавном огласу ради давања понуда и преговарања о најповољнијој цијени.
- (5) Подаци о непокретностима које испуњавају услове за стицање од стране Општине (површина, спратност, врста објекта, локација и сл.) обавезно се наводе у јавном огласу који објављује надлежна организациона јединица.
- (6) На даљи поступак се сходно примјењују одговарајуће одредбе ове Одлуке које се тичу начина достављања писаних понуда, односно преговарања и о току поступка непосредне погодбе.
- (7) По пријему писаних понуда, у року од 3 (три) дана од датума њиховог пријема, на затвореној сједници Комисија за стицање непокретности у својину општине разматра пристигле писане понуде, заказује мјесто и датум за покушај преговарања са заинтересованим понуђачима ради добијања најповољније цијене за куповину непокретности и о томе писаним путем обавјештава квалификоване понуђаче.
- (8) О току поступка куповине непокретности, отварању и разматрању пристиглих писаних понуда, као и о току преговарања Комисија саставља записник, који потписују чланови Комисије и лица са којима се преговарало.

Избор најповољнијег понуђача

Члан 63.

- (1) По завршеном преговарању у поступку куповине непокретности Комисија за стицање непокретности у својину општине доставља Начелнику записник, са приједлогом да се прихвати понуда најповољнијег понуђача.
- (2) Приједлог из става (1.) овог члана Комисија за стицање непокретности у својину општине може дати и ако је пристигла, односно, ако је дата и само 1 (једна) прихватљива понуда.

- (3) Надлежна организациона јединица приједлог одлуке о прихватању понуде најповољнијег понуђача доставља на мишљење Правобранилаштву, заједно са записником који је сачинила Комисија за стицање непокретности у својину општине.
- (4) Након прибављеног позитивног мишљења Правобранилаштва Начелник општине доноси одлуку о избору најповољнијег понуђача. У одлуци се обавезно наводи купопродајна цијена за предметну непокретност, начин плаћања купопродајне цијене, као и други услови непоходни за закључење уговора.

Закључивање уговора

Члан 64.

- (1) Уговор о куповини непокретности у име општине закључује Начелник општине.
- (2) Надлежна организациона јединица по закљученом уговору о купопродаји, који се закључује у форми нотарски обрађене исправе, исти доставља организационој јединици Општинске управе надлежној за вођење евиденције о непокретностима у својини Општине и Одјељењу за финансије ради увођења купљених непокретности у одговарајућу евиденцију, у свему у складу са посебним Правилником о евиденцији непокретности Општине.
- (3) Трошкове нотарске обраде уговора о купопродаји сноси Општина.

Стицање непокретности поклоном

Члан 65.

- (1) Општина може стицати непокретности поклоном.
- (2) У случају да неко физичко или правно лице понуди општини стицање непокретности поклоном надлежна организациона јединица доставља понуду Комисији за стицање непокретности у својину општине. Комисија разматра понуду и обавља преговоре са лицем које нуди непокретност на поклон о условима и начину давања непокретности на поклон о чему води записник. Након обављених преговора Комисија доставља записник надлежној организационој јединици.
- (3) Уколико је у преговорима постигнут договор да се непокретност поклони општини надлежна организациона јединица припрема приједлог одлуке за стицање непокретности поклоном и исту доставља на мишљење Правобранилаштву, заједно са записником који је сачинила Комисија за стицање непокретности у својину општине. По добијању позитивног мишљења од стране Правобранилаштва надлежна организациона јединица доставља приједлог одлуке Скупштини општине .
- (4) Коначну одлуку о стицању непокретности поклоном доноси Скупштина општине Братунац.
- (5) Одлуком из става (4.) овог члана дефинисаће се сви елементи потребни за закључење уговора о поклону, те овластити Начелник општине да у име општине закључи уговор о поклону непокретности.

V - ПЛАНИРАЊЕ, ПРАЋЕЊЕ, ВРЕДНОВАЊЕ И ИЗВЈЕШТАВАЊЕ

Планирање управљања, стицања и располагања непокретностима

Члан 66.

- (1) Скупштина општине Братунац једном годишње, у складу са буџетским циклусом, усваја годишњи план управљања непокретностима у својини Општине.

- (2) Плански документ из става (1) овог члана израђује надлежна организациона јединица, на партиципативан начин, на основу резултата праћења, вредновања и извјештавања, као и на основу приједлога које достављају и остале организационе јединице Општине, у чијој су надлежности поједини сегменти управљања непокретностима, јавна предузећа и јавне установе чији је оснивач Општина.

Праћење и вредновање управљања, стицања и располагања непокретностима

Члан 67.

- (1) Надлежна организациона јединица задужена је за праћење имплементације годишњег плана управљања непокретностима и вредновање учинка и резултата примјене плана управљања непокретностима.
- (2) Надлежна организациона јединица, уз годишњи план управљања непокретностима припрема и план праћења и вредновања, који садржи активности које се прате, очекиване резултате, те рокове, улоге и одговорности.

Извјештавање

Члан 68.

- (1) Надлежна организациона јединица сачињава обједињени годишњи извјештај о provedби годишњег плана управљања непокретностима.
- (2) Уз приједлог годишњег плана управљања непокретностима, Скупштини општине се обавезно доставља на усвајање и годишњи извјештај о provedби годишњег плана управљања непокретностима.

VI –ЗАШТИТА ПРАВА ВЛАСНИШТВА НА НЕПОКРЕТНОСТИМА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ

Заштита права власништва и посједа на непокретностима

Члан 69.

- (1) Заштита права власништва и посједа на непокретностима општине Братунац вршиће се подношењем одговарајућих тужби или другим правним средствима на начин како је то регулисано важећим законским прописима.
- (2) За провођење поступака заштите права власништва и посједа надлежни су Правобранилаштво РС, сједиште замјеника Власеница, Скупштина општине Братунац, Начелник општине и надлежна организациона јединица Општинске управе Братунац.

VII- ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Престанак примјене

Члан 70.

- (1) Закупни односи и коришћење непокретности у својини Општине засновани до датума ступања на снагу ове Одлуке, биће усклађени са одредбама ове Одлуке у року од шест мјесеци.

Започети поступци за управљање непокретностима

Члан 71.

- (1) Поступци за управљање непокретностима у власништву општине Братунац започети прије ступања на снагу ове Одлуке окончаће се према прописима по којима је поступак започет.

Ступање на снагу

Члан 72.

- (1) Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Општине Братунац“.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ
БРАТУНАЦ
Број:01-022-134/24
Братунац, 16.09.2024.год.

ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ

Јово Челановић с.р.

На основу члана 39. став 2. тачка 13. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр.97/16,36/19 и 6/21), члан 40. Закона о уређењу простора и грађењу(Сл.гласник РС бр.40/13; 106/15; 3/16; 84/19), и члана 36.Статута општине Братунац – (Службени гласник општине Братунац бр.10/17),Скупштина општине Братунац на сједници одржаној дана 16.09.2024.год. доноси:

ОДЛУКУ
О ПРИСТУПАЊУ ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ РЕГУЛАЦИОНОГ ПЛАНА
ЗА СТАМБЕНО ПОСЛОВНИ ОБЈЕКАТ МИЛИВОЈА МИЋИЋА У НАСЕЉЕНОМ
МЈЕСТУ БРАТУНАЦ

Члан 1.

Овом Одлуком приступа се измјени и допуни Регулационог плана за насељено мјесто Братунац,усвојеног Одлуком Скупштине општине бр.01-022-152/03.од 18.11.2023.године.

Члан 2.

Измјена и допуна Регулационог плана вршиће се на захтјев Мићић Миливоја, на грађевинској парцели, к.п.бр.1020 и 1021 у КО Братунац, уписане у лист непокретности бр. 1504, гдје умјесто индивидуално стамбеног објекта, планира се вишепородични стамбено пословни објекат спратности П + 3 + Пк – приземље, три спрата и поткровље.

Члан 3.

Носилац припреме за измјену и допуну Регулационог плана је Начелник општине, а технички дио посла одрадиће Одјељење за просторно уређење и стамбено комуналне послове Општине Братунац, након разраде од стране овлаштене куће за израду просторно планске документације.

Члан 4.

Средства потребна за ове промјене обезбједиће подносилац захтјева.

Члан 5.

Измјене и допуне ће се урадити у року од 90 дана.

Члан 6.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Општине Братунац“.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ
Б Р А Т У Н А Ц
Број:01-022-135/24
Братунац, 16.09.2024.год.

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

Јово Челановић с.р.

На основу члана 39. став 2. тачка 13. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр.97/16,36/19 и 6/21), члан 40. Закона о уређењу простора и грађењу („Сл.гласник РС“ бр.40/13; 106/15; 3/16; 84/19), и члана 36. Статута општине Братунац – („Службени гласник општине Братунац“ бр.10/17), Скупштина општине Братунац на сједници одржаној дана 16.09.2024. године, доноси:

ОДЛУКУ
О ПРИСТУПАЊУ ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ РЕГУЛАЦИОНОГ ПЛАНА РАДИ
ПАРЦЕЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ИНДИВИДУАЛНО СТАМЕНИХ ОБЈЕКТА У
НАСЕЉЕНОМ МЈЕСТУ
БРАТУНАЦ

Члан 1.

Овом Одлуком приступа се измјени и допуни Регулационог плана за насељено мјесто Братунац, по захтјеву Миладиновић Недељка, усвојеног Одлуком Скупштине општине бр.01-023-485. од 13.12.1985.године.

Члан 2.

Измјена и допуна Регулационог плана вршиће се на грађевинским парцелама, к.п.бр.3174/1 и 3174/2 у КО Братунац, уписане у лист непокретности бр. 3380, гдје се планира парцелација за изградњу индивидуално стамбених објеката.

Члан 3.

Носилац припреме за измјену и допуну Регулационог плана је Начелник општине, а технички дио посла одрадиће Одјељење за просторно уређење и стамбено комуналне послове Општине Братунац, након разраде од стране овлаштене куће за израду просторно планске документације.

Члан 4.

Средства потребна за ове промјене обезбједиће подносилац захтјева.

Члан 5.

Измјене и допуне ће се урадити у року од 90. дана.

Члан 6.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у Службеном гласнику Општине Братунац.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ
Б Р А Т У Н А Ц
Број:01-022-130/24
Братунац, 16.09.2024.год.

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

Јово Челановић с.р.

На основу члана 22. Закона о стварним правима ("Службени гласник Републике Српске" број 124/08,58/09,60/15 и 107/19), члана 39. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Српске" број: 97/16 и 36/19) и члана 36. Статута Скупштине Општине Братунац ("Службени гласник Општине Братунац број: 10/17), Скупштина Општине Братунац на сједници одржаној дана 16.09.2024. године, доноси:

ОДЛУКУ
О ПРОДАЈИ НЕПОСРЕДНОМ ПОГОДБОМ НЕИЗГРАЂЕНОГ ЗЕМЉИШТА РАДИ
КОМПЛЕТИРАЊА ГРАЂЕВИНСКЕ ПАРЦЕЛЕ

1.

Овом Одлуком утврђују се услови и начин продаје земљишта у посједу и власништву Општине Братунац са дијелом 1/1, непосредном погодбом, у сврху комплетирања грађевинске парцеле у својини физичког лица.

2.

Продаје се непосредном погодбом неизграђено градско грађевинско земљиште означено као кч.бр 2298/2 звана Поточница њива 1 класе површине 116м² која је уписана у ЛН број 1887 КО Братунац посјед општине Братунац са дијелом 1/1 а којој одговара парцела старог премјера кч.бр 192/24 звана Поточница неплодно површине 116м² уписана у ЗК уложак 291 КО Реповац власништво Општине Братунац са дијелом 1/1 по цијени од 2.900,00 КМ (словима двијехиљадедеветстотинаконвертибилних марака и 0/00) процијењена тржишна вредност је одређена од стране сталног судског вјештака економске струке Јованке Бајић из Братунца.

Продаја се врши Ђурковић (Милош) Раденку из Братунца ул Јеловачка број 20, а ради комплетирања грађевинске парцеле 2299/2 КО Братунац која је уписана у ЛН 695 КО Братунца својина Ђурковић (Милош) Раденко са дијелом 1/1 у складу са регулационим планом.

3.

Овлашћује се Начелник општине Братунац на основу ове Одлуке да након прибављеног мишљења Правобранилаштва Републике Српске - Сједиште замјеника Власеница, закључи уговор о продаји земљишта из тачке 1. ове Одлуке.

4.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у " Службеном гласнику Општине Братунац "

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРАТУНАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ
Број:01-022-131/24
Братунац, 16.09.2024. године

ПРЕДСЈЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

Јово Челановић с.р.

На основу члана 39. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске 97/16, 36/19 и 61/21), члана 2. став 4. и 5. Одлуке о висини накнаде за рад члановима изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини, бр.05-1-02-2-573-1/24 од 03.05.2024. године и члана 36. Статута општине Братунац (Службени гласник општине Братунац бр.10/17), Скупштина општине Братунац на сједници одржаној дана 16.09.2024.године доноси :

О Д Л У К У
О ОДРЕЂИВАЊУ НОВЧАНЕ НАГРАДЕ ЧЛАНОВИМА ОПШТИНСКЕ ИЗБОРНЕ
КОМИСИЈЕ БРАТУНАЦ

Члан 1.

Овом Одлуком одређује се новчана награда члановима Општинске изборне комисије Братунац, за изузетан рад и залагање у раду изборне комисије.

Члан 2.

Висина новчане награде из става 1. ове Одлуке одређује се за мјесеце август, септембар и октобар, у висини од 20% од припадајуће мјесечне накнаде за рад Општинске изборне комисије Братунац.

Члан 3.

Задужује се Одјељење за финансије Општинске управе Братунац за извршење ове Одлуке.

Члан 4.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном гласнику општине Братунац“.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРАТУНАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ
Број: 01-022-133 /24
Братунац, 16.09.2024. године

ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ
Јово Челановић с.р.

На основу члана 180. став (3) Закона о здравственој заштити („Службени гласник Републике Српске“ бр.57/22), члана 39. став 2. тачка 9. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске 97/16, 36/19 и 61/21) и члана 36. став 2. тачка 9. Статута општине Братунац (Службени гласник општине Братунац бр.10/17), Скупштина општине Братунац на сједници одржаној дана 31.07.2024. године доноси :

О Д Л У К У
О РАЗРЈЕШЕЊУ МРТВОЗОРНИКА У ЈЗУ „ДОМ ЗДРАВЉА“ БРАТУНАЦ

Члан 1.

Ранкић др Милан, доктор медицине, из Братунца, разрешава се дужности мртвозорника за утврђивање узрока и времена смрти за лица умрла ван здравствене установе, за подручје општине Братунац.

Члан 2.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном гласнику општине Братунац“.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРАТУНАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ
Број: 01-022-116/24
Братунац, 31.07.2024. године

ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ

Јово Челановић с.р.

На основу члана 180. став (3) Закона о здравственој заштити („Службени гласник Републике Српске“ бр.57/22), члана 39. став 2. тачка 9. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске 97/16, 36/19 и 61/21) и члана 36. став 2. тачка 9. Статута општине Братунац (Службени гласник општине Братунац бр.10/17), Скупштина општине Братунац на сједници одржаној дана 31.07.2024. године доноси :

О Д Л У К У
О РАЗРЈЕШЕЊУ ЗАМЈЕНИКА МРТВОЗОРНИКА У ЈЗУ „ДОМ ЗДРАВЉА“
БРАТУНАЦ

Члан 1.

Марковић др Огњен, из Братунца, разрјешава се дужности замјеника мртвозорника за утврђивање узрока и времена смрти за лица умрла ван здравствене установе, за подручје општине Братунац.

Члан 2.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном гласнику општине Братунац“.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРАТУНАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ
Број: 01-022-117/24
Братунац, 31.07.2024. године

ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ

Јово Челановић с.р.

На основу члана 180. став (2) и (3) Закона о здравственој заштити („Службени гласник Републике Српске“ бр.57/22), члана 39. став 2. тачка 9 .Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске 97/16, 36/19 и 61/21) и члана 36.став 2. тачка 9. Статута општине Братунац (Службени гласник општине Братунац бр.10/17), Скупштина општине Братунац на сједници одржаној дана 31.07.2024.године доноси :

О Д Л У К У
о именовану Мртвозорника и замјеника Мртвозорника у ЈЗУ „Дом здравља“
Братунац

Члан 1.

Овом Одлуком именује се Васић др Александар, доктор медицине за утврђивање узрока и времена смрти за лица умрла ван здравствене установе (мртвозорника), за подручје општине Братунац.

Члан 2.

За замјеника Мртвозорника именује се Прим. др Иванчић Љиљана, доктор медицине из Братунца.

Члан 3.

Новчана накнада за рад Мртвозорника одређује се у износу од 300,00 КМ на мјесечном нивоу, а за замјеника Мртвозорника одређује се новчана накнада у износу од 200,00 КМ на мјесечном нивоу.

Накнада за рад Мртвозорника и замјеника Мртвозорника исплаћиваће се из буџета општине Братунац.

Члан 4.

Ступањем на снагу ове Одлуке, престаје да важи Одлука о одређивању накнаде за рад Мртвозорника и замјеника Мртвозорника ЈЗУ „Дом здравља“ Братунац број: 01-022-256/23 од 26.12.2023. године („Службени гласник општине Братунац“ број: 8/23).

Члан 5.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном гласнику општине Братунац“.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРАТУНАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ
Број: 01-022-118/24
Братунац, 31.07.2024. године

ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ

Јово Челановић с.р.

На основучлана 6. став2. и члана 9. Закона о пољопривредном земљишту (Службени гласник Републике Српске“, бр. 93/06, 86/07, 14/10 и 05/12), члана 39. и члана 82. Став 2. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, број: 97/16, 36/19 и 61/21), члана 36 Статута Општине Братунац (Службени гласник Општине Братунац број 10/17) и претходно прибављеног мишљења Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске број:12.03.5-330-4742-2/243 од 22.02.2024. године, Скупштина општине Братунац на сједници одржаној дана 31.07.2024.год. донијела је:

О Д Л У К У

о изради Основе заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта за подручје општине Братунац

Члан 1.

Овом Одлуком приступа се изради планског документа, под називом „Основе заштите, уређења и кориштења пољопривредног земљишта за подручје општине Братунац“ (у даљем тексту: Основе).

Садржај Програма за израду Основе је дефинисан Законом о пољопривредном земљишту.

Циљ доношења Основе је рационалније кориштење пољопривредног земљишта за конвенционалну производњу у интегралном ланцу за храну, као и уређење намјене кориштења пољопривредног земљишта на бази природних и других ресурса (могућност рејонизације).

Рок за израду основе је година дана, од ступања на снагу ове Одлуке.

Члан 2.

Све стручне и организационе послове у вези израде Основе, у име општинске управе Братунац, обављаће Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, од стране којег је израђен приједлог Програма за израду Основе, који је саставни дио ове Одлуке.

Општинска управа Братунац ће јавним позивом одабрати носиоца израде Основе, са којим ће се закључити уговор, са прецизираним правима и обавезама потписника.

Члан 3.

Сва предузећа, установе, органи, организације и мјесне заједнице са територије општине Братунац, обавезни су Општинској управи Братунац и изабраном носиоцу израде, ставе на располагање документе и податке потребне за израду Основе, као и да сарађују са њима у области за коју су одговорни, односно у којој дјелују.

Члан 4.

Стручну контролу израде Основе општине Братунац обавља комисија, коју именује Скупштина општине Братунац, на приједлог Начелника општине.

Основе општине Братунац се дају на јавни увид, оглашавањем на веб страници општине, која је доступна на цијелој територији општине Братунац.

Након проведеног поступка јавног оглашавања, Скупштина општине Братунац доноси Одлуку о усвајању Основе општине Братунац.

Члан 5.

Средства за израду Основа општине Братунац, обезбијеђена су из средстава прикупљених по основу накнаде за промјену намјене пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, која су приход Буџета општине и средстава за подстицаје у пољопривредној производњи Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске.

Члан 6.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику општине Братунац“.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРАТУНАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ
Број: 01-022-107/24
Братунац, 31.07.2024. године

ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ

Јово Челановић, с.р.

На основу члана 36. Статута општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр. 10/17) и члана 127. Пословника о раду Скупштине општине Братунац Скупштина општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр.3/18.), Скупштина општине Братунац на сједници одржаној дана 31.07.2024. године доноси:

ЗАКЉУЧАК

о усвајању Извјештаја о извршењу буџета општине Братунац за 2023. годину

Члан 1.

Усваја се Извјештај о извршењу буџета општине Братунац за период од 01.01.2023. до 31.12.2023. године.

Члан 2.

Овај закључак ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном гласнику општине Братунац“.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРАТУНАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ
Број: 01-022-108/24
Братунац, 31.07.2024. године

ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ

Јово Челановић, с.р.

На основу члана 36. Статута општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр. 10/17) и члана 127. Пословника о раду Скупштине општине Братунац Скупштина општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр.3/18.), Скупштина општине Братунац на сједници одржаној дана 31.07.2024. године доноси:

З А К Л Ј У Ч А К
о неусвајању Извјештаја о раду општинске управе Братунац за 2023.
годину

Члан 1.

Не усваја се Извјештај о раду општинске управе Братунац за 2023. годину.

Члан 2.

Овај Закључак ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном гласнику општине Братунац“.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРАТУНАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ
Број: 01-022-109/24
Братунац, 31.07.2024. године

ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ

Јово Челановић, с.р.

На основу члана 36. Статута општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр. 10/17) и члана 127. Пословника о раду Скупштине општине Братунац Скупштина општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр.3/18.), Скупштина општине Братунац на сједници одржаној дана 31.07.2024. године доноси:

З А К Л Ј У Ч А К
о неусвајању извјештаја о раду ЈУ за предшколско васпитање и образовање
„Радост“ Братунац за 2023. годину

Члан 1.

Не усваја се извјештај о раду ЈУ за предшколско васпитање и образовање „Радост“ Братунац за 2023. годину.

Члан 2.

Овај Закључак ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном гласнику општине Братунац“.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРАТУНАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ
Број: 01-022-110/24
Братунац, 31.07.2024. године

ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ

Јово Челановић, с.р.

На основу члана 36. Статута општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр. 10/17) и члана 127. Пословника о раду Скупштине општине Братунац Скупштина општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр.3/18.), Скупштина општине Братунац на сједници одржаној дана 31.07.2024. године доноси:

З А К Л Ј У Ч А К
онеусвајању извјештаја о раду ЈУ „Центар за социјални рад“ Братунац за 2023.
годину

Члан 1.

Не усваја се извјештајо раду ЈУ „Центар за социјални рад“ Братунац за 2023. годину.

Члан 2.

Овај Закључак ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном гласнику општине Братунац“.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРАТУНАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ
Број: 01-022-112/24
Братунац, 31.07.2024. године

ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ

Јово Челановић, с.р.

На основу члана 36. Статута општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр. 10/17) и члана 127. Пословника о раду Скупштине општине Братунац Скупштина општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр.3/18.), Скупштина општине Братунац на сједници одржаној дана 31.07.2024. године доноси:

З А К Љ У Ч А К
онеусвајању извјештаја о раду ЈУ „Дом културе“ Братунац за 2023. годину

Члан 1.

Не усваја се извјештајо раду ЈУ „Дом културе“ Братунац за 2023. годину.

Члан 2.

Овај Закључак ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном гласнику општине Братунац“.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРАТУНАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ
Број: 01-022-111/24
Братунац, 31.07.2024. године

ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ

Јово Челановић, с.р.

На основу члана 36. Статута општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр. 10/17) и члана 127. Пословника о раду Скупштине општине Братунац Скупштина општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр.3/18.), Скупштина општине Братунац на сједници одржаној дана 31.07.2024. године доноси:

З А К Љ У Ч А К
о неусвајању извјештаја о раду ЈУ „Туристичке организације“ општине Братунац
за 2023. годину

Члан 1.

Не усваја се извјештај о раду ЈУ „Туристичке организације“ Братунаца 2023. годину.

Члан 2.

Овај закључак ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном гласнику општине Братунац“.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРАТУНАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ
Број: 01-022-114/24
Братунац, 31.07.2024. године

ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ

Јово Челановић, с.р.

На основу члана 36. Статута општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр. 10/17) и члана 127. Пословника о раду Скупштине општине Братунац Скупштина општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр.3/18.), Скупштина општине Братунац на сједници одржаној дана 31.07.2024. године доноси:

З А К Љ У Ч А К
о неусвајању извјештаја о раду ДОО „МАЛИНА – БРАТУНАЦ“ Братунац за 2023. годину

Члан 1.

Не усваја се извјештај о раду ДОО „МАЛИНА – БРАТУНАЦ“ Братунац за 2023. годину.

Члан 2.

Овај закључак ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном гласнику општине Братунац“.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРАТУНАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ
Број: 01-022-115/24
Братунац, 31.07.2024. године

ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ

Јово Челановић, с.р.

На основу члана 36. Статута општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр. 10/17) и члана 127. Пословника о раду Скупштине општине Братунац Скупштина општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр.3/18.), Скупштина општине Братунац на сједници одржаној дана 31.07.2024. године доноси:

З А К Љ У Ч А К
онеусвајању извјештаја о раду ЈЗУ „Дом здравља“ Братунац за 2023. годину

Члан 1.

Не усваја се извјештајо раду ЈЗУ „Дом здравља“ Братунац за 2023. годину.

Члан 2.

Овај Закључак ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном гласнику општине Братунац“.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРАТУНАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ
Број: 01-022-113/24
Братунац, 31.07.2024. године

ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ

Јово Челановић, с.р.

На основу члана 36. Статута општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр. 10/17) и члана 127. Пословника о раду Скупштине општине Братунац Скупштина општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр.3/18.), Скупштина општине Братунац на сједници одржаној дана 31.07.2024. године доноси:

ЗАКЉУЧАК

о усвајању Програма о начину коришћења новчаних средстава прикупљених на основу прихода од посебних водних накнада у 2024. години

Члан 1.

Усваја се Програм коришћења новчаних средстава прикупљених на основу прихода од посебних водних накнада у 2024. години, у цијелости.

Члан 2.

Овај Закључак ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном гласнику општине Братунац“.

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРАТУНАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ
Број: 01-022-119/ 24
Братунац, 31.07.2024. године**

**ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ**

Јово Челановић, с.р.

На основу члана 31. и 35. Закона о буџетском систему Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 121/12, 52/14), 103/15 и 15/16), члана 39. став 2. тачка 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 97/16 и 36/19) и члана 67. Статута општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“, бр.10/17), Скупштина општине Братунац, на сједници одржаној дана 16.09.2024. године, доноси:

ЗАКЉУЧАК

О прихватању Нацрта Ребаланса буџета општине Братунац за 2024. годину

Члан 1.

Прихвата се Нацрт Ребаланса буџета општине Братунац за 2024. годину у износу од 16.917.400 КМ.

Члан 2.

Саставни дио овог Закључка је табеларни преглед Нацрта Ребаланса буџета општине Братунац за 2024. годину.

Члан 3.

Овај Закључак ступа на снагу даном доношења и биће објављен у „Службеном гласнику општине Братунац“.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРАТУНАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ
Број: 01-022-129/24
Братунац, 16.09.2024. године

ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ

Јово Челановић с.р.

РЕБАЛАНС БУЏЕТА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ ЗА 2024. ГОДИНУ
ОПШТИ ДИО

Економски код	О П И С	Буџет 2024.год	Разлика	Ребаланс буџета за 2024.год	Индекс 4/3.
1	2	3		4	5
	А.БУЏЕТСКИ ПРИХОДИ	12.985.000	942.100	13.927.100	1,07
710000	ПОРЕСКИ ПРИХОДИ	8.430.800	620.000	9.050.800	1,07
711000	Приходи од пореза на доходак и добит		0		
712000	Доприноси за социјално осигурање		0		
713000	Порези на лична примања и приходе од самосталних дјел.	780.000	140.000	920.000	1,18
714000	Порези на имовину	310.000	-10.000	300.000	0,97
715000	Порези на промет производа и услуга	800	0	800	1,00
716000	Царине и увозне дажбине	0	0	0	
717000	Индиректни порези дозначени од УИО	7.290.000	460.000	7.750.000	1,06
719000	Остали порески приходи	50.000	30.000	80.000	1,60
720000	Непорески приходи	3.528.200	315.800	3.844.000	1,09
721000	Приходи од финан.и нефин.имовине и поз.курс.раз.	162.700	87.300	250.000	1,54
722000	Накнаде, таксе и приходи од пружања јавних услуга	3.300.500	193.500	3.494.000	1,06
723000	Новчане казне	5.000	45.000	50.000	10,00
728000	Приходи од финансијске и нефинансијске имовине и трансакција размене између или унутар јединица власти	0	0	0	
729000	Остали непорески приходи	60.000	-10.000	50.000	0,83
730000	Грантови	0	6.300	6.300	
731000	Грантови	0	6.300	6.300	
780000	Трансфери између или унутар јединица власти	1.026.000	0	1.026.000	1,00
787000	Трансфери између различитих јединица власти	991.000	0	991.000	1,00
788000	Трансфери унутар исте јединице власти	35.000	0	35.000	1,00
	Б.БУЏЕТСКИ РАСХОДИ	11.843.200	929.600	12.772.800	1,08
410000	Текући расходи	11.600.700	1.008.600	12.609.300	1,09
411000	Расходи за лична примања запослених	5.883.800	234.700	6.118.500	1,04
412000	Расходи по основу коришћења роба и услуга	2.247.400	359.100	2.606.500	1,16
413000	Расходи финансирања и други финансијски трошкови	101.600	-1.000	100.600	0,99
414000	Субвенције		26.500	26.500	
415000	Грантови	1.060.000	379.300	1.439.300	1,36
416000	Дознаке на име соц. заштите које се исплаћују из буџета Републике, општина и градова	2.205.900	10.000	2.215.900	1,00
417000	Дознаке на име социјалне заштите које исплаћују институције обав. социјалног осигурања		0		
418000	Расходи финансирања, други финансијски трошкови и расходи транс.	75.000	0	75.000	1,00

	размјене између или унутар јединица власти		0		
419000	Расходи по судским рјешењима	27.000	0	27.000	1,00
480000	Трансфери између или унутар јединица власти	42.500	1.000	43.500	1,02
487000	Трансфери између различитих јединица власти	7.500	1.000	8.500	1,13
488000	Трансфери унутар исте јединице власти	35.000	0	35.000	1,00
	Буџетска резерва	200.000	-80.000	120.000	0,60
	В. БРУТО БУЏЕТСКИ СУФИЦИТ/ДЕФИЦИТ (А-Б)	1.141.800	12.500	1.154.300	1,01
	Г. НЕТО ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ (I-II)	-2.577.800	-225.000	-2.802.800	1,09
810000	I Примиси за нефинансијску имовину	569.000	-119.000	450.000	0,79
811000	Примици за произведену сталну имовину	200.000	-50.000	150.000	0,75
812000	примици за драгоцјености	0	0	0	
813000	Примици за непроизведену сталну имовину	369.000	-69.000	300.000	0,81
814000	Примици од продаје сталне имовине намијењене продаји и обустављених пословања	0	0	0	
815000	Примици за стратешке залихе	0	0	0	
816000	Примици од залиха материјала, учинака, робе и ситног инвентара, амбалаже и сл.	0	0	0	
817000	Примици по основу пореза на додату вриједност	0	0	0	
880000	II Примиси за нефин. имовину из трансакција између или унутар јединица власти	0	0	0	
881000	Примици за нефинансијску имовину из транс. између или унутар јединица власти		0		
510000	III Издаци за нефинансијску имовину	3.146.800	106.000	3.252.800	1,03
511000	Издаци за произведену сталну имовину	1.021.800	76.000	1.097.800	1,07
512000	Издаци за драгоцјености		0		
513000	Издаци за непроизведену сталну имовину	2.000.000	0	2.000.000	1,00
514000	Издаци за сталну имовину намјењену продаји		0		
515000	Издаци за стратешке залихе		0		
516000	Издаци за залихе материјала, робе и ситног инвентара, амбал. и сл.	125.000	30.000	155.000	1,24
517000	Издаци по основу пореза на додату вриједност	0	0	0	
518000	Издаци за улагање на туђим некретнинама, постројењима и опреми	0	0	0	
580000	IV Издаци за нефинансијску имовину из транс. између или унутар јединица власти	0	0	0	
581000	Издаци за нефинансијску имовину из трансакција између или унутар јединица власти	0	0	0	
	Д. БУЏЕТСКИ СУФИЦИТ/ДЕФИЦИТ (В+Г)	-1.436.000	-212.500	-1.648.500	1,15
	Ђ. НЕТО ФИНАНСИРАЊЕ (Е+Ж+З)	1.436.000	212.500	1.648.500	1,15
	Е. НЕТО ПРИМИЦИ ОД ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ (I-II)	0	0	0	

910000	I Примици од финансијске имовине	0	0	0	
911000	Примици од финансијске имовине	0	0	0	
918000	Примици од финансијске имовине из трансакција између или унутар јединица власти		0	0	
610000	II Издаци за финансијску имовину	0	0	0	
611000	Издаци за финансијску имовину	0	0	0	
618000	Издаци за финансијску имовину из трансакција између или унутар јединица власти	0	0	0	
	Ж. НЕТО ЗАДУЖИВАЊЕ (I-II)	-529.000	10.000	-519.000	0,98
920000	I Примици од задуживања	12.000	-6.000	6.000	0,50
921000	Примици од задуживања	0	0	0	
928000	Примици од задуживања из трансакција између или унутар јединица власти	12.000	-6.000	6.000	0,50
620000	III Издаци за отплату дугова	541.000	-16.000	525.000	0,97
621000	Издаци за отплату дугова	330.000	0	330.000	1,00
628000	Издаци за отплату дугова из трансакција између или унутар јединица власти	211.000	-16.000	195.000	0,92
	З. ОСТАЛИ НЕТО ПРИМИЦИ (I-II)	-91.000	202.500	111.500	-1,23
930000	I Остали примици	238.000	240.300	478.300	2,01
931000	Остали примици	0	200.500	200.500	
938000	Остали примици из трансакција између или унутар јединица власти	238.000	39.800	277.800	1,17
630000	II Остали издаци	329.000	37.800	366.800	1,11
631000	Остали издаци	91.000	-2.000	89.000	0,98
638000	Остали издаци из трансакција између или унутар јединица власти	238.000	39.800	277.800	1,17
	И. Неискориштена средства кредита и неутрошена средства са РПН	2.056.000	0	2.056.000	1,00
	Ј. РАЗЛИКА У ФИНАНСИРАЊУ (Д+Ђ)	0	0	0	

**БУЏЕТ ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ ЗА 2023 ГОДИНУ-БУЏЕТСКИ ПРИХОДИ
И ПРИМИЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ**

Економски код	О П И С	Буџет 2024.год		Нацрт Ребаланса буџета за 2024.год	Индекс (4/3)
1	2	3		4	5
БУЏЕТСКИ ПРИХОДИ		12.985.000	942.100	13.927.100	1,07
710000	Порески приходи	8.430.800	620.000	9.050.800	1,07
711000	Приходи од пореза на доходак и добит	0		0	
711100	Порези на доходак				
711200	Порези на добит правних лица				

711300	Порези на приходе од капиталних добитака				
712000	Доприноси за социјално осигурање	0		0	
712100	Доприноси за социјално осигурање				
713000	Порези на лична примања и приходе од самосталне дјелатности	780.000	140.000	920.000	1,18
713100	Порези на лична примања и приходе од самосталне дјелатности	780.000	140.000	920.000	1,18
714000	Порези на имовину	310.000	-10.000	300.000	0,97
714100	Порези на имовину	310.000	-10.000	300.000	0,97
714200	Порези на наслеђе и поклоне				
714300	Порези на финансијске и капиталне трансакције				
714900	Остали порези на имовину				
715000	Порези на промет производа и услуга	800		800	1,00
715100	Порези на промет производа	600		600	1,00
715200	Порези на промет услуга	200		200	1,00
715300	Акцизе				
716000	Царине и увозне дажбине				
716100	Царине и увозне дажбине				
717000	Инди­ректни порези прикупљени преко УИО	7.290.000	460.000	7.750.000	1,06
717100	Инди­ректни порези прикупљени преко УИО-збирно	7.290.000	460.000	7.750.000	1,06
719000	Остали порески приходи	50.000	30.000	80.000	1,60
719100	Остали порески приходи	50.000	30.000	80.000	1,60
720000	Не порески приходи	3.528.200	315.800	3.844.000	1,09
721000	Приходи од финансијске и нефинансијске имовине и позитивних курсних разлика	162.700	87.300	250.000	1,54
721100	Приходи од дивиденде, учешћа у капиталу и сличних права				
721200	Приходи од закупа и ренте	162.700	87.300	250.000	1,54
721300	Приходи од камата на готовину и готовинске еквиваленте				
721400	Приходи од хартија од вриједности и финансијских деривата				
721500	Приходи од камата и осталих накнада за дате зајмове				
721600	Приходи по основу реализованих позитивних курсних разлика				
	из пословних и инвестиционих активности				
722000	Накнаде, таксе и приходи од пружања јавних услуга	3.300.500	193.500	3.494.000	1,06
722100	Административне накнаде и таксе	75.000	-5.000	70.000	0,93
722200	Судске накнаде и таксе				
722300	Комуналне накнаде и таксе	100.000	20.000	120.000	1,20
722400	Накнаде по разним основама	200.000	80.000	280.000	1,40
722500	Приходи од пружања јавних услуга	2.925.500	98.500	3.024.000	1,03
	Приходи од пружања јавних услуга ЈУ обданиште "Радост"	270.000	50.000	320.000	1,19
	Приходи од пружања јавних услуга ЈУ Туристичка организација	10.000		10.000	1,00
	Приходи од пружања јавних услуга ЈУ Дом културе	10.000		10.000	1,00
	Приходи од пружања јавних услуга СШЦ Братунац	50.000		50.000	1,00
	Приходи од пружања јавних услуга ЈУ Дом здравља	2.570.500	49.500	2.620.000	1,02

	Приходи од пружања јавних услуга Општинске управе	15.000	-1.000	14.000	0,93
723000	Новчане казне	5.000	45.000	50.000	10,00
723100	Новчане казне	5.000	45.000	50.000	10,00
728000	Приходи од финансијске и нефинансијске имовине и трансакција размјене између или унутар јединица власти				
728100	Приходи од финансијске и нефинансијске имовине и трансакција са другим јединицама власти				
728200	Приходи од финансијске и нефинансијске имовине и трансакција унутар исте јединице власти				
729000	Остали непорески приходи	60.000	-10.000	50.000	0,83
729100	Остали непорески приходи	60.000	-10.000	50.000	0,83
730000	Г р а н т о в и	0	6.300	6.300	
731000	Грантови	0	6.300	6.300	
731100	Грантови из иностранства		2.000	2.000	
731200	Грантови из земље		4.300	4.300	
780000	Трансфери између или унутар јединица власти	1.026.000		1.026.000	1,00
787000	Трансфери између различитих јединица власти	991.000		991.000	1,00
787100	Трансфери од државе				
787200	Трансфери од ентитета	990.000		990.000	1,00
787300	Трансфери од јединица локалне самоуправе	1.000		1.000	1,00
787400	Трансфери од фондова обавезног социјалног осигурања				
787900	Трансфери од осталих јединица власти				
788000	Трансфери унутар исте јединице власти	35.000		35.000	1,00
788100	Трансфери унутар исте јединице власти	35.000		35.000	1,00
ПРИМИЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ		569.000	-119.000	450.000	0,79
810000	П р и м и ц и з а н е ф и н а н с и ј с к у и м о в и н у	569.000	-119.000	450.000	0,79
811000	Примици за произведену сталну имовину	200.000	-50.000	150.000	0,75
811100	Примици за зграде и објекте	200.000	-50.000	150.000	0,75
811200	Примици за постројења и опрему				
811300	Примици за биолошку имовину				
811400	Примици за инвестициону имовину				
811900	Примици за осталу произведену имовину				
812000	Примици за драгоцености				
812100	Примици за драгоцености				
813000	Примици за непроизведену сталну имовину	369.000	-69.000	300.000	0,81
813100	Примици за земљиште	369.000	-69.000	300.000	0,81
813200	Примици за подземна и површинска налазишта				
813300	Примици за остала природна добра				
813900	Примици за осталу непроизведену имовину				
УКУПНИ БУЏЕТСКИ ПРИХОДИ И ПРИМИЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ		13.554.000	823.100	14.377.100	1,06

БУЏЕТ ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ ЗА 2023 ГОДИНУ-БУЏЕТСКИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ ЗА НЕФИН.ИМОВИНУ

Економски код	О П И С	Буџет 2024.год		Нацрт Ребаланса буџета за	Индекс (4/3)
1	2	3		4	5
БУЏЕТСКИ РАСХОДИ					
410000	Текући расходи	11.600.700	1.008.600	12.609.300	1,09
411000	Расходи за лична примања запослених	5.883.800	234.700	6.118.500	1,04
411100	Расходи за бруто плате запослених	5.000.000	259.500	5.259.500	1,05
411100	Расходи за плате приправника	0	40.000	40.000	
411200	Расходи за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада	697.800	-25.100	672.700	0,96
411300	Расходи за накнаду плате запослених за вријеме боловања(бруто)	88.000	-2.000	86.000	0,98
411400	Расходи за отпремнине и једнократне помоћи(бруто)	98.000	-37.700	60.300	0,62
412000	Расходи по основу кориштења робе и услуга	2.247.400	359.100	2.606.500	1,16
412100	Расходи по основу закупа	10.100	-5.000	5.100	0,50
412200	Расходи по основу утрошка енергије,комуналних,комуникационих и тран.услуга	454.000	24.800	478.800	1,05
412300	Расходи за режијски материјал	79.700	7.200	86.900	1,09
412400	Расходи за материјал за посебне намјене	158.900	-13.500	145.400	0,92
412500	Расходи за текуће одржавање	280.700	143.000	423.700	1,51
412600	Расходи по основу путовања и смјештаја	114.900	-3.100	111.800	0,97
412700	Расходи за стручне услуге	96.900	5.800	102.700	1,06
412800	Расходи за услуге одржавање јавних површина и заштите животне средине	334.000	6.000	340.000	1,02
412900	Остали некласификовани расходи	718.200	193.900	912.100	1,27
413000	Расходи финансирања и други финансијски трошкови	101.600	-1.000	100.600	0,99
413100	Расходи по основу камата на хартије од вриједности				
413200	Расходи финансирања по основу финансијских деривата				
413300	Расходи по основу камата на примљене зајмове у земљи	99.500		99.500	1,00
413400	Расходи по основу камата на примљене зајмове у иностранству				
413700	Трошкови сервисирања примљених зајмова				
413800	Расходи по основу негативних курсних разлика из пословних и инвестиционих активности				
413900	Расходи по основу затезних камата	2.100	-1.000	1.100	0,52
414000	Субвенције		26.500	26.500	
414100	Субвенције нефинансијским субјектима		26.500	26.500	
415000	Грантови	1.060.000	379.300	1.439.300	1,36
415100	Грантови у иностранство		0		
415200	Грантови у земљи	1.060.000	379.300	1.439.300	1,36
416000	Дознаке на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета Републике,општина и градова	2.205.900		2.215.900	1,00
416100	Дознаке грађанима које се исплаћују из буџета Реп,општина и град.	2.085.900		2.095.900	1,00

416300	Дознаке пружаоцима услуга социјалне заштите које се испл. из буџета Републике, општина и градова	120.000		120.000	1,00
417000	Дознаке на име социјалне заштите које исплаћују институције обавезног социјалног осигурања				
417100	Дознаке по основу пензијског осигурања				
417200	Дознаке по основу здравственог осигурања				
417300	Дознаке по основу осигурања од незапослености				
417400	Дознаке по основу дјечје заштите				
418000	Расходи финансирања, други финансијски трошкови и расходи трансакција размјене између или унутар јединица власти	75.000		75.000	1,00
418100	Расходи финансирања и други финансијски трошкови између јединица власти	75.000		75.000	1,00
418200	Расходи из трансакција размјене између јединица власти				
418300	Расходи финансирања и други финансијски трошкови из трансакција унутар исте јединице власти				
418400	Расходи из трансакција размјене унутар исте јединице власти				
419000	Расходи по судским рјешењима	27.000		27.000	1,00
419100	Расходи по судским рјешењима	27.000		27.000	1,00
480000	Трансфери између и унутар јединица власти	7.500	1.000	8.500	1,13
487000	Трансфери између различитих јединица власти	7.500	1.000	8.500	1,13
487100	Трансфери држави				
487200	Трансфери ентитету	1.000	2.500	3.500	3,50
487300	Трансфери јединицама локалне самоуправе	1.000	-500	500	0,50
487400	Трансфери фондovima обавезног социјалног осигурања	5.500	-1.000	4.500	0,82
487900	Трансфери осталим јединицама власти				
488000	Трансфери унутар исте јединице власти	35.000		35.000	1,00
488100	Трансфери унутар исте јединице власти	35.000		35.000	1,00
****	Буџетска резерва	200.000	-80.000	120.000	0,60
****	Буџетска резерва	200.000	-80.000	120.000	0,60
ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ		3.146.800	106.000	3.252.800	1,03
510000	Издаци за нефинансијску имовину	3.146.800	106.000	3.252.800	1,03
511000	Издаци за произведену сталну имовину	1.021.800	76.000	1.097.800	1,07
511100	Издаци за изградњу и прибављање зграда и објеката	706.000	48.000	754.000	1,07
511200	Издаци за инвестиционо одрж. реконстр. и адапт. зграда и објеката	154.000	-2.000	152.000	0,99
511300	Издаци за набавку постројења и опреме	90.300	30.000	120.300	1,33
511400	Издаци за инвестиционо одржавање опреме	1.500		1.500	1,00
511500	Издаци за биолошку имовину				
511600	Издаци за инвестициону имовину				
511700	Издаци за нематеријалну произведену имовину	70.000		70.000	1,00
512000	Издаци за драгоцености				
512100	Издаци за драгоцености				
513000	Издаци за непроизведену сталну имовину	2.000.000		2.000.000	1,00
513100	Издаци за прибављање земљишта	2.000.000		2.000.000	1,00
513200	Издаци по основу улагања у побољшање земљишта				
513300	Издаци за прибављање подземних и површинских налазишта				

513400	Издаци по основу улагања у побољшање подземних и површ. налаз.				
513500	Издаци за прибављање осталих природних добара				
513600	Издаци по основу улагања у побољшање осталих природних добара				
513700	Издаци за нематеријалну произведену имовину				
514000	Издаци за сталну имовину намјењену продаји				
514100	Издаци за сталну имовину намјењену продаји				
515000	Издаци за стратешке залихе				
515100	Издаци за стратешке залихе				
516000	Издаци за залихе материјала, робе и ситног инвентара, амбал. и сл.	125.000	30.000	155.000	1,24
516100	Издаци за залихе материјала, робе и ситног инвентара, амбал. и сл.	125.000	30.000	155.000	1,24
518000	Издаци за улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми				
518100	Издаци за улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми				
580000	Издаци за нефинансијску имовину из трансакција између или унутар јединица власти				
581000	Издаци за нефинансијску имовину из трансакција између или унутар јединица власти				
581100	Издаци за нефинансијску имовину из трансакција са другим јединицама власти				
581200	Издаци за нефинансијску имовину из трансакција са другим буџетским корисницима исте јединице власти				
	УКУПНИ БУЏЕТСКИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМ.	14.955.000	1.035.600	15.990.600	1,07
Економс ки код	О П И С	Буџет 2024.год		Ребаланс буџета за 2024.год	Индекс (4/3)
1	2	3		4	5
	ФИНАНСИРАЊЕ	-529.000	10.000	-519.000	0,98
	НЕТО ПРИМИЦИ ОД ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ				
910000	Примици од финансијске имовине				
911000	Примици од финансијске имовине	0		0	
911100	Примици од хартија од вриједности(изузев акција)				
911200	Примици од акција и учешћа у капиталу				
911300	Примици од финансијских деривата				
911400	Примици од наплате датих зајмова				
911500	Примици по основу орочених новчаних средстава				
918000	Примици од финансијске имовине из трансакција између или унутар јединица власти	0		0	
918100	Примици од финансијске имовине из трансакција са другим јединицама власти				
918200	Примици од финансијске имовине из трансакција са другим буџетским корисницима исте јединице власти				
610000	Издаци за финансијску имовину	0		0	
611000	Издаци за финансијску имовину	0		0	
611100	Издаци за хартије од вриједности(изузев акција)				
611200	Издаци за акције и учешће у капиталу				

611300	Издаци за финансијске деривате				
611400	Издаци за дате зајмове				
611500	Издаци по основу орочавања новчаних средстава				
618000	Издаци за финансијску имовину из трансакција између или унутар јединица власти	0		0	
618100	Издаци за финансијску имовину из трансакција са другим јединицама власти				
618200	Издаци за финансијску имовину из трансакција са другим буџетским корисницима исте јединице власти				
	НЕТО ЗАДУЖИВАЊЕ	-529.000	10.000	-519.000	0,98
920000	Примици од задуживања	12.000	-6.000	6.000	0,50
921000	Примици од задуживања	0		0	
921100	Примици од издавања хартија од вриједности(изузев акција)				
921200	Примици од узетих зајмова				
921300	Примици од рефундације отплаћених зајмова				
928000	Примици од задуживања из трансакција између или унутар јединица власти	12.000	-6.000	6.000	0,50
928100	Примици од задуживања код других јединица власти	12.000	-6.000	6.000	0,50
928200	Примици од задуживања код других буџетских корисника исте јединице власти				
620000	Издаци за отплату дугова	541.000	-16.000	525.000	0,97
621000	Издаци за отплату дугова	330.000		330.000	1,00
621100	Издаци за исплату главнице по хартијама од вриједн.(изузев акција)				
621200	Издаци за отплату дуга по финансијским дериватима				
621300	Издаци за отплату главнице примљених зајмова у земљи	330.000		330.000	1,00
621400	Издаци за отплату главнице примљених зајмова из иностранства				
621900	Издаци за отплату осталих дугова				
628000	Издаци за отплату дугова из трансакција између или унутар јединица власти	211.000	-16.000	195.000	0,92
628100	Издаци за отплату дугова из трансакција према другим јединица власти	211.000	-16.000	195.000	0,92
628200	Издаци за отплату дугова према другим буџетским корисницима исте јединице власти		0		
	ОСТАЛИ НЕТО ПРИМИЦИ	-91.000	202.500	111.500	-1,23
930000	Остали примисици	238.000	240.300	478.300	2,01
931000	Остали примисици	0	200.500	200.500	
931100	Примици по основу пореза на додату вредност				
931200	Примици по основу депозита и кауција				
931300	Примици по основу аванса		500	500	
931900	Остали примисици		200.000	200.000	
938000	Остали примисици из трансакција између или унутар јединица власти	238.000	39.800	277.800	1,17
938100	Остали примисици из трансакција са другим јединицама власти	238.000	39.800	277.800	1,17

938200	Остали примици из трансакција са другим буџетским корисницима исте јединице власти				
630000	Остали издаци	329.000	37.800	366.800	1,11
631000	Остали издаци	91.000	-2.000	89.000	0,98
631100	Издаци по основу пореза на додату вредност				
631200	Издаци по основу депозита и кауција				
631300	Издаци по основу аванса				
631900	Остали издаци	91.000	-2.000	89.000	0,98
638000	Остали издаци из трансакција између или унутар јединица власти	238.000	39.800	277.800	1,17
638100	Остали издаци из трансакција са другим јединицама власти	238.000	39.800	277.800	1,17
638200	Остали издаци из трансакција са другим буџетским корисницима исте јединице власти				
****	Неискориштена средства кредита и неискориштена средства са РПН	2.056.000		2.056.000	1,00

БУЏЕТ ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ ПО КОРИСНИЦИМА ЗА 2023 ГОДИНУ-ОРГАНИЗАЦИОНА КЛАСИФИКАЦИЈА

Економски код	Опис	Буџет 2024.год		Ребаланса буџета за 2024.год	Индекс (4/3)
1	2	3		4	5
	Назив потрошачке јединице:Стручна служба Скупшт. општ.				
410000	Текући расходи	272.000	-3.000	269.000	0,99
412000	Расходи по основу коришћења роба и услуга	250.000	-3.000	247.000	0,99
412900	Расходи за бруто накнаде за рад ван радног врем.	250.000	-3.000	247.000	0,99
412900	Расходи за бруто плате скупштинских посл. и одборн.	245.000	-6.000	239.000	0,98
412900	Расходи за бруто накнаде за скупштинске комисије	5.000	3.000	8.000	1,60
415000	Грантови у земљи	22.000		22.000	1,00
415200	Накнаде парламентарним странкама	22.000		22.000	1,00
	Буџетска резерва	200.000	-80.000	120.000	0,60
	Укупно потрошачка јединица 0015110	472.000	-83.000	389.000	0,82
	Назив потрошачке јединице: Територијална ватрогасна јединица Братунац				
410000	Текући расходи	15.000		15.000	1,00
412000	Расходи по основу коришћења роба и услуга	15.000		15.000	1,00
412400	Набавка специјалног материјала за ватрогасну службу				
412500	Расходи за текуће одржавање осталих грађ.објеката и опреме	10.000		10.000	1,00
412600	Расходи по основу утрошка горива	5.000		5.000	1,00
510000	Издаци за нефинансијску имовину	30.000		30.000	1,00
511000	Трошкови за произведену сталну имовину	10.000		10.000	1,00
511300	Издаци за набавку постројења и опреме	10.000		10.000	1,00
511400	Издаци за инвестиционо одржавање опреме				

516000	Издаци за залихе материјала, робе и ситног инвентара	20.000		20.000	1,00
516100	Издаци за залихе материјала, робе и ситног инвентара	20.000		20.000	1,00
631100	Издаци за порез на додату вриједност				
631100	Издаци за порез на додату вриједност који се плаћа добављачима				
УКУПНО ПОТРОШАЧКА ЈЕДИНИЦА 0015125		45.000		45.000	1,00
Назив потрошачке јединице: Одјељење за општу управу					
410000	Текући расходи	712.600	81.900	794.500	1,11
412000	Расходи по основу коришћења роба и услуга	613.600	79.900	693.500	1,13
412100	Расходи за закуп пословних објеката и простора	5.200	-5.000	200	0,04
412200	Расходи по основу утрошка енергије, комуналне и комуникационе услуге	195.000		195.000	1,00
412300	Расходи за режијски материјал	30.000	5.000	35.000	1,17
412400	Расходи за материјал за посебне намјене	2.700		2.700	1,00
412500	Текуће одржавање	30.000		30.000	1,00
412600	Расходи по основу путовања и смјештаја у земљи и ин.	3.000		3.000	1,00
412600	Расходи по основу утрошка горива	28.000	-8.000	20.000	0,71
412700	Расходи за стручне услуге	65.000		65.000	1,00
412900	Расходи по основу репрезентације	18.000	7.000	25.000	1,39
412900	Расходи за стручно усавршавање запослених	1.000	900	1.900	1,90
412900	Расходи за бруто накнаде за рад ван радног односа	70.000	30.000	100.000	1,43
412900	Трошкови свечаности и прослава	10.000	20.000	30.000	3,00
412900	Остали некласификовани расходи	35.000	-1.000	34.000	0,97
412900	Трошкови противградне заштите	20.700		20.700	1,00
412900	Трошкови изборне комисије и одржавања избора	80.000	27.000	107.000	1,34
412900	Средства за хигијеничарску службу	20.000	4.000	24.000	1,20
413000	Расходи финансирања и други финансијски трошкови	1.000		1.000	1,00
413900	Расходи по основу затезних камата у земљи	1.000		1.000	1,00
415000	Грантови	78.000		78.000	1,00
415200	Општинска борачка организација Братунац	33.000		33.000	1,00
415200	Општинска организација породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Братунац	16.000		16.000	1,00
415200	Средства за удружење погинулих и несталих цивилних жртава рата Бошњака	12.000		12.000	1,00
415200	Удружење несталих лица Братунац-Сребреница	3.000		3.000	1,00
415200	Средства за удружење логораша регије Бинач Братунац	8.000		8.000	1,00
415200	Средства за удружење жена жртава рата РС-Регионални одбор Бинач-Братунац	6.000		6.000	1,00
419000	Расходи по судским рјешењима	20.000	2.000	22.000	1,10
419100	Расходи по судским рјешењима	20.000	2.000	22.000	1,10
487000	Трансфери између различитих јединица власти	7.500	1.000	8.500	1,13
487100	Трансфери држави				
487200	Трансфери ентитету	1.000	2.500	3.500	3,50
487300	Трансфери јединицама локалне самоуправе	1.000	-500	500	0,50

487400	Трансфери фондовима обавезног социјалног осигурања	2.000	-1.000	1.000	0,50
487400	Расходи за ЈУ Фонд солидарности за лијечење дјеце у иностранству	3.500		3.500	1,00
4881	Трансфери унутар исте јединице власти	35.000		35.000	1,00
488100	Трансфер Дому здравља	35.000		35.000	1,00
510000	Издаци за нефинансијску имовину	25.000	2.000	27.000	1,08
511000	Издаци за произведену сталну имовину	20.000	2.000	22.000	1,10
511300	Издаци за набавку постројења и опреме	20.000	2.000	22.000	1,10
511400	Издаци за инвестиционо одржавање опреме				
516000	Издаци за залихе материјала, робе и ситног инвентара, амбал. и сл.	5.000		5.000	1,00
516100	Издаци за залихе ситног инвентара, ауто гума, одјеће и обуће	5.000		5.000	1,00
УКУПНО ПОТРОШАЧКА ЈЕДИНИЦА 0015130		780.100	84.900	865.000	1,11
Назив потрошачке јединице: Одјељење за финансије					
410000	Текући трошкови	2.620.000	180.000	2.800.000	1,07
411000	Расходи за лична примања запослених	2.620.000	180.000	2.800.000	1,07
411100	Расходи за бруто плате запослених	2.020.000	250.000	2.270.000	1,12
411100	Расходи за бруто плате приправника		40.000	40.000	
411200	Расходи за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада	530.000	-90.000	440.000	0,83
411300	Расходи за накнаду плата запослених за вријеме боловања (бруто)	30.000	0	30.000	1,00
411400	Расходи за отпремнине и једнократне помоћи (бруто)	40.000	-20.000	20.000	0,50
638000	Остали издаци из трансакција између или унутар јединица власти	50.000	5.000	55.000	1,10
638100	Издаци за накнаде плата за породилшко одсуство који се рефундирају од фонда обавезног социјалног осигурања	40.000		40.000	1,00
638100	Издаци за накнаде плата за вријеме боловања који се рефундирају од фонда обавезног социјалног осигурања	10.000	5.000	15.000	1,50
УКУПНО ПОТРОШАЧКА ЈЕДИНИЦА 0015140		2.670.000	185.000	2.855.000	1,07
Назив потрошачке јединице: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности					
410000	Текући расходи	1.547.000	405.300	1.952.300	1,26
412000	Расходи по основу кориштења роба и услуга	40.000		40.000	1,00
412400	Расходи за материјал за посебне намјене	40.000		40.000	1,00
412440	Расходи за материјал за потребе цивилне заштите	40.000		40.000	1,00
414100	Субвенције		26.500	26.500	
414100	Субвенције нефинансијским субјектима		26.500	26.500	
415000	Грантови непрофитним субјектима у земљи	960.000	378.800	1.338.800	1,39
415200	Средства за Моторијаду	10.000		10.000	1,00
415200	Средства за КУД	20.000		20.000	1,00
415200	Финанс. програма удружења пензионера	20.000		20.000	1,00
415200	Средства за културу	15.000	5.800	20.800	1,39
415200	Средства за спорт	200.000	70.000	270.000	1,35
415200	Средства за омладину- програми	10.000		10.000	1,00
415200	Средства за развој пољопривреде и пружање стручне помоћи	90.000	20.000	110.000	1,22

415200	Средства за рад ДОО"Малина-Братунац"	190.000		190.000	1,00
415200	Средства за одржавање система за наводњавање-ДОО"Малина"	70.000	-20.000	50.000	0,71
415200	Средства за сајам "Дани малине"	20.000	16.000	36.000	1,80
415200	Средства за вјерске заједнице и обиљежавање значајних датума	30.000	20.000	50.000	1,67
415200	Средства за Основне школе	15.000	5.000	20.000	1,33
415200	Остала удружења	35.000	85.000	120.000	3,43
415200	Помоћ дјечи и омладини са посебним потешкоћама	15.000		15.000	1,00
415200	Средства за запошљавање младих и суфинансирање пројеката запошљавања	65.000	30.000	95.000	1,46
415200	Средства за рад Општинске организације Црвеног крста	15.000		15.000	1,00
415200	Остали капитални грантови-помоћи заједницама етажних власника	30.000	47.000	77.000	2,57
415200	Помоћ за штете настале услед елементарних непогода	10.000		10.000	1,00
415200	Капитални грант за АД "Градска чистоћа"	100.000	100.000	200.000	2,00
416000	Дознаке на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета	547.000		547.000	1,00
416100	Дознаке грађанима	547.000		547.000	1,00
416100	Стипендије студентима	120.000	30.000	150.000	1,25
416100	Текуће помоћи појединцима	110.000		110.000	1,00
416100	Финансирање трош.превоза и помоћи за ученике слабог матер.стања	190.000	-30.000	160.000	0,84
416100	Средства за стимулисање раста наталитета	70.000		70.000	1,00
416100	Средства за помоћ породицама са проблемом стерилитета	7.000		7.000	1,00
416100	Помоћ за избјегла и расељена лица и повратнике	50.000		50.000	1,00
УКУПНО ПОТРОШАЧКА ЈЕДИНИЦА 0015150		1.547.000	405.300	1.952.300	1,26
Назив потрошачке јединице: Одјелење за простор.уређ. и стамб. комун. дјелатн.			0		
410000	Текући расходи	605.000	182.000	787.000	1,30
412000	Расходи по основу коришћења роба и услуга	605.000	182.000	787.000	1,30
412200	Услуге дератизације, дезинфекције и дезинсекције	9.000		9.000	1,00
412200	Расходи по основу утрошка енергије за пумпе за заливање	56.000	24.000	80.000	1,43
412500	Расходи за текуће одржавање објеката друм.саобраћаја	100.000	68.000	168.000	1,68
412500	Расходи за текуће одржавање корита водотока	70.000	-20.000	50.000	0,71
412500	Расходи за одржавање и санацију јавне расвјете	20.000	95.000	115.000	5,75
412600	Расходи по основу утрошка горива за развој пољопривреде и одржавање инфраструктуре општине	25.000	10.000	35.000	1,40
412800	Расходи за услуге зимске службе	15.000		15.000	1,00
412800	Трошкови уличне расвјете- ел. енергија	160.000	5.000	165.000	1,03
412800	Расходи за услуге одржавања јавних површина и заштите животне средине	150.000		150.000	1,00
412900	Остали непоменути расходе		0		
510000	Издаци за нефинансијску имовину	2.676.000		2.724.000	1,02
511000	Издаци за произведену сталну имовину	676.000	48.000	724.000	1,07
511100	Издаци за изградњу и прибављање зграда и објек.	456.000	48.000	504.000	1,11
511100	Издаци за изградњу и прибављање зграда и објеката	200.000	44.000	244.000	1,22
511100	Издаци за изградњу и прибављање-суфинан.пројеката са Федералним мин.и међународним организацијама и грађанима	250.000		250.000	1,00

511130	Изградња јавне расвјете	6.000	4.000	10.000	1,67
511200	Издаци за инв. одрж,рек.и адап.зграда и објеката	150.000		150.000	1,00
511200	Реконстр. и мод. локалних и некатег. путева и градских улица	100.000		100.000	1,00
511200	Реконстр. и мод. локалних и некатег. путева и улица-суфинансирање пројеката				
511200	Реконстр. и мод. градских улица				
511200	Реконструкција и адаптација осталих објеката	50.000		50.000	1,00
511300	Издаци за набавку постројења и опреме				
511300	Издаци за набавку постројења и опреме	0			
511700	Издаци за нематеријалну произведену имовину	70.000		70.000	1,00
511700	Издаци за измјену регулационог плана и пројекте	70.000		70.000	1,00
513000	Издаци за непроизведену сталну имовину	2.000.000		2.000.000	1,00
513100	Издаци за прибављање земљишта	2.000.000		2.000.000	1,00
УКУПНО ПОТРОШАЧКА ЈЕДИНИЦА 0015160		3.281.000	230.000	3.511.000	1,07
Назив потрошачке јединице:Остала буџетска потрошња					
410000	Текући расходи	170.000		170.000	1,00
413000	Расходи финансирања и други финансијски трошкови	95.000		95.000	1,00
413300	Расходи по основу камата на примљене зајмове у земљи	95.000		95.000	1,00
413900	Расходи по основу затезних камата				
418000	Расходи финансирања и други финанс. трошк.између једин.власти	75.000		75.000	1,00
418100	Расходи по основу камата на зајмове примљене од ентитета	75.000		75.000	1,00
621000	Издаци за отплату дугова	330.000		330.000	1,00
621300	Издаци за отплату главнице примљених зајмова у земљи	330.000		330.000	1,00
621900	Издаци за отплату осталих дугова				
628000	Издаци за отплату дугова из трансакција према другим јединица власти	195.000		195.000	1,00
628100	Издаци за отплату дугова према другим јединицама власти	195.000		195.000	1,00
638000	Остали издаци из трансакција између или унутар јединица власти				
638100	Издаци по основу улазног пореза на додату врједност који се плаћа другим јединицама власти као добављачу				
631900	Остали издаци	91.000	-2.000	89.000	0,98
631900	Остали издаци у земљи	91.000	-2.000	89.000	0,98
631900	Отплата неизмирених обавеза из ранијих година		0		
УКУПНО ПОТРОШАЧКА ЈЕДИНИЦА 0015190		786.000	-2.000	784.000	1,00
Назив потрошачке јединице:Мјесне заједнице					
410000	Текући расходи	17.400	16.000	33.400	1,92
1. 412000	Расходи по основу коришћења роба и услуга	17.400	16.000	33.400	1,92
412100	Расходи за закуп пословних објеката и простора	2.400		2.400	1,00
412200	Расходи по основу утрошка енергије	5.000	1.000	6.000	1,20
412900	Остали неklasификовани расходи	10.000	15.000	25.000	2,50
УКУПНО ПОТРОШАЧКА ЈЕДИНИЦА 0015200		17.400	16.000	33.400	1,92

Назив потрошачке јединице:ЈУ Центар за социјални рад Братунац					
410000	Текући расходи	344.300	3.200	347.500	1,01
411000	Расходи за лична примања запослених	318.300	2.200	320.500	1,01
411100	Расходи за бруто плате запослених	233.000	17.000	250.000	1,07
411200	Расходи за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада	82.300	-25.300	57.000	0,69
411300	Расходи за накнаду плата запослених за вријеме боловања(бруто)	3.000	8.000	11.000	3,67
411400	Расходи за отпремнине и једнократне помоћи(бруто)		2.500	2.500	
412000	Расходи по основу коришћења роба и услуга	23.000	2.000	25.000	1,09
412200	Расходи по основу утрошка енергије, комуналне и комуникационе услуге	10.000	0	10.000	1,00
412300	Расходи за режијски материјал	3.000	1.000	4.000	1,33
412500	Расходи за текуће одржавање осталих грађ.објеката	1.000		1.000	1,00
412600	Расходи по основу путовања и смјештаја у земљи и ин.	3.000	0	3.000	1,00
412700	Расходи за стручне услуге	1.000	1.000	2.000	2,00
412900	Остали некласификовани расходи	5.000		5.000	1,00
413000	Расходи финансирања и други финансијски трошкови	1.000	-1.000	0	0,00
413900	Расходи по основу затезних камата	1.000	-1.000		0,00
419000	Расходи по судским рјешењима	2.000	0	2.000	1,00
419100	Расходи по судским рјешењима	2.000	0	2.000	1,00
510000	Издаци за нефинансијску имовину	2.800	0	2.800	1,00
511300	Издаци за набавку постројења и опреме	1.300	0	1.300	1,00
511400	Издаци за инвестиционо одржавање моторних возила	1.500	0	1.500	1,00
638000	Остали издаци из трансакција између или унутар јединица власти	0	14.800	14.800	
638100	Издаци за накнаду плате за породилско одсуство који се рефундира од фонда обавезног социјалног осигурања		14.800	14.800	
УКУПНО ПОТРОШАЧКА ЈЕДИНИЦА 0015300		347.100	18.000	365.100	1,05
Назив потрошачке јединице:Трошкови социјалне заштите					
410000	Текући расходи	1.687.900	17.000	1.704.900	1,01
412000	Расходи по основу коришћења роба и услуга	29.000	7.000	36.000	1,24
412200	Расходи за комуналне услуге	14.000	5.000	19.000	1,36
412300	Расходи за режијски материјал-набавка књига за дјецу		0		
412900	Расходи по основу коришћења роба и услуга	15.000	2.000	17.000	1,13
416000	Дознаке на име социјалне заштите	1.658.900	10.000	1.668.900	1,01
416100	Средства за унапређење положаја лица са инвалидитетом	178.400	8.000	186.400	1,04
416300	Смјештај у домове социјално угрожених лица	120.000		120.000	1,00
416100	Текући програм социјалне помоћи	1.353.500		1.353.500	1,00
416100	Додатни програм соц. заштите	7.000	2.000	9.000	1,29
УКУПНО ПОТРОШАЧКА ЈЕДИНИЦА 0015301		1.687.900	17.000	1.704.900	1,01
Назив потрошачке јединице: ЈУ за предшк.обр.и восп. "Радост"Братунац					
410000	Текући расходи	856.000	109.500	965.500	1,13
411000	Расходи за лична примања запослених	687.000	136.500	823.500	1,20
411100	Расходи за бруто плате запослених	662.000	74.000	736.000	1,11

411200	Расходи за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада	20.000	59.200	79.200	3,96
411300	Расходи за накнаду плата запослених за вријеме боловања(бруто)				
411400	Расходи за отпремнине и једнократне помоћи(бруто)	5.000	3.300	8.300	1,66
412000	Расходи по основу коришћења роба и услуга	169.000	-27.000	142.000	0,84
412200	Расходи по основу утрошка енергије, комуналне и комуникационе услуге	22.000	-3.000	19.000	0,86
412300	Расходи за режијски материјал	8.500		8.500	1,00
412400	Расходи за остали материјал за посебне намјене	100.000	-13.000	87.000	0,87
412500	Расходи за текуће одржавање	5.500	-2.000	3.500	0,64
412600	Расходи по основу путовања и смјештаја у земљи и ин.	4.500	-2.000	2.500	0,56
412700	Расходи за стручне услуге	3.500		3.500	1,00
412900	Остали неklasификовани расходи	25.000	-7.000	18.000	0,72
510000	Издаци за нефинансијску имовину	255.000		255.000	1,00
511000	Издаци за произведену сталну имовину	255.000		255.000	1,00
511100	Издаци за изградњу и прибављање зграда и објеката-нова зграда	250.000		250.000	1,00
511300	Издаци за набавку постројења и опреме	5.000		5.000	1,00
638000	Остали издаци из трансакција између или унутар јединица власти	100.000		100.000	1,00
638100	Издаци за накнаде плата за вријеме боловања који се рефундирају од фонда обавезног социјалног осигурања	100.000		100.000	1,00
УКУПНО ПОТРОШАЧКА ЈЕДИНИЦА 0015400		1.211.000	109.500	1.320.500	1,09
Назив потрошачке јединице:ЈУ "Народна библиотека Братунац"					
410000	Текући расходи	17.400	-1.600	15.800	0,91
412000	Расходи по основу коришћења роба и услуга	17.400	-1.600	15.800	0,91
412200	Расходи по основу утрошка енергије, комуналне и комуникационе услуге	12.000	-2.000	10.000	0,83
412300	Расходи за режијски материјал	1.000	-300	700	0,70
412500	Расходи за текуће одржавање осталих грађ.објеката	500		500	1,00
412600	Расходи по основу путовања и смјештаја у земљи и ин.	400	-100	300	0,75
412700	Расходи за стручне услуге	1.000	-200	800	0,80
412900	Остали неklasификовани расходи	2.500	1.000	3.500	1,40
510000	Издаци за нефинансијску имовину	3.000		3.000	1,00
511000	Издаци за произведену сталну имовину	3.000		3.000	1,00
511300	Издаци за набавку постројења и опреме	3.000		3.000	1,00
УКУПНО ПОТРОШАЧКА ЈЕДИНИЦА 0818022		20.400	-1.600	18.800	0,92
Назив потрошачке јединице: Средњошколски центар					
410000	Текући расходи	131.500	2.000	133.500	1,02
411000	Расходи за лична примања	18.000		18.000	1,00
411200	Расходи за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада	15.000		15.000	1,00
411400	Расходи за једнократне помоћи	3.000		3.000	1,00
412000	Расходи по основу коришћења роба и услуга	113.400	2.000	115.400	1,02
412200	Расходи по основу утрошка енергије, комуналне и комуникационе услуге	70.000		70.000	1,00
412300	Расходи за Режијски материјал	8.000		8.000	1,00
412400	Расходи за материјал за посебне намјене	2.000		2.000	1,00

412500	Расходи за текуће одржавање осталих грађ.објеката	18.000	2.000	20.000	1,11
412600	Расходи по основу путовања и смјештаја у земљи и ин.	3.000		3.000	1,00
412600	Расходи по основу утрошка горива				
412700	Расходи за стручне услуге	2.400		2.400	1,00
412900	Остали неklasификовани расходи	10.000		10.000	1,00
413000	Расходи финансирања и други финансијски трошкови	100		100	1,00
413900	Расходи по основу затезних камата	100		100	1,00
416100	Дознаке на име социјалне заштите	0			
416100	Текуће помоћи ученицима,ц студентима и појединцима	0			
510000	Издаци за нефинансијску имовину	10.000	30.000	40.000	4,00
511000	Издаци за произведену сталну имовину	10.000	30.000	40.000	4,00
511300	Издаци за набавку постројења и опреме	10.000	30.000	40.000	4,00
УКУПНО ПОТРОШАЧКА ЈЕДИНИЦА 0815067		141.500	32.000	173.500	1,23
	Назив потрошачке јединице:ЈУ Туристичка организација Братунац				
410000	Текући расходи	110.500	-9.700	100.800	0,91
411000	Расходи за лична примања запослених	69.500		69.500	1,00
411100	Расходи за бруто плате запослених	60.000		60.000	1,00
411200	Расходи за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада	9.500		9.500	1,00
411300	Расходи за накнаду плата запослених за вријеме боловања(бруто)				
412000	Расходи по основу коришћења роба и услуга	41.000	-9.700	31.300	0,76
412200	Расходи по основу утрошка енергије, комуналних, комун.и транспортних	500	-200	300	0,60
412300	Расходи за режијски материјал	1.000	-500	500	0,50
412400	Расходи за остали материјал за посебне намјене	3.000	-2.000	1.000	0,33
412500	Расходи за текуће одржавање	2.500	-2.000	500	0,20
412600	Расходи по основу утрошка горива, путовања и смјештаја у земљи и ин.	4.000	-3.000	1.000	0,25
412700	Расходи за стручне услуге	8.000	-3.000	5.000	0,63
412800	Расходи за услуге одржавања јавних површина и заштите жив.средине	7.000	1.000	8.000	1,14
412900	Остали неklasификовани расходи	5.000		5.000	1,00
412900	Расходи за финансирање одржавања регате "Дрински слалом"	10.000		10.000	1,00
510000	Издаци за нефинансијску имовину	8.000	-4.000	4.000	0,50
511000	Издаци за произведену сталну имовину	8.000	-4.000	4.000	0,50
511200	и објеката	4.000	-2.000	2.000	0,50
511300	Издаци за набавку постројења и опреме	4.000	-2.000	2.000	0,50
638000	Остали издаци из трансакција између или унутар јединица власти				
638100	Издаци за накнаде плата за вријеме боловања који се рефундирају од фонда обавезног социјалног осигурања				
УКУПНО ПОТРОШАЧКА ЈЕДИНИЦА		118.500	-13.700	104.800	0,88
	Назив потрошачке јединице:ЈУ Дом културе Братунац				
410000	Текући расходи	141.600	40.000	181.600	1,28
411000	Расходи за лична примања запослених	102.000	19.500	121.500	1,19
411100	Расходи за бруто плате запослених	85.000	13.500	98.500	1,16

411200	Расходи за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада	17.000	6.000	23.000	1,35
411300	Расходи за накнаду плата запослених за вријеме боловања(бруто)				
411400	Расходи за отпремнине и једнократне помоћи(бруто)	0			
412000	Расходи по основу коришћења роба и услуга	39.600	20.000	59.600	1,51
412100	Расходи по основу закупа	2.500		2.500	1,00
412200	Расходи по основу утрошка енергије, комуналних, комун.и транспортних услуга	1.500		1.500	1,00
412300	Расходи за режијски материјал	3.200		3.200	1,00
412400	Расходи за остали материјал за посебне намјене	1.200		1.200	1,00
412500	Расходи за текуће одржавање	1.200		1.200	1,00
412600	Расходи по основу утрошка горива, путовања и смјештаја у земљи и ин.	3.000		3.000	1,00
412700	Расходи за стручне услуге	4.000	2.000	6.000	1,50
412900	Остали неklasификовани расходи	7.000	16.640	23.640	3,38
412900	Расходи за одржавање манифестације"Ђурђевдански дани културе"	16.000	1.360	17.360	1,09
415200	Грантови у земљи		500	500	
415200	Грантови у земљи		500	500	
510000	Издаци за нефинансијску имовину	3.000		3.000	1,00
511000	Издаци за произведену сталну имовину	3.000		3.000	1,00
511300	Издаци за набавку постројења и опреме	3.000		3.000	1,00
638000	Остали издаци из трансакција између или унутар јединица власти				
638100	Издаци за накнаде плата за вријеме боловања који се рефундирају од фонда обавезног социјалног осигурања				
	УКУПНО ПОТРОШАЧКА ЈЕДИНИЦА	144.600	40.000	184.600	1,28
	Назив потрошачке јединице: Дом здравља				
410000	Текући расходи	2.352.500	-14.000	2.338.500	0,99
411000	Расходи за лична примања запослених	2.069.000	-103.500	1.965.500	0,95
411100	Расходи за бруто плате запослених	1.940.000	-95.000	1.845.000	0,95
411200	Расходи за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада	24.000	25.000	49.000	2,04
411300	Расходи за накнаду плата запослених за вријеме боловања(бруто)	55.000	-10.000	45.000	0,82
411400	Расходи за отпремнине и једнократне помоћи(бруто)	50.000	-23.500	26.500	0,53
412000	Расходи по основу коришћења роба и услуга	274.000	91.500	365.500	1,33
412200	Расходи по основу утрошка енергије	59.000		59.000	1,00
412300	Расходи за режијски материјал	25.000	2.000	27.000	1,08
412400	Расходи за остали материјал за посебне намјене	10.000	1.500	11.500	1,15
412500	Расходи за текуће одржавање	22.000	2.000	24.000	1,09
412600	Расходи по основу путовања и смј. у земљи и ин.и утрошка горива	36.000		36.000	1,00
412700	Расходи за стручне услуге	12.000	6.000	18.000	1,50
412800	Расходи за услуге заштите животне средине	2.000		2.000	1,00

412900	Остали неklasификовани расходи	108.000	80.000	188.000	1,74
413000	Расходи финансирања и други финансијски трошкови	4.500		4.500	1,00
413300	Расходи по основу камата на примљене зајмове у земљи	4.500		4.500	1,00
419000	Расходи по судским рјешењима	5.000	-2.000	3.000	0,60
419100	Расходи по судским рјешењима	5.000	-2.000	3.000	0,60
510000	Издаци за нефинансијску имовину	134.000	30.000	164.000	1,22
511000	Издаци за произведену сталну имовину	34.000		34.000	1,00
511300	Издаци за набавку постројења и опреме	34.000		34.000	1,00
516000	Издаци за залихе материјала, робе и ситног инвентара, амбал. и сл.	100.000	30.000	130.000	1,30
516100	Издаци за залихе медицинског и лабораторијског материјала	100.000	30.000	130.000	1,30
620000	Издаци за отплату дугова	16.000	-16.000	0	0,00
621000	Издаци за отплату дугова				
621300	Издаци за отплату главнице примљених зајмова у земљи				
628000	Издаци за отплату дугова из трансакција према другим јединица власти	16.000	-16.000	0	0,00
628100	Издаци за отплату дугова према другим јединицама власти	16.000	-16.000		0,00
638000	Остали издаци из трансакција између или унутар јединица власти	88.000	20.000	108.000	1,23
638100	Издаци за накнаде плата за вријеме боловања који се рефундирају од фонда обавезног социјалног осигурања	88.000	20.000	108.000	1,23
	УКУПНО ПОТРОШАЧКА ЈЕДИНИЦА	2.590.500	20.000	2.610.500	1,01
	УКУПНО	15.860.000	1.057.400	16.917.400	1,07

ФУНКЦИОНАЛНА КЛАСИФИКАЦИЈА РАСХОДА И НЕТО ИЗДАТАКА ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ

Табела 1

Функционални	ФУНКЦИЈА				
--------------	----------	--	--	--	--

код		Буџет 2024.год.			Индекс
1	2	3	4	5	
1.	Опште јавне услуге	7.248.800		8.080.400	1,11
2.	Одбрана				
3.	Јавни ред и сигурност				
4.	Економски послови	15.000			0,00
5.	Заштита човјекове околине	40.700	4.000	44.700	1,10
6.	Стамбени и заједнички послови	605.000	182.000	787.000	1,30
7.	Здравство	2.590.500	20.000	2.610.500	1,01
8.	Рекреација,култура и религија	318.500	30.500	349.000	1,10
9.	Образовање	1.367.500	146.500	1.514.000	1,11
10.	Социјална заштита	2.035.000	35.000	2.070.000	1,02
	УКУПНО	14.221.000	418.000	15.455.600	1,09

Табела 2

Функционални код	ФУНКЦИЈА	Буџет 2024.год.			Индекс 4/3.
1	2	4			5
ЗУ	Заједничке услуге	10.500.000	1.022.600	11.522.600	1,10
ИУ	Индивидуалне услуге	3.721.000	212.000	3.933.000	1,06
	УКУПНО	14.221.000	1.234.600	15.455.600	1,09

На основу члана 36. Статута општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр. 10/17) и члана 127. Пословника о раду Скупштине општине Братунац Скупштина општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр.3/18.), Скупштина општине Братунац на сједници одржаној дана 16.09.2024. године доноси:

З А К Л Ј У Ч А К
о усвајању Извјештаја о извршењу буџета општине Братунац за период од
01.01.2024. до 30.06.2024. године

Члан 1.

Усваја се Извјештај о извршењу буџета општине Братунац за период од 01.01.2024. до 30.06.2024. године, у цијелости.

Члан 2.

Овај Закључак ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном гласнику општине Братунац“.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРАТУНАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ
Број:01-022- 128/24
Братунац, 16.09.2024. године

ПРЕДСЈЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

Јово Челановић с.р.

На основу члана 36. Статута општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр. 10/17) и члана 127. Пословника о раду Скупштине општине Братунац Скупштина општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ бр.3/18.), Скупштина општине Братунац на сједници одржаној дана 16.09.2024. године доноси:

З А К Л Ј У Ч А К
о усвајању Демографске развојне стратегије општине Братунац за период
2023 – 2030 године

Члан 1.

Усваја се Демографска развојна стратегија општине Братунац за период 2023 – 2030 година.

Члан 2.

Саставни дио овог Закључка чини Демографска развојна стратегија општине Братунац за период 2023 – 2030 година.

Члан 3.

Овај Закључак ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном гласнику општине Братунац“.

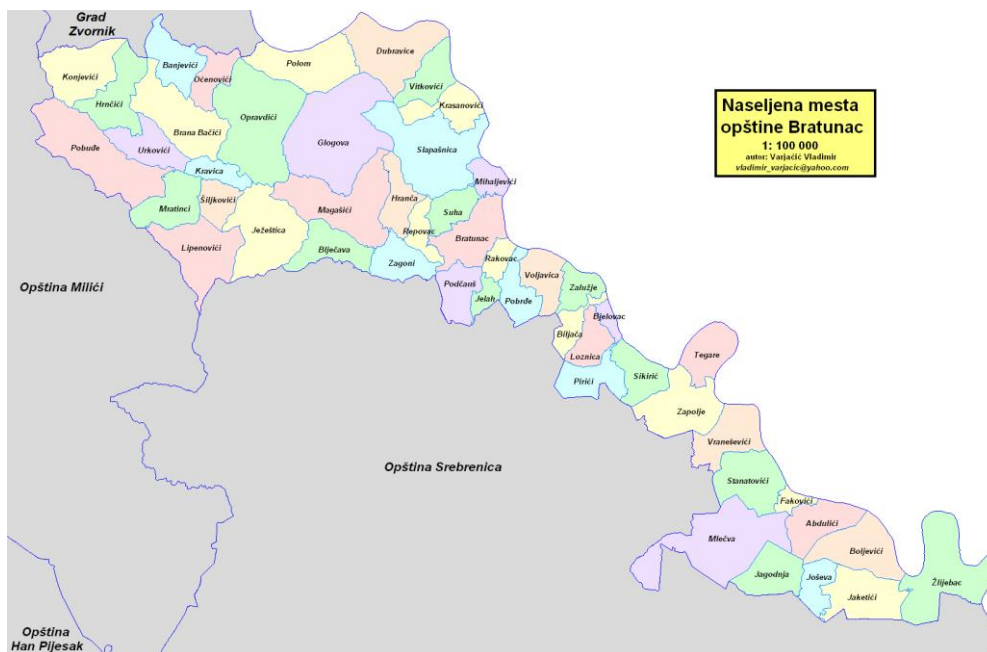
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРАТУНАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ
Број:01-022-136/24
Братунац, 16.09.2024. године

ПРЕДСЈЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

Јово Челановић с.р.

ОПШТИНА БРАТУНАЦ ДЕМОГРАФСКА РАЗВОЈНА СТРАТЕГИЈА /2023.- 2030./

Братунац, 2023.године

САДРЖАЈ

БРАТУНАЦ– "ЛИЧНА КАРТА"

УВОД

1. - ПРАВНИ ОСНОВ И ПРАВНИ ОКВИР ЗА ДОНОШЕЊЕ СТРАТЕГИЈЕ

2. – МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА

3. – СТРАТЕШКЕ ПЛАТФОРМЕ

3.1. Ситуациона анализа

а/ Кретање броја становника

б/ Природно кретање

в/ Густина насељености

г/ Демографски индекс

д/ Индекс демографских ресурса

е/ Прогресија и стадијум старења

и/ Коефицијент економске зависности

ј/ Демографске резерве радне снаге

4. – ПРОНАТАЛИТЕТНА ПОЛИТИКА КАО РЈЕШЕЊА КОЈА ВОДЕ КА ДЕМОГРАФСКОМ УСПОНУ

5 – ПРОНАТАЛИТЕТНЕ МЈЕРЕ КОЈИМА ДРЖАВЕ ПОВЕЋАВАЈУ НАТАЛИТЕТ

а/ Зашто су наше мјере усмјерене приоритетно на повећање стопе укупног фертилитета?

6. - ЕФЕКТИ ПОПУЛАЦИОНИХ МЈЕРА У ЛОКАЛНИМ ЗАЈЕДНИЦАМА

а/ Детаљан преглед и ефекти популационих мјера

7. ДЕТАЉАН ПРЕГЛЕД И ПРОНАТАЛИТЕТНЕ МЈЕРЕ У ОПШТИНИ БРАТУНАЦ

а/ Емпиријско истраживање - ефекти мјера популационе политике

б/ Наша нужност – миграциона политика (посебно за општину Братунац)

8. – СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ - ПОГЛЕД У БУДУЋНОСТ

а/ Демографске пројекције

9. - SWOT АНАЛИЗА

10. - РАЗВОЈНЕ ПОЛИТИКЕ ЗА НОВУ ПОПУЛАЦИОНУ ДИНАМИКУ БРАТУНЦА

ДОДАТАК - ШТА ТРЕБА ПОНУДИТИ ЗА РЈЕШАВАЊЕ ДРУШТВЕНИХ И ДЕМОГРАФСКИХ ИЗАЗОВА?

АКЦИОНИ ПЛАН – ОПШТИНА БРАТУНАЦ

ПРИЛОГ: МОНИТОРИНГ (КОНТРОЛНИ СИСТЕМ ПРАЋЕЊА) ДЕМОГРАФСКИХ КРЕТАЊА И ЕФЕКТА МЈЕРА ПОПУЛАЦИОНЕ ПОЛИТИКЕ

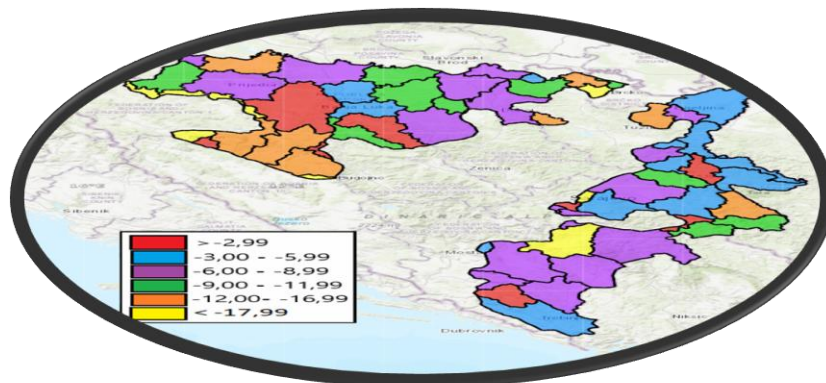
ОПШТИНА БРАТУНАЦ – "ЛИЧНА КАРТА"

Територија општине Братунац се простире на површини од **293,49** км². Насељено мјесто град Братунац је сједиште ове општине. Ова општина граничи са општинама: Зворник, Сребреница, Милићи и Власеница, потом ријека Дрина је гранична ријека са Републиком Србијом у дужини од 68 км. Административно се општина састоји од насељених мјеста и 15 мјесних заједница.

Братунац се први пут помиње још 1381.године, мјесто кроз које је пролазио пут из Босне у Србију. Почетак економског развоја овог простора везује се за почетак организована производње и откупа дувана 1886.године. Мост на ријеци Дрини је изграђен 1926.године и на тај начин су побољшани комуникациони услови који су били предуслов развоја цијелог краја. Братунац је као самостална општина постао 1927.године и уврштен је у мјеста која је требало прогласити варошицом.

Према првим пописима становништва у турско доба 1850-52. Братунац се не издваја као посебно насеље у пописима, па ни у Аустро-угарском периоду (срез Сребреница).

Братунац као засебно насеље је старо нешто мање од 150 година. Простор Братунца, односно града Братунца основан је 1898. године када је на овом подручју било само пет кућа са тридесетак становника. Обухвата подручје од 855 хектара. Сам град лежи на почетку простране долине, окружен ријеком Дрином и брдским простором са великим шумским пространством, а налази се у сјевероисточном дијелу Републике Српске.

УВОД

Као што токови привредног и друштвеног раста са своје стране утичу на демографске трендове, тако и укупан број становника, темпо раста становништва и његова структура према различитим обиљежјима имају значајан утицај у свим сферама друштвеног и привредног живота. Заправо, упркос савременом, општем техничко-технолошком напретку, становништво као скуп особа које живи и раде на одређеној територији, представљају најважнији фактор укупног друштвено-економског развоја одређене земље и њених нижих административно-територијалних јединица.

Република Српска је данас у дубокој демографској кризи (рецесији), што значи да су процеси и трендови у кретању и развоју становништва Српске поремећени, тако да угрожавају њен не само популациони већ и друштвено-економски развој и прогрес.

Посебно је важно истаћи да су **коријени демографске кризе** у Српској дубоки, међусобно каузално повезани и дугорочни, од којих дио њих има "ендогене" а дио "егзогене" узроке. Неспорно је да се укупан развој српског националног простора, па тако и демографског, одвијао и још увијек одвија у складу са специфичним географским, геополитичким и геостратешким положајем српског националног простораа, који детерминише Балкан као "геополитички чвор", простор православља, католичанства и ислама, али и простор на додиру и преламању утицаја западног и источног културолошко-цивилизацијског круга.

Кључна компонента људског развоја су **демографски ресурси**, који се дефинишу као укупна квалитативна и квантитативна коришћена и потенцијална друштвена и биолошка обиљежја становништва на неком простору у одређеном времену. При томе, промјене у обиљежјима демографских ресурса утичу на промјене у свеукупној друштвеној структури и друштвеним односима. Сходно томе, људски капитал, као развојни ресурс и потенцијал одређеног простора, је извор ублажавања неједнакости у друштвено-економском развоју и представљају битан чинилац дугорочно уравнотеженог развоја.

Неопходно је истаћи и модернизацију друштва и економије (БиХ, последије Другог свјетског рата), као што су деаграризација, дерурализација, индустријализација, урбанизација, уз позитивне ефекте, имали су и негативних посљедица, које се посебно огледају у снажном **демографском пражњењу** руралних простора, али и стихијској и неконтролисаном концентрацији становништва у градовима (посебно у већим центрима, (Бања Лука, Бијељина, Приједор, Добој и др.). Тиме је демографско и развојно осиромашење ресурса довело до изражене неравномјерности у просторном развоју, што се сада намеће као реметилачки фактор укупног развоја (како у БиХ, тако и у Републици Српској, Србији, Хрватској..). Све то је појачано ратним посљедицама, материјалним разарањима као и највећим губицима, људским страдањима (око 110.000 у БиХ, од којих 34.960 Срба у БиХ; према Пашалић, 2012., РЦРЗ РС).

Демографски развој је комплексан процес који чине природно и просторно кретање становништва (наталитет, фертилитет, смртност и миграције), као и промјене у демографским структурама (биолошке, социо - економске, интелектуалне). Између кретања и структура становништва постоји обострана међусобна повезаност, која се огледа у томе што компоненте кретања становништва утичу на структуре, и обрнуто, демографске структуре испољавају свој утицај на наталитет и смртност, односно на пресељавање становништва.

Процес просторне **редистрибуције** становништва наставља се и у рецентном периоду, што се огледа у порасту демографских ресурса у развијенијим подручјима (нпр.Бања Лука), на рачун подручја слабије развијености (углавном популационо малих општина).

Становништво је основни фактор друштвено-економског развоја одређене административно-територијалне јединице (општина Братунац), па се путем анализе одабраних демографских варијабли и израчунавања синтетичког индекса демографских ресурса, спроводи вредновање и поређење демографског потенцијала општине **Братунац**. Осим тога, анализа је показала да највећи број општина/градова Републике Српске припада типу слабих и веома слабих демографских ресурса, а око једне трећине њих припада типу изразито слабих демографских ресурса којима пријети "**демографско изумирање**".

Коначно, све ове оцјене требале би да буду усмјерене ка "**Националној популационој политици**" која, упркос одређеним настојањима, није дала опипљиве резултате. Провођење парцијалних пронаталитених мјера, без задирања у нека кључна питања популационе политике, посебно економских мјера, али и промјена друштвеног погледа према браку, породици и демографској проблематици, неће дати одређене ефекте.

Стратегија демографског развоја **општине БРАТУНАЦ** представља искорак у правцу систематизовања различитих, до сада међусобно неповезаних мјера и активности, које имају одговарајући демографски утицај, било да је ријеч о утицајима на природно кретање (наталитет, фертилитет и морталитет), миграције или старење становништва. Такође, изградом Стратегије апострофираће се и интензивирати мјере које имају директан утицај на демографске токове и кретања.

Наиме, за потребе валоризације друштвено-економске развијености одређеног подручја и идентификовање просторних разлика у оквиру неког подручја неопходна је што прецизнија анализа свих релевантних показатеља. Имајућу у виду чврсту каузалност друштвено-економских и демографских процеса, неизоставна компонента те анализе су истраживања и анализе демографских промјена, ресурса и потенцијала у одређеном простору и времену, а посматрано у том контексту, савремени развоја општине Братунац карактеришу бројни проблеми, међу којима доминирају демографски проблеми.

Шта је стратешко планирање? Стратешко планирање подразумијева процес креирања стратешких циљева развоја и дефинисање начина њиховог остваривања.

Шта је управљање развојем? Управљање развојем је претварање развојних циљева и приоритета у конкретне активности, с јасним финансијским ефектом и институционалним одговорностима, њиховом реализацијом, те праћењем и вредновањем њихових резултата.

Шта је одрживи развој? Одрживи развој је развој друштва који расположивим ресурсима задовољава људске потребе, не угрожавајући природне системе и животну средину, чиме се обезбјеђује дугорочно постојање људског друштва и његовог окружења.

1. - ПРАВНИ ОСНОВ И ПРАВНИ ОКВИР ЗА ДОНОШЕЊЕ СТРАТЕГИЈЕ

Уставни основ за доношење ове стратегије садржан је у Амандману XXXII, тачка 5, 8 и 12 на члан 68 Устава Републике Српске, према којем Република Српска уређује и обезбјеђује остваривање и заштиту људских права и слобода, основне циљеве и правце демографског и социјалног развоја и друге облике социјалне заштите. Устав Републике Српске посвећује читаво једно поглавље (чланови 10-49) људским правима и основним слободама, а између осталог, одредбом из члана 36 Устава Републике Српске гарантује седа породица, мајка и дијете имају посебну заштиту. Правни основ за доношење Демографске развојне стратегије **општине Братунац** садржан је у члану 18 Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске”, број 97/16, 36/19 и 61/21) којим су прописане самосталне надлежности јединице локалне самоуправе, које између осталих обухватају усвајање стратегија, планова, програма и других планских докумената у самосталном дјелокругу и у члану 8 Закона о стратешком планирању и управљању развојем у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“ , број 63/21) према којем јединице локалне самоуправе израђују, усвајају и спроводе стратегије развоја јединица локалне самоуправе, секторске стратегије јединица локалне самоуправе и акционе планове за њихово спровођење и извјештаје о спровођењу стратегија развоја и секторских стратегија јединица локалне самоуправе.

Међународни правни оквир – поштовање међународних докумената обавеза је свих чинилаца система јавног управљања, који су дужни да примјењују одредбе ових докумената кроз усвајање и примјену домаћих политичких и правних докумената, како би се преузете обавезе испуниле. Међународни правни оквир омогућава изградњу и примјену минимума стандарда којима се обезбјеђује изградња и заштита права и слобода које припадају свим лицима, сваком човјеку, жени или мушкарцу, без дискриминације по било ком основу. Стратегија демографског развоја града Бање Луке уважава принципе поштовања и заштите људских права, који произилазе из међународних докумената које је Босна и Херцеговина/Република Српска прихватила, као што су: Повеља Уједињених нација (1945), Универзална декларација о људским правима (1948), УН Конвенција о елиминацији свих облика расне дискриминације (1965), Међународна повеља о политичким и грађанским правима (1966), Међународна повеља о економским, социјалним и културним правима (1966), УН Конвенција о елиминацији свих облика дискриминације жена (1979), УН Конвенција о правима дјетета (1989), УН Конвенција о заштити лица са инвалидитетом (2006), Европска конвенција о заштити људских права и основних слобода са протоколима (1950), Ревидирана Европска социјална повеља (1996) и други.

У складу са Законом о локалној самоуправи, јединица локалне самоуправе има изворне (самосталне) надлежности као и пренесене надлежности које јој се повјеравају другим законима чиме јој је одређена широка скала компетенција и овлашћења на основу којих се могу дефинисати стратешке и специфичне мјере локалне популационе политике. Изворне (самосталне) надлежности јединица локалне самоуправе у области пружања локалних услуга које су од значаја за локално становништво обухватају, између осталог, обављање специфичних функција у области: образовања, здравства и социјалне заштите, али и уређење и обезбјеђење обављања комуналних дјелатности, просторног планирања и грађења, те стамбено - комуналних дјелатности које представљају услов за побољшање квалитета живота становништва. Такође, јединица локалне самоуправе има надлежности у области културе, да обезбјеђује, подстиче и унапређује равноправност полова и остваривање једнаких могућности, да подстиче активности и пружа помоћ удружењима грађана чија дјелатност је од интереса за

јединицу локалне самоуправе, те да обезбјеђује информисање о питањима од значаја за живот и рад грађана на свом подручју.

Кроз системе дјечије, породичне и социјалне заштите, здравствене заштите, васпитања и образовања, као и рада и заштите на раду реализују се најзначајније мјере популационе политике на нивоу Републике (-Закон о дјечијој заштити („Службени гласник Републике Српске“, број 114/17, 122/18, 107/19 и 119/21) уређује материјалну подршку породицима са дјецом, на простору Републике Српске; - Породични закон („Службени гласник Републике Српске“, број 54/02, 41/08, 63/14 и 56/19), којим се дефинише општи појам породице и регулишу питања која произилазе из породичних односа, спровођењем мјера породичноправне заштите; - Закон о социјалној заштити („Службени гласник Републике Српске“, број 37/12, 90/16, 94/19 и 42/20) уређује област социјално - заштитне подршке породици и њеним члановима, условљене стањем социјалне потребе и ризицима социјалне искључености; - Закон о здравственој заштити („Службени гласник Републике Српске“, број 57/22) уређује област пружања здравствене заштите грађанима, права и обавезе грађанина и пацијента у остваривању здравствене заштите; - Закон о обавезном здравственом осигурању („Службени гласник Републике Српске“, број 93/22) уређује систем обавезног здравственог осигурања, као и друга питања од значаја за обавезно здравствено осигурање у Републици Српској; - Законом о лијечењу неплодности поступцима биомедицински потпомогнуте оплодње („Службени гласник Републике Српске“, број 68/20) дефинисано је право на поступак лијечења неплодности поступцима биомедицински потпомогнуте оплодње, као и друга питања од значаја за лијечење неплодности; - Закон о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник Републике Српске“, бр. 134/11, 82/13, 96/13, 103/15 и 111/21) уређује обезбјеђивање права осигураника у случају старости и инвалидности, а у случају смрти осигураника, односно корисника пензије право се обезбјеђује члановима његове породице; - Закон о предшколском васпитању и образовању („Службени гласник Републике Српске“, број 79/15, 63/20 и 64/22) уређује предшколско васпитање и образовање као саставни дио јединственог система васпитања и образовања у Републици Српској; - Закон о основном васпитању и образовању („Службени гласник Републике Српске“, број 81/22) и Закон о средњем образовању и васпитању („Службени гласник Републике Српске“, број 41/18, 35/20 и 92/20) уређују дјелатност основног и средњег образовања и васпитања као дио јединственог васпитно - образовног система Републике Српске; - Закон о омладинском организовању Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 98/04, 119/08 и 1/12) и Омладинском политиком Републике Српске од 2016. до 2020. године („Службени гласник Републике Српске“, број 62/16), у циљу пружања подршке у рјешавању стамбених питања младих и младих брачних парова у Републици Српској; - Закон о социјалном становању Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 54/19) пружа могућност јединицама локалне самоуправе да обезбиједи социјалне станове физичким лицима која из различитих, а првенствено економских, социјалних и здравствених разлога, нису у могућности да самостално ријеше стамбено питање на тржишту.

Према Закону о стратешком планирању и управљању развојем у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 63/21) и Уредби о стратешким документима у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 94/21). Стратегија, између осталог, треба да обухвати анализу демографских токова, као и да понуди визију демографског развоја која треба да буде остварена кроз стратешке циљеве. Имајући у виду мултиресорни и мултисекторски карактер стратегије, на имплементацији ће улоге имати Одјељење за друштвене дјелатности, ЈУ Дјечији вртић (предшколско васпитање и образовање), ЈЗУ Дом здравља, ЈУ Центар за социјални рад,

2. – МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА

Методологија рада (документа) темељи се на примјени вишекритеријумске ГИС анализе (GISMCDA) у извођењу индекса демографски депресивних подручја. MCDA се дефинише као: *“скуп формалних приступа који настоје експлицитно узети у обзир кључне критеријуме који могу помоћи у доношењу одлука”*.

Процес извођења GISMCDA укључује неколико корака:

- дефинисање циља
- избор критеријума
- скалирање критеријума
- одређивање пондера
- израда индекса
- провјера модела

Циљ истраживања је да се израчунају демографски индикатори и индекси општине Лопаре, на основу којих се могу вредновати демографски ресурси одређеног простора, те доносити специфичне мјере и политике.

Демографски ресурси дефинишу се као укупна квалитативна и квантитативна, коришћена и потенцијална, друштвена и биолошка обиљежја становништва на неком простору у одређеном времену.

Индекс демографске депресије (i_{ddp}) олакшава уочавање различитости између просторних јединица (општина/градова) обзиром на степен демографске депресије.

Демографска одрживост се састоји од двије димензије – квантитативне и квалитативне. Компоненте обје димензије демографске одрживости су у међусобној интеракцији.

Коефицијент економске зависности, као однос издржаваних и лица са личним приходима према привредно активним лицима, расте. Економска структура становништва формира се преко економске структуре радне снаге. Радна снага је основни фактор и динамичка компонента процеса репродукције, а подјела укупног становништва на активно и неактивно становништво рефлектује односе између стварних могућности производње и потрошње.

Демографске промјене ће креаторима јавних политика и друштву уопште значити велики изазов у наредним деценијама и захтијеваће обликовање нове економске, пореске, здравствене, пензионе, образовне, социјалне, породичне политике и других политика које утичу на демографске промјене.

У овој демографској анализи велику прецизност дају квантитативне и квалитативне анализе базиране на бројним изворима података, што иначе демографију сврстава међу најпрецизније друштвене наук (Пашалић, 2020.). Примијењивана је и ГИС анализа како би се извели одређени демографски индекси на основу демографских показатеља.

Осим тога, анализа показује да највећи број општина у Републици Српској припада типу подручја слабих демографских ресурса, а око 1/3 општина типу изразито слабих демографских ресурса којима пријети "демографско изумирање". У том контексту се ради типологија свих локалних јединица, што може послужити као веома користан инструмент приликом доношења одлука и дефинисања мјера демографске политике за ублажавање посљедица и евентуално превазилажење овакве забрињавајуће демографске слике на нашим просторима.

Демографска анализа односи се на анализу резултата којим се процјењује поузданост рјешења. На основу посматраних демографских (зависних и независних) варијабли као и њихов опис, израчунати су статистички индикатори, комбиновани са демографским подацима и визуелизовани тематским картама користећи ГИС технологију. Генерално, развој људског капитала има важну улогу у укупном развоју одређене територије.

3. – СТРАТЕШКА ПЛАТФОРМА

3.1. Ситуациона анализа

Влада Републике Српске је 2004. године формирала **Савјет за демографску политику Републике Српске**, који је имао задатак да прати стање, анализира и предлаже мјере популационе политике, те изради докуменат који ће одговорити на све израженији проблем демографског развоја. На приједлог овог Савјета, Народна скупштина Републике Српске је 2005. године усвојила докуменат **„Политика развоја становништва Републике Српске“**, као први документ са званичном оцјеном стања и анализом проблема демографског развоја, гдје је посебно истакнут проблем **„недовољног рађања“**. Ово је био и први докуменат надлежних институција Републике Српске у којем је као основни циљ постављена **демографска обнова** Републике Српске, односно стварање претпоставки за просто обнављање становништва. Потом је урађена **Стратегија за развој породице** у Републици Српској 2009 - 2014., којом су предложене одређене пронаталитетне мјере и **Стратегија за унапређење положаја старијих лица** у Републици Српској за период од 2019. до 2028. године са мјерама унапређења положаја ове све бројније категорије становништва. За реализацију мјера које имају пронаталитетни карактер само у периоду 2016 - 2020. година издвојено је око **940 милиона КМ** (од чега је око 80 % финансирано из средстава прикупљених у систему обавезних доприноса). Међутим, пронаталитетне мјере тренутно нису систематизоване ни у једном званичном акту Републике Српске, нити су јасно дефинисани сврха и циљеви који се желе њима постићи, као ни индикатори за праћење њихове успјешности. На иницијативу Предсједника Републике Српске, 2019. године израђена је научно – истраживачка студија **„Демографски развој и популациона политика Републике Српске – анализа стања и приједлог мјера“** још није дошло до израде стратешког документа са јасно постављеним циљевима и индикаторима праћења. Због непостојања стратешког приступа демографским питањима на нивоу Републике није могуће увезати стратешке документе на локалном нивоу са вишим за постизање обнављања становништва.

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске је, на основу Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске, а у складу са ISSAI оквиром за ревизију јавног сектора, провела ревизију учинка **„Пронаталитетне мјере у јединицама локалне самоуправе Републике Српске“**.

Сврха ове **ревизије учинка** је, да се примјеном утврђеног методолошког оквира, испита ефикасност и ефективност мјера и активности јединица локалне самоуправе на подстицању рађања дјеце и подршке родитељству, те да се на основу резултата ревизије понуде препоруке чијом имплементацијом од стране надлежних институција се може унаприједити одговор на **„феномен недовољног рађања“**.

Проведена ревизија је показала да **пронаталитетне мјере** јединица локалне самоуправе у примјени нису успјеле да значајније подстакну рађање које би допринијело локалном, а посљедишно и простом обнављању становништва на нивоу Републике Српске, те да у складу с тим постоји потреба за систематизацијом, (ре)дефинисањем и унапрјеђењем мјера јединица локалне самоуправе за подстицање рађања и подршку родитељству у функцији одрживог демографског развоја у Републици Српској.

У правном оквиру Републике Српске посебно је изражена улога, надлежност и одговорност Министарства породице, омладине и спорта Републике Српске, док су према актуелним законским прописима, друга министарства и институције које из своје ресорне надлежности (самостално) дефинишу и реализују активности и мјере које

имају пронаталитетни карактер још и: Министарство здравља и социјалне заштите Републике Српске, ЈУ Јавни фонд за дјечију заштиту Републике Српске, Фонд здравственог осигурања Републике Српске и здравствене установе из области јавног здравства и здравствене, дјечије, породичне и социјалне заштите, Министарство просвјете и културе Републике Српске и образовне установе из области (предшколског, основног и средњег) образовања, Министарство рада и борачко - инвалидске заштите Републике Српске и Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске из области запошљавања, рада, радних односа и пензијско - инвалидског осигурања, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске и Агенција за аграрна плаћања из области руралног развоја, Министарство финансија Републике Српске, Пореска управа Републике Српске, Инвестиционо - развојна банка Републике Српске из области пореске/фискалне и кредитне политике.

Извјештаваће републичког нивоа власти су локалне управе вршиле на захтјев Министарства породице, омладине и спорта. С обзиром да обавеза извјештавања локалног нивоа власти није прописана ниједним актом републичког нивоа власти по овом питању, те да ресорно министарство није своје захтјеве пропратило са методолошким упутством о обиму и начину извјештавања, подаци које су локалне управе доставиле о локалним пронаталитетним мјерама нису били адекватног обима и квалитета за успостављање одговарајућих евиденција и база података о мјерама пронаталитетне политике на локалном нивоу.

Имајући у виду да се од 2002. године у Републици Српској биљежи негативан природни прираштај и да је стопа укупног фертилитета у периоду од 2003. до 2022. године, уз мање варијације, била на нивоу око **1,3** рођене дјеце по жени у њеном фертилном периоду живота (што је испод стопе од **2,1/2,4** дјетета по жени која обезбјеђује просту репродукцију становништва).

а/ Кретање броја становништва – општина Братунац

У методолошком приступу турски пописи били су далеко испод европских критеријума пописа становништва. Отоманско царство интересовао је број потенцијалних војника, па се попис оријентисао само на попис мушких глава.

Општина Братунац није класификована у турским пописима ни као дистрикт, ни срез, али ни санцак, округ или нахија. Али је била у оквиру простора који се називао (1850-52) зворнички санцак и нахија Доње Тузле, Горње Тузла, Бијељине, Брчког...

Потом је Аустро-Угарска (берлинским конгресом 1878.) добила мандат да преузме управу у БиХ. Обавила је четири пописа становништва: 1879., 1885., 1895, 1910.), али се и у тим пописима Братунац не издваја као област или котар, односно окружје, али је било у оквирима простора који су били срезови: зворнички, сребренички и власенички. Период од 1918.године, од Краљевине Југославије у чији састав улази и Босна и Херцеговина, а чија административна подјела је задржана као и у вријеме Аустро-Угарске, па тек од 1929.године уведене су области са срезовима и испоставама. Дијелови БиХ су тада припали бановинама: врбаској, дринској и зетској. Дринској бановини су додијељени срезови бијељински, брчански, височки, вишеградски, власенички, жепачки, зенички, кладањски, рогатички, Сарајево (град и срез), сребренички, гдје је припадао и Братунац. Попис становништва 1921.године обухватао је више срезова на овом простору (Тузла, Бијељина, Брчко, Зворник и др.), у чијим просторним оквирима је био и Братунац. И попис 1931.године обухватио је **Дринску бановину** са срезовима у оквиру којих није било Братунца. Тек су пописима становништва послје Другог свјетског рата издвојени су простори од 1948.године као

срезови, гдје је наведен и Братунац, али и посебна насеља Кравице и Факовићи. А од 1961.године у пописима становништва је и Братунац као општина све до данас.

Попис становништва БиХ 1948.године – **Братунац** (срез Сребреница)

Срез	Правосл.	Католици	Муслиман./н/	Остали	Свега
Братунац	2.382	17	2.831	3	5.234
%	45,52	0,32	54,09	0,06	100,0
Кравица	2.300	-	1.754	-	4.054
%	56,73	-	43,26	-	100,0
Бјеловац	943	9	1.600	1	2.553
%	36,94	0,35	62,67	0,04	100,0

Извор: Ђ. Пејановић, Становништво Босне и Херцеговине, стр.417-436., 1948.

Након пописа 1948.године обављено је још пет пописа становништва у бившој СФРЈ, али са различитом методологијом. У цјелини БиХ је 1948.-1991.године имала пораст становништва око 72%., највећи послије Македоније.

Општина **Братунац** пописи 1953. – 1991.
(за 1953. – срез Власеница)

Година	Укупно	Срби	Хрвати	Муслим.	Остали
1953.-срез	30.749	22.480	158	7.762/Ј-н	349
%	100,0	73,11	0,51	25,24	1,13
1961.	23.149	12.891	44	9.919-меп	295
%	100,0	55,69	0,19	42,85	1,27
1971.	26.513	12.820	58	13.428	207
%	100,0	48,35	0,22	50,65	0,78
1981.	30.333	12.055	41	17.349	888
%	100,0	39,74	0,14	57,19	2,93
1991.	33.578	11.479	41	21.564	494
%	100,0	34,19	0,12	64,22	1,47

Извор:Пописи становништва у СФРЈ, БиХ 1953-1991., Савезни завод за статистику, Статистички завод БиХ, 1991. Муслиманско становништво се пописивало по различитим методологијама, до 1971.год., обично као муслимани неопређени, али и као југословени неопређени.

Дакле, пописи становништва у бившој СФРЈ и БиХ у периоду 1948—1991.показали су да кретање броја становника у садашњој општини Братунац нису ишли истим темпом као у БиХ у цјелини. БиХ је 1991.године достигла свој демографски максимум (4.377.033), док је Братунац имао такође 1991.највећи број становника (33.578). Након рата у БиХ (1992-1995.), попис становништва је извршен тек 2013.године, када је БиХ имала нову територијалну организацију и велике демографске промјене у току рата а и након рата (интензивне спољне миграције – емиграција, негативан природни прираштај).

Општина **Братунац** – кретање броја становника 2013.-2022.

Година	Број становн.	0 – 14	15 - 64	65+
2013.	18.651			
%	100,0	14,21	68,42	19,65
2021.	17.760	1.178	8.634	3.145
%	100,0	9,09	66,64	24,27
2022.		1.157	8.486	3.092
%	100,0	9,08	66,63	24,28

Извор: Попис становништва у БиХ и Републици Српској 2013.год., Процјене РЗРС 2022/22.

На основу процјене броја становника (2021/22.) **Републике Српске**, те **општина и градова**, изведених према полу и старости и на основу одговарајућих резултата обраде статистике природног кретања становништва, израчунати су демографски индикатори (показатељи), важни за праћење и **анализу** појединих процеса као што су старење становништва, депопулација, демографски ресурси и др. Анализом разних показатеља, попут просјечне (или медијалне) старости, индекса старења, индекса виталитета, индекса зависности становништва, индекса образованости становништва, индекса студентске искоришћености, као и стопа фертилитета, наталитета, морталитета и природног прираштаја, омогућено је праћење демографских промјена како на нивоу Републике, тако и на нивоу општина и градова, односно општине Братунац.

Методологија израде се темељи на примјени вишекритеријумске **ГИС анализе**, у извођењу демографских индикатора и индекса. То се дефинише као скуп формалних приступа који настоје експлицитно да узму у обзир кључне критеријуме који могу помоћи у доношењу одлука. Процес извођења ГИС-а укључује неколико корака: дефинисање циља, избор критеријума, скалирање (стандардизација) критеријума, одређивање пондера, израда индекса, провјера модела.

Након дефинисања **демографских индикатора** (показатеља), проведена је и њихова стандардизација, односно усклађивање вриједности варијабли на исту скалу како би било могуће њихово међусобно упоређивање.

Генерално посматрано, израчунавање индекса демографских ресурса базира се на сагледавању његове двије компоненте (i_d – демографски индекса и i_o – индекс образованости), које индивидуално посматрано представљају такође релевантне показатеље различитих аспеката демографског стања и тенденција присутних у оквиру посматраних административно-територијалних јединица, уз укључивање одговарајућег корективног коефицијента (κ).

Утицај старосне структуре становништва, поред економских посљедица, значајна је и за демографски развој и структуру радне снаге. Основне демографске консеквенце промјена у старосно-полној структури се рефлектују на кретање стопе раста становништва.

Коефицијент економске зависности, као однос издржаваних и лица са личним приходима према привредно активним лицима, расте. Економска структура становништва формира се преко економске структуре радне снаге. Радна снага је основни фактор и динамичка компонента процеса репродукције, а подјела укупног становништва на активно и неактивно становништво рефлектује односе између стварних могућности производње и потрошње.

Демографске промјене ће креаторима јавних политика и друштву уопште значити велики изазов у наредним деценијама и захтијеваће обликовање нове економске, пореске, здравствене, пензионе, образовне, социјалне, породичне политике и других политика које утичу на демографске промјене.

У овој демографској анализи велику прецизност дају квантитативне и квалитативне анализе базиране на бројним изворима података, што иначе демографију сврстава међу најпрецизније друштвене науке. Примичељивана је и ГИС анализа како би се извели одређени демографски индекси на основу демографских показатеља. При томе долази до чврсте везе између **ГИС-технологије** и демографског информационог система.

Према подацима из многобројних пописа становништва кроз историјски период, број становника општине Братунац је варирао, по различитим стопама (повећавање и смањивање), што показују вриједности међупописних промјена. Зато је, сходно методолошком поступку и дефинисаним просторно-временском оквиру овог истраживања, за потребе Демографске развојне стратегије општине БРАТУНАЦ, израчунате су бројне вриједности демографских индикатора и подиндикатора.

б/ Природно кретање становништва 2004. - 2022. – општина Братунац

Год.	Општине и градови	Број станов. 2022.	Број живор. N	Број умрлих M	Природн. прир. J	Општа стопа наталит. n (‰ ⁰⁰)	Општа стопа мортал. m (‰ ⁰⁰)	Стопа прир.при. j (‰ ⁰⁰)
2004.	Братунац	18.726	130	158	-28	6,94	8,44	-1,50
2013.	Братунац	18.651	139	180	-41	7,45	9,65	-2,20
2022.	Братунац	17.668	104	176	-72	5,89	9,96	-4,07
2022.	Репуб. Српска	1.120.236	9.118	16.263	-7.145	8,14	14,52	-6,38

Природни прираштај (биовиталитет) као резултанта наталитета и морталитета, уколико је негативан, доводи до самњивања броја становника. Ако је годишња стопа природног прираштаја становништва $-4,61\text{‰}$ (Република Српска $-6,38\text{‰}$, Општина Братунац $-4,07\text{‰}$), тада се број становника одређене територије уполовљује за 150 година. Стопи од $-9,2\text{‰}$ одговара период од 75, а стопи од $-13,77\text{‰}$ период од 50 година. Ако је стопа природног прираштаја становништва $-27,35\text{‰}$, тада се број становника двоструко смањи, односно уполови за 25 година, тј. за један генерацијски размак. Значи, ако би општина Братунац задржала овај негативни тренд, становништво би се уполовило за **150** година (не рачунајући миграциона кретања, која то мијењају).

У периоду 1996-2022. године општа стопа наталитета у Српској је у константном паду, а 2011. године први пут је број живорођених пао испод **10.000**. У двадесетогодишњем периоду, од 2002. до 2022. године (природна депопулација), само на основу негативног природног прираштаја број становника Српске се смањио за 4,7%. Негативна стопа природног прираштаја условљена је падом наталитета у првој декади 21. вијека и повећањем стопе морталитета. Највећа вриједност природног прираштаја била је 1997. године, док је у 2022. години регистрована апсолутна вриједност (-7.145), односно (релативна) $-6,37\text{‰}$. Депопулација у цјелини је комплексан изазов, а наша способност треба да се прилагоди тим промјенама и да их разумијемо док се дешавају,

На демографска кретања, како у квантитативном тако и у квалитативном смислу, највећи утицај има природно кретање становништва. Најкомплетнију слику дугорочног развоја становништва даје врло обухватна анализа кроз теорију демографске транзиције, која почива на основној демографској развојној парадигми да постоји уска повезаност, међузависност процеса економског напретка и модернизације друштва с једне стране, на цикличним промјенама свих компоненти природног кретања становништва, с друге стране.

Општа стопа *смртности* зависи од старосне структуре испитиване популације, а не само од интезитета умирања током живота. Примјер овог недостатка је да простор који има већи удио старог становништва у укупном, имаће по правилу већу смртност, у односу на онај посматрани простор гдје преовладава младо становништво (Пашалић, 2017). Стопа смртности у Републици Српској је 2021.године достигла високу, неповољну вриједност од $16,8\text{‰}$. (COVID последице), а 2022. је $14,50\text{‰}$. Слично је стање било у свим локалним заједницама (општина Братунац 2021.=217 умрлих, $12,22\text{‰}$), што је међу условно речено повонијим општинама.

Рецентна обиљежја природног кретања становништва **општине Братунац** (2017-2022.) показују просјечан број рођених од **62** годишње, а умрлих у истом периоду **210**

на годишњем нивоу. Истовремено, општина Братунац је имала током овог периода константно негативан унутрашњи миграциони салдо (2017/2022.= -352), а очекивано, као и све друге општине/градови, негативан миграциони салдо (спољне миграције 2014/2021 -1.088). Поред званичних публикација РЗСРС, подаци су израчунавани од стране аутора за потребе анализе демографских ресурса.

Модел "отворена популација" 2022.

	P 2013.	P 2013.-нер.	N_{rz} 2013.	J 2014/2022	Sm 2014-2022.	U_m 2014-2022.	P 2022.
Општина Братунац	20.340	18.651	-1.689	-485	-1.660	-460	16.046

Дакле, ако би с ерачунале спољне миграције, објективно, општина Братунац има за око 1.600 становника мање, што се иначе односи на све локалне заједнице (изузев малог броја њих које то надокнађују унутрашњим миграцијама).

Прилог:

РЕПУБЛИКА СРПСКА – ИНДИКАТОРИ ДЕМОГРАФСKE ОДРЖИВОСТИ

Број становника и природни прираштај општина/градова Републике Српске, 2022.
"затворене пројекције"

Р.б.	Општине/градови	Број становн. <i>P</i>	Број живорођених <i>N</i>	Број умрлих <i>M</i>	Општа стопа натал. <i>N</i>	Општа стопа мортал. <i>M</i>	Природни прирашт. <i>J</i>	Стопа природног прираштаја <i>j</i>
1.	Козарска Дубица	18.376	136	393	7,40	21,39	-257	-13,98
2.	Костајница	5.240	31	81	5,92	15,46	-50	-9,54
3.	Крупа на Уни	1.279	8	28	6,25	21,89	-20	-15,64
4.	Нови Град	22.401	160	376	7,14	16,78	-216	-9,64
5.	Оштра Лука	2.037	17	61	8,34	29,94	-44	-21,60
6.	Приједор	76.390	567	1123	7,42	14,70	-556	-7,28
Изборна јединица 1		125.723	919	2.062	7,31	16,40	-1.143	-9,09
1.	Градишка	46.284	404	800	8,73	17,28	-396	-8,55
2.	Лакташи	34.699	315	455	9,08	13,12	-140	-4,03
3.	Прњавор	32.002	300	567	9,37	17,72	-267	-8,34
4.	Србац	15.683	129	268	8,22	17,09	-139	-8,86
Изборна јединица 2		128.668	1.148	2.090	8,92	16,24	-942	-7,32
1.	Бања Лука	185.187	1.830	2.201	9,88	11,88	-371	-2,00
2.	Источни Дрвар	105	0	1	0	9,52	-1	9,52
3.	Језеро	938	5	11	5,33	11,72	-6	-6,39
4.	Кнежево	7.861	59	139	7,50	17,68	-80	-10,18
5.	Котор Варош	17.701	179	225	10,111	12,71	-46	-2,60
6.	Купрес	221	0	5	0	22,62	-5	-22,62
7.	Мркоњић Град	14.074	92	301	6,54	21,39	-209	-14,85
8.	Петровац	634	10	19	15,77	29,97	-9	-14,19
9.	Рибник	4.959	39	112	7,86	22,58	-73	-14,72
10.	Челинац	14.622	162	189	11,08	12,92	-27	-1,85
11.	Шипово	8.932	75	154	8,40	17,24	-79	-8,84
Изборна јединица 3		255.234	2.451	3.357	9,60	13,15	-906	-3,55
1.	Брод	14.737	97	224	6,58	15,20	-127	-8,62

2.	Вукосавље	4.171	26	52	6,23	12,47	-26	-6,23
3.	Дервента	24.583	205	380	8,34	15,46	-175	-7,12
4.	Модрича	22.980	178	355	7,74	15,45	-177	-7,70
Изборна јединица 4		66.471	506	1.015	7,61	15,27	-505	-7,60
1.	Добој	58.306	477	909	8,18	15,59	-432	-7,41
2.	Петрово	5.490	44	115	8,01	20,95	-71	-12,93
3.	Станари	6.988	58	119	8,30	17,03	-61	-8,73
4.	Теслић	35.054	322	573	9,18	16,35	-251	-7,16
Изборна јединица 5		105.838	901	1.716	8,51	16,21	-815	-7,70
1.	Бијељина	103.105	899	1 441	8,72	13,98	-542	-5,26
2.	Доњи Жабар	3.228	4	25	1,24	7,74	-21	-6,50
3.	Лопаре	12.735	60	227	4,71	17,82	-177	-13,11
4.	Пелагићево	3.703	5	55	1,35	14,85	-50	-13,50
5.	Угљевик	13.835	128	196	9,25	14,17	-68	-4,91
6.	Шамац	14.373	64	235	4,45	16,35	-171	-11,90
7.	Брчко Дистрикт	---	-	-	-	-	-	-
Изборна јединица 6		150.979	1.160	2 .179	7,68	14,43	-1.029	-6,81
1.	Братунац	17.668	104	176	5,89	9,96	-72	-4,07
2.	Власеница	9.803	54	117	5,51	11,93	-63	-6,43
3.	Зворник	52.318	338	605	6,46	11,56	-267	-5,10
4.	Милићи	9.960	56	84	5,62	8,43	-28	-2,81
5.	Осмаци	5.261	24	37	4,56	7,03	-13	-2,47
6.	Сребреница	10.961	54	86	4,93	7,84	-32	-2,92
7.	Шековићи	5.555	38	98	6,84	17,64	-60	-10,80
Изборна јединица 7		111.526	668	1.203	5,99	10,79	-535	-4,80
1.	Град И. Сарајево	(60 120)	(505)	(885)	(8,40)	(14,72)	(-380)	(-6,32)
2.	Источна Илица	14.035	91	209	6,48	14,89	-118	-8,41
3.	И. С. Град	972	6	16	6,17	16,46	-10	-10,29
4.	И. Н. Сарајево	12.552	125	155	9,96	12,35	-30	-2,39
5.	Пале	19.850	194	305	9,77	15,36	-111	-5,59
6.	Рогатица	9.518	75	130	7,88	13,66	-55	-5,78
7.	Соколац	10.744	83	183	7,72	17,03	-100	-9,31
8.	Трново	1.967	6	17	3,05	8,64	-11	-5,59
9.	Хан Пијесак	3.100	13	43	4,19	13,87	-30	-9,68
Изборна јединица 8		72.738	593	1.058	8,15	14,54	-465	-6,39
1.	Берковићи	1.766	7	30	3,96	16,99	-23	-13,02
2.	Билећа	9.771	75	154	7,67	15,76	-79	-8,08
3.	Вишеград	8.821	50	144	5,67	16,32	-94	-10,65
4.	Гацко	8 102	67	92	8,27	11,35	-25	-3,08
5.	И. Мостар	244	0	1	0	4,10	-1	-4,10
6.	Калиновик	1.611	10	52	6,21	32,28	-42	-26,07
7.	Љубиње	3.004	20	66	6,66	21,97	-46	-15,31
8.	Невесиње	11.548	80	173	6,93	14,98	-93	-8,05
9.	Ново Горажде	2.510	10	14	3,94	5,58	-4	-1,59
10.	Рудо	6.901	15	81	2,17	11,74	-66	-9,56
11.	Требиње	28.347	280	447	9,88	15,77	-167	-5,89
12.	Фоча	16.222	135	266	8,32	18,40	-131	-8,07
13.	Чајниче	4.223	24	57	5,68	13,50	-33	-7,81
Изборна јединица 9		103.070	773	1.577	7,41	15,12	-804	-7,71
Република Српска		1.120.236	9 118	16.263	8,14	14,52	-7.145	-6,38

Извор: Ауторска обрада на основу података Билтен- рођени и умрли у Републици Српској 2021, Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, 2023.

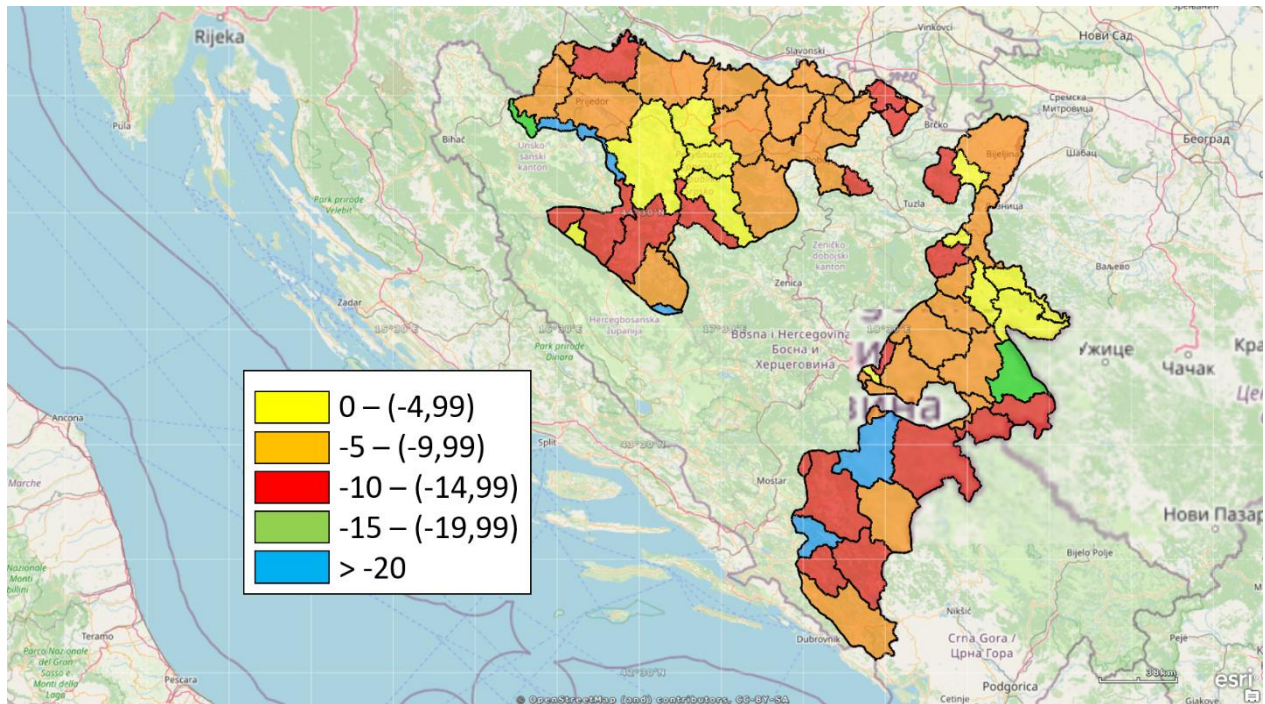
Полна структура је посебно важна за садашњи и будући развој (демографски и економски). Она је "произвођач" кључног контингента становништва за биолошку репродукцију (фертилни контингент) и за формирање радне снаге (радни контингент).

Родна димензија друштва системски диференцира подјеле рада, између осталог, означава разлике у понашању мушкараца и жена. Ова чињеница која је у одређеној мјери невидљива, веома је утицајна у подјели професија на типично мушке и женске и широко је распрострањена.

Коефицијенти маскулинитета и феминитета 2021. – општина Братунац

Р.б.	Општине и градови	Број становника 2021.	Број мушкараца	Број жена	Коефицијент маскулинит.	Коефицијент феминитета
1.	Братунац	17.760	8.892	8.868	50,07	49,90
2.	Репуб. Српска	1.128.309	555.675	572.634	49.25	50.75

Стопа природног прираштаја општина и градова Републике Српске, 2022.

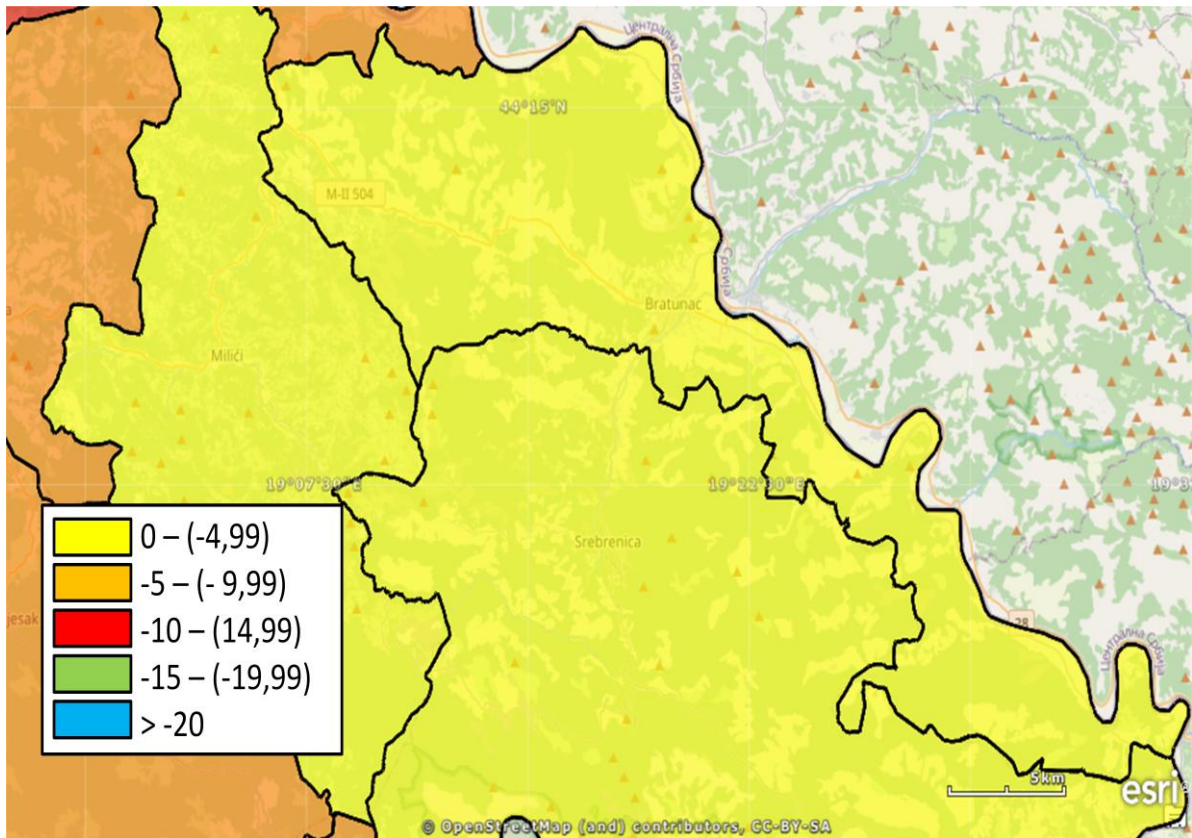
Извор: Ауторова израда на основу података Билтен – рођени и умрли у Републици Српској ,2022., РЗСРС, Бања Лука, 2023.

Подјела на послове које попуњавају жене и оне који су скоро искључиво преокупирани мушкарцима, подразумева постојање одређених допуштених понашања, лоцирање физичког мјеста и моћи. Жене се у таквој маскулинитетној атмосфери на послу осјећају маргинализованим.

Феминизација професије описује феномен повећаног уласка жена у њу услед чега долази до губитка престижне позиције за професију. Једна од професија која је очигледно претрпјела феминизацију јесте учитељска професија. Просто, учитељска

професија је пропагирана као професија погодна за жене, нарочито младе жене, јер их на неки начин припрема за брак, мајчинство и друге породичне обавезе.

Стопа природног прираштаја - општина Братунац, 2022.

Извор: Ауторова израда на основу података Билтен – рођени и умрли у Републици Српској 2022, РЗС, РС, Бања Лука, 2023.

Коефицијент маскулинитета и феминитета у општини Братунац се нешто разликују од других, јер незнатно преовлађује мушко становништво (50,07%).

в/ Густина насељености 2022.-општина Братунац

Год.	Општине и градови	Број становника 2004/2022.	Површина P_{km^2}	Густина насељености стан./ km^2
2004.	Братунац	18.726	293,49	63,80
2013.	Братунац	18.651	293,49	63,55
2022.	Братунац	17.668	293,49	60,20
2022.	Република Српска	1.120.236	24.635,84	45.47

Густина насељености становништва представља просјечан број становника на површини одређеног подручја, а у правилу се наводи као просјечан број становника по квадратном километру (ст./км²). Израчунава се на начин да се број становника одређеног подручја подијели са површином истог подручја.

У Републици Српској је просјечна густина насељености 45,47 становника на км², што је сврстава у ред ријетко насељених европских региона. Уз то је, регионални размјештај становништва веома неравномјеран (нпр. Херцеговина) 15.56 ст/км², а Посавина и Семберија 141.42 ст/км²), што представља додатни проблем за економски и укупни развој Републике Српске.

Оптина Братунац има нешто већу густину насељености и она је већа од просјека за Републику Српску (60,20/45,47). У погледу размјештаја становништва и густине насељености, Република Српска је изразито хетерогено подручје са наглашеним просторним и унутар просторним разликама (општине/градови Републике Српске).

Демографски дефицит и његове посљедице за одрживост просторног развоја ће се и даље погоршавати ако не дође до усаглашених наступа локалних (општина и градова) и носиоца јавног и приватног сектора, те социјалне економије.

У том правцу би требале бити осмишљене и реализоване економске, социјалне и друге политике, које су утемељене на принципу комплементарности коришћења људских ресурса и инфраструктуре, имајући у виду критичну демографску масу.

Све изнијете вриједности потврђују констатације о огромном територијалном демографском диспаритету међу општинама и градовима Републике Српске.

Паралелно сагледавање одређених демографских варијабли је значајно за овај административно-територијални ниво у Републици Српској.

Депопулација становништва 2022.-општина Братунац

Р.б.	Општине и градови	Број становника (1991.)	Број становника 2022.	Депопулација/ супрапопул.	Коефициј. депопоп.
1.	Братунац	33.578	17.668	-15.910	52,62
2.	Република Српска	1.558.387	1.120.236	-438.151	71,88

Депопулација је демографски феномен који утиче на просторни развој. Становништво Републике Српске се смањује и процес депопулације је захватио многе локалне просторне јединице. Депопулација није нови процес на нашим просторима, али је потребно тражити **иновативна рјешења**, што би требао да буде као имепратив данас.

Шта процес депопулације заиста значи за Републику Српску и њене локалне заједнице? Попут многих развијених и земаља у развоју, Република Српска (а и БиХ у цјелини) се суочава са демографским промјенама. Негативан природни прираштај, висока стопа емиграције и изузетно ниска стопа имиграције су основне одлике ове друштвене трансформације код нас. БиХ се налази међу првих десет земаља свијета са најнижим фертилитетом у периоду 2010.-2022.године, према статистикама УН-а. Према пројекцијама до 2070. године БиХ (и Република Српска) ће имати готово преполовљен број становника (БиХ нешто више од 1,5 милиона).

Укупном депопулацијом највише су погођене локалне заједнице које су економски најнеразвијеније. Заједничко тим просторним јединицама је што су то претежно

рурална подручја са ослабљеним репродуктивним потенцијалом и изражена емиграциона подручја. Током 1990-тих заједничко дјеловање фертилитета и ратом индуковане емиграције убрзали су депопулацију, што се често заборавља у појединим демографским анализама. Општина Братунац, депопулација 2022/1991. = 52,762

Коефицијент динамике 2022.-општина Братунац

Р.б.	Општине и градови	Број становника (1991.)	Број становника 2022.	Коефицијент динамике
1.	Братунац	33.578	17.668	0,53
2.	Република Српска	1.558.387	1.101.236	0.72

Умањен је број становника након територијалне подјеле (нова општина Костајница)

Овдје би се могла поставити теза, да ли је **број становника** (општина/градова) **мјера успјеха**? Није, јер имамо низ примјера да су општине/градови са добром вриједношћу индекса хуманог развоја (HDI) мале општине/градови. Али за то је потребно да се одмах подузимају исправни кораци, који ће ублажити ризике и створити нове могућности.

Процес **трансфера радне снаге** из пољопривредних у непољопривредна занимања уско је везан и уз сталне или повремене миграције становништва. На интезитет миграција дјелује читав компликовани сплет економских и некономских разлога.

Општине/градови Републике Српске одликују се по значајном обиму, углавном, емиграционих кретања становништва. Одређене структурне промјене примјећују се и у начину доласка дневних миграната на посао или школу у градове. Структура дневних играната по школској спреми показује да још увијек очигледно преовлађују путници с нижим квалификацијама.

Фертилитет је ефективно рађање унутар групе жена у фертилном периоду (15-49). Фертилни контингент је број женског становништва старости 15-49 година (женски фертилни контингент). Стопа укупног фертилитета за разлику од опште стопе фертилитета не зависи од старосне структуре. За замјену генерација f_u треба да буде на нивоу 2,1 дјетета по жени, што је данас у домену теорије, с обзиром на утицај и других фактора, ова формулација није више толико релевантна.

Индикатор који се најчешће користи за праћење нивоа рађања једне популације назива се **стопа укупног фертилитета**. У условима ниске смртности, каква је типична за савремена друштва, ниво стопе укупног фертилитета потребан за просту репродукцију становништва износи у просјеку **2,1** живорођено дијете током репродуктивног периода жене. Пошто је у питању синтетичка мјера, треба нагласити да је појам простог обнављања или замјене генерација један високо стилизован теоријски модел стационарне популације, који нема пуно везе са стварним одржавањем обима савремених популација, јер њих одликују неправилне старосне структуре, које су под утицајем миграција односно промјена у нивоу морталитета. Стога, нивои рађања који би водили ка константној величини популације неизбежно варирају током времена и могу бити значајно различити.

Другим ријечима, стопа укупног фертилитета од 2,1 дјетета по жени, као ниво потребан за просто обнављање становништва, представља модел у идеалном случају, који нам служи да оцијенимо колико се нека стварна популација приближава или удаљава од ове теоријске равнотеже.

Волумен фертилног контингента, посебно његово језгро које чине жене у оптималној доби за рађање (20-35 година), основна је демографска претпоставка биолошке репродукције становништва, односно обнављања генерација.

Фертилни контингент становништва 2022.-општина Братунац

Р.б.	Општине и градови	Број становника 2022.	Укупан број женског становништва P_f	Фертилни контингент $P_{f(15-49)}$	Удио жена (15-49)
1.	Братунац	17.668	8.837	3.830	21,85
2.	Република Српска	1.120.236	578.314	236.518	21.11

Међутим, **ефективна плодност** овог контингента у цјелини, исказана је кроз специфичне стопе фертилитета, директно зависи о репродуктивном понашању, које је условљено интеракцијом склопа фактора (биолошки, социјални, економски, психолошки и други).

Унутар фертилног контингента све је израженија тзв.транслокација *baby boom* и *baby bust* генерација, а таква смјена генерација подразумијева и редукован репродуктивни капацитет. Снижене **норме рађања** током демографске транзиције након извјесног периода проузроковале су смањен прилив женског становништва у фертилни контингент. Да би се избјегли недостаци опште стопе наталитета, израчунавају се прецизније мјере фертилитета. Прва међу њима, која донекле отклања основни недостатак опште стопе наталитета у погледу садржаја називника је стопа укупног фертилитета (f_u), која се израчунава такође као годишња стопа ($f_u = N / P_{f(15-49)} + P_{m(15-64)} \times 1000$). Удио жена у фертилном периоду у укупном становништву општина Братунац је **21,63%**, што је мање од оптимума који се сматра неопходним за обезбјеђивање просте репродукције становништва (оптимум је 25%). Ову стопу има мало која друга општина.

Бруто стопа фертилитета 2004. - 2022.- општина Братунац

Год.	Општине и градови	Број живорођених N	Фертилни контингент $P_{f(15-49)}$	Бруто стопа фертилитета f_b
2004.	Братунац	130	4.494	1,01
2013.	Братунац	105	4.392	0,84
2022.	Братунац	104	3.830	0,95
2022.	Република Српска	9.118	236.518	1.35

Важна компонента је и диференцијална анализа фертилитета, односно анализа фертилитета према различитим карактеристикама жена. У питању су обиљежја која се иначе прате у виталној статистици. То значи да је могуће анализирати фертилитет жена

према брачном стању, образовању, националној припадности, занимању, градском или сеоском становништву итд.

Фертилитет сваке земље има своје специфичности, што је одлика и Републике Српске. Чести су одговори путем једне варијабле, тако што се каже да економски раст рјешава све демографске проблеме. Економски раст је свакако један од кључних фактора једног од три главна демографска процеса – *миграција*. Други демографски процес, фертилитет, нешто је комплекснији.

У анализи демографских кретања важан индикатор је **стопа укупног фертилитета** (у овом случају представљена је бруто стопа фертилитета), иако је то дескриптиван алат, довољан је за разумијевање основних демографских трендова у Српској и њеним општинама/градовима. Република Српска, али и највећи број општина/градова се одликују ниском (репродуктивном) стопом фертилитета (SUF/TFR), значајно испод 2,1 која обезбјеђује просту репродукцију (замјену генерација).

Општина Братунац спада у локалне јединице са најизраженијом ниском стопом укупног фертилитета (**0,95**). Зашто? Обично се као императив поставља достизање стопе укупног фертилитета од **2,1** дјецe по жени (у фертилном периоду, под одређеним условима)!? Да ли баш мора стопа укупног фертилитета бити 2,1? Ко гарантује да стопа од 2,1 обезбјеђује просту репродукцију? Да, али у економски развијеним земљама, а у земљама у развоју, потребно је најмање 2,4 дјецe по жени!

Наиме, постоји прилично широк дугорочни "оптимум" распона стопа укупног фертилитета од **1,5** до **1,8**. Из ове перспективе, оптимална стопа укупног фертилитета може бити испод 2,1, јер се са мање дјецe може више уложити у свако дијете, чиме се повећава продуктивност. Али испод 1,5, трошак старења и припадајућих пензија поништио би ту корист у овом економском одмјеравању трошкова и користи, а сигурно постоје преломне тачке на путу између 1,5 и 2,1 у којима се губи економија обима и шира економија постаје мање **продуктивна** (што сада нема општина Братунац). Одговор је да стопа укупног фертилитета од 2,1 није нужна, ако изузмемо теорију и искључимо друге факторе. У **пракси**, овај број углавном *није релевантан*. То је зато што други фактори утичу на величину становништва, као на примјер, *морталитет* (који је код нас значајно повећан, па би и хипотетички достигнута стопа од 2,1 дјецe по жени овим била практично поништена) и што је посебно изражено код нас јесу *миграције* (које "односе" највише становништва). Поред тога, већина научника се слаже да идеална стопа фертилитета не постоји. Постоји велики број доказа да неке земље са ниским фертилитетом могу напредовати у економском и политичком смислу (гдје су посебно истакнути примјери Њемачке и Јапана). То би могла бити и препорука за општину Братунац, користећи посебно добро успостављену сарадњу са дијаспором.

Индекс старења становништва 2021. – општина Братунац

Р.б.	Општине и градови	Број становника <i>P</i> (65+)	Број становника <i>P</i> (0-14)	Индекс старења <i>i_s</i>
	Братунац	3.210	2.204	145,64
	Република Српска	239.117	150. 053	159,35

Промјене у старосној структури становништва Републике Српске и њених општина/градова прате два паралелна тренда: повећање удјела старих 65 и више година и опадање удјела младих (0-14 година). Просјечна старост становништва Републике Српске (43,54) је мања само од Италије (47,6), Њемачке (45,9), Португала (45,8), Грчке

(45,5), Бугарске (45,0), Шпаније (44,7), Лихтенштајна (44,7), Хрватске (44,4), Словеније (44,4), док је у рангу Србије (44,0) и Литваније (44,1), односно у рангу земаља ЕУ (44,1). Општина Братунац има 12,4% младих 0-14 и 18,07% старих 65+, што су трендови међу умјеренијима у Републици Српској, што општину Братунац несврстава међу условно речено "најлошије" локалне јединце по овом параметру.. Општина Братунац има мање млађег становништва од Републике Српске у цјелини. Структура становништва према старости становништва општина/градова Републике Српске је одраз демографског историјског наслеђа, основа садашњег и огледало будућег економског развоја општина/градова и Републике Српске у цјелини.

Просјечна старост становништва општина и градова Српске 2021.

Општине и градови Републике Српске	Број становника	Групе старости									Просј. стар. 2013.	Просј. стар. 2021.
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44		
Братунац	17.760	603	633	968	916	954	1.031	1.229	1.437	1.404	39,29	42,87
Реп. Српска	1 128309	46 576	48911	54566	54747	63880	66061	71716	79502	80230	41,72	43,54

Просјечна (аритметичка) старост Републике Српске 2021.године (на основу процјене укупног броја становника) је **43,54** година, с тим да овај податак можемо узети са одређеном резервом, јер се ради о процијењеном броју становника, а који је објективно изнад **реалног** броја (процјене не узимају у обзир спољне миграције, односно иселавање становништва), што се посебно односи и на општину Братунац.

Индекс старења општине Братунац је неповољан и показује однос старог (65+) и младог (0-14) становништва знатно изнад оптималне границе (60). Становништво Републике Српске и **општина Братунац** је према вриједностима изабраних индикатора, од популације која се деведесетих година 20.вијека налазила у демографској зрелости, потом од почетака 21.вијека у стадијуму дубоке демографске старости, тренутно је већ на фази **најдубље демографске старости (42,87)**.

Зато је пријеко потребно **улагање у људски капитал** (ресурсе), да би се образовним усавршавањем и достигнућима радног контингента становништва повећала **продуктивност рада** и бар дјелимично компензовале негативне консеквенце становника.

Бруто стопа репродукције становништва 2022.-општина Братунац

Р.б.	Општине и градови	N_f	N	P_f	f_b	R
1.	Братунац	47	104	0,45	0,95	0,43
2.	Репуб. Српска	4.470	9.118	0.49	1.35	0.66

Динамика бруто стопе репродукције у потпуности одговара динамици укупне стопе фертилитета. Али демографска динамика не зависи само о репродукцији становништва, већ и о миграционим процесима. Само у случају да нема спољних миграција, демографски раст је у потпуности одређен репродуктивним процесима.

Општина Братунац има слабу бруто стопу репродукције (0,29), за разлику од Републике Српске (0,66) и великог броја општина/градова. Бруто стопа репродукције у Републици Српској (0,66), општинама/градовима (Братунац 0,43), показује број живорођене женске дјеце коју би родило живо женско дијете, под условом да им фертилитет по старости у току читавог фертилног периода буде исти као из године посматрања. Назив бруто везује се за претпоставку да ће свако живорођено женско дијете доживјети крај фертилног периода и да ће учествовати у репродукцији. Она не узима у обзир смртност жена од рођења до краја фертилног периода.

Израчунавање бруто стопе репродукције - Република Српска, 2021.

Старост	${}_5f_x$	${}_5f_x / 1000$	${}_5L_x$	${}_5f_x/1000 * {}_5L_x$
15-19	7,99	0,00799	492895	3.938,23
20-24	52,58	0,05258	491516	25.843,91
25-29	87,18	0,08718	489591	42.682,54
30-34	76,94	0,07694	487143	37.480,78
35-39	36,10	0,03610	483811	17.465,58
40-44	6,10	0,00610	478519	2.918,96
45-49	0,49	0,00049	470660	230,62
Σ		0,26738		130.560,62

Извор: Ауторово израчунавање на основу података виталне и демографске статистике, РЗС, 2021.

Ако је позната стопа укупног фертилитета (1,35), бруто стопа репродукције ће бити: $R^1 = 1,35 \times 0,490 = 0,66$ (бруто стопа репродукције), **Општина Братунац** $0,95 \times 0,43 = 0,41$ Ако је већ позната бруто стопа репродукције, тада се нето стопа репродукције израчунава множењем бруто стопе или са аритметичком средином или са медијаном (вјероватноћа да ће живорођено женско дијете доживјети старост од 15 до 49 година). **Стопе репродукције**, као индикатори који дају општу квантитативну процјену интензитета процеса замјене генерације, у правилу се израчунавају одвојено за жене и мушкарце. Међутим, за мушкарце се оне и не користе у пракси због недостатка података о старосној плодности мушкараца. Бруто и нето стопа репродукције се разликују незнатно. Разлог је што је смртност жена до 50-те године живота релативно ниска. Значајнија разлика између бруто и нето стопе репродукције постојаће када је смртност жена од рођења до краја фертилног периода висока.

Израчунавање индикатора Т

Старост	$x+2,5$	${}_5f_x / 1000$	${}_5L_x$	${}_5f_x/1000 * {}_5L_x$	${}_5f_x/1000 \times {}_5L_x (x+2,5)$
15-19	17,5	0,00799	492895	3.938,23	68.919,02
20-24	22,5	0,05258	491516	25.843,91	581.487,97
25-29	25,5	0,08718	489591	42.682,54	1.088.404,70
30-34	32,5	0,07694	487143	37.480,78	1.218.125,30
35-39	37,5	0,03610	483811	17.465,58	654.959,25
40-44	42,5	0,00610	478519	2.918,96	124.055,80
45-49	47,5	0,00049	470660	230,62	10.954,45
Σ		0,26738		130.560,62	3.746.905,40

Извор: Ауторово израчунавање на основу података виталне и демографске статистике, РЗС, 2020.

Први моменат (R_1) израчунат је по формули: $R_1 = 2,425/500000 \Sigma {}_5f_x \cdot {}_5L_x \times (x+2,5)$
 $= 0,00000471 \times 3.746.905,40 = 17,610455$

$R_0 = 2,425/500000 \sum {}_5f_x \times {}_5L_x = 0,00000471 \times 130.560,62 = \mathbf{0,61}$
 $T = R_1 / R_0 = 17.610455 / 0,61 = \mathbf{28,87}$ (сукцесивни генерацијски размак у годинама)
Временска разлика између двије генерације, уствари између мајки и кћерки је **28,87** године.

Очекивано трајање живота, при рођењу: жене 80,00; мушки 74,34, просјек **77,15**.

Вриједност индикатора T у Републици Српској од 28,87 година у складу је са забиљеженим највишим стопама фертилитета у старосном интервалу 25-29, али и релативно високим у групи 30-34. Да нагласимо, да је израчунат на бази специфичног фертилитета и морталитета по старости.

Завршетак транзиције фертилитета, у виду пада стопе рађања на ниво испод потребног за просто обнављање становништва, подразумјевао је и транзицију у старосном обрасцу рађања. Почев од касних 1980-их година, стопе рађања жена млађих од 25 година почеле су нагло да опадају уз истовремени спорији пораст стопа код жена старијих од 30 година. Ова појава је нарочито изражена у старосним групама 20-24, односно 30-34 године с обзиром да су оне замијениле своја мјеста у погледу доприноса укупном нивоу фертилитета. Као резултат, највише стопе рађања у 21. вијеку односе се на жене старе 25-29 година (и поред недавног смањења), а одмах затим на мајке у групи 30-34 године. Почетак одлагања рађања се поклопио са почетком посљедњег значајног пада стопе укупног фертилитета, крајем 1980-их. Стога је врло уочљив пораст просјечне старости мајке при рођењу дјетета са 25,9 година у 1991. на 29,82 година у 2021. године.

Индекс студентске искоришћености 2021. – општина Братунац

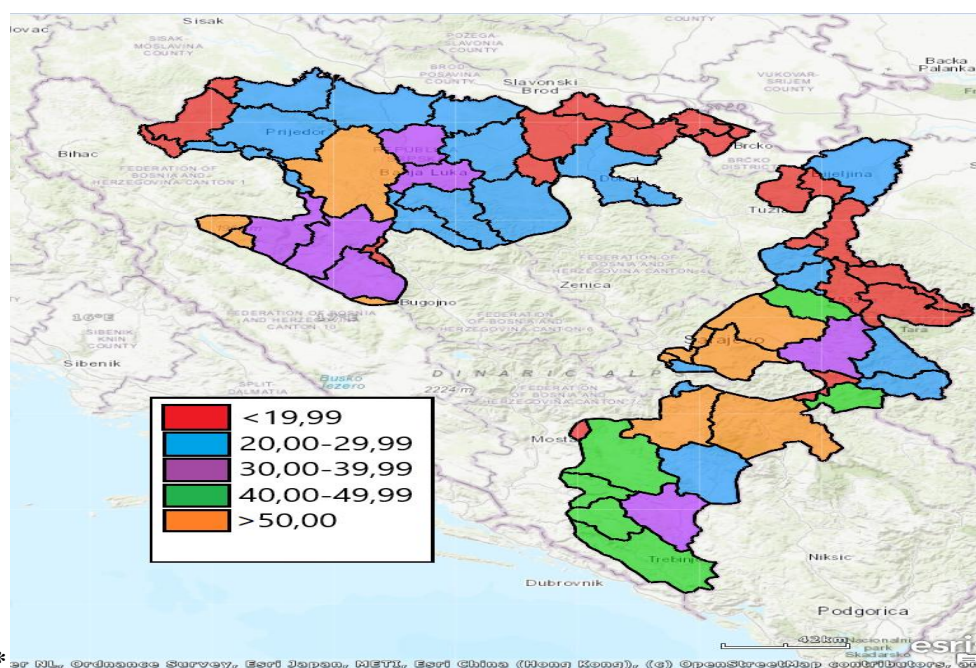
Р.б.	Општине и градови	Број становника P_{20-24}	Број студената S_{st}	Индекс студентске искор. S_s
1.	Братунац	954	144	15,09
2.	Република Српска	63.880	24.807	38.83

Један од параметара везан за образовање је индекс студентске искоришћености. Он уствари представља однос два параметра студентске кохорте и укупног броја студената једне територије (општина, град, република, држава). Студентска кохорта представља становништво од 20 до 24 године.

Индекс образованости становништва 2021.-општина Братунац

Р.б.	Општине и градови	Индекс студентске искоришћености S_s	Број становника са високим образовањем 2021 ¹ , $P_{oш}$	Становништво P_{25+}	Удио $P_{oш}$ $P_{oш}/P_{(25+)x}$ 100	I_o
1.	Братунац	15,09	1.121	13.686	8,19	123,59
	Република Српска	38,83	92.012	859.629	10,70	415,48

Индекс студентске искоришћености општина/градова - општина Братунац

Извор: Ауторска израда у ГИС технологији на основу података - Процјена становништва у Републици Српској 2021, Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, 2021.

Овај параметар се користи у израчунавању индекса образованости. Република Српска има индекс студентске искоришћености 38,83, док општина Братунац има само **15,09** што је сврстава међу општине/градове у Републици Српској са најсалибијим обухватом по индикатору студентске кохорте.

Треба истаћи неопходност **картографског приказа** типова просторних јединица. То је важна метода за упознавање стања и процеса у простору и времену, те основно средство анализе и синтезе. Тематске карте, у овом случају типова демографских подручја, олакшавају упознавање просторних сличности и различитости, те појачавају мотиве за тражење одговора зашто је негде тако, а на другом мјесту није.

Зашто **општина Братунац** има низак индекс студентске искоришћености, а и низак индекс образованости? Један од видљивих разлога је одлазак младих на студирање изван општине Братунца и Републике Српске (највећим дијелом у Србију), али се, очигледно, након завршених студија, не враћају ни у Лопаре, али ни у Републику Српску!

Индекс образованости се рачуна из удјела становништва терцијарне образованости (ВСС), те удјела студентске популације, у становништву од 25+ година.

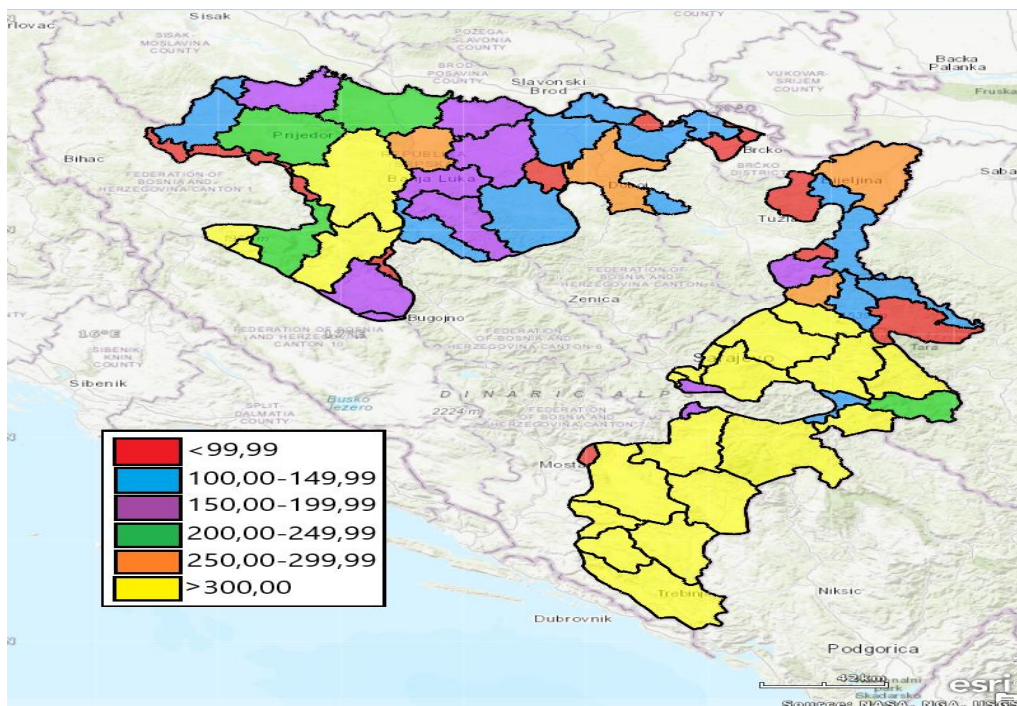
Коефицијент корекције дефинисан је употребом стандардног обиљежја (z-вриједности), израженог у јединицама стандардне девијације: $I_o = k_x (P_{oIII} \times S_s)$, који је за општину Братунац (0,030). Индекс образованости (I_o), као кључна компонента у израчунавању индекса демографских ресурса представља показатељ који пружа информације о достигнутом степену образованости посматраног становништва, али и расположивом потенцијалу у погледу људских ресурса, као стварним покретачима и носиоцима економског и других видова развоја на одређеном простору.

Улагање у образовање (образоване људе) као важан ресурс (покретач и основ развоја) друштва, јесте дио политике свих развијенијих земаља. Развијене земље улажу значајна средства у економију знања, односно у јавно образовање, те у истраживање и развој.

Република Српска има индекс образованости 415,48, а општина Братунац (међу слабијим општинама/градовима, свега **123,59** (наспрот најбољима, Бања Лука, те Источна Илиџа, Источно Ново Сарајево, Пале). Значај образовања расте у савременим условима, јер је знање постало кључни ресурс за напредак друштва, односно организације и појединаца. Сматра се да су **најпорфитабилније инвестиције у 21.вијеку** улагања у науку и образовање. Развијена друштва се незадрживо крећу у правцу економије знања јер *савремено образовање* има веома важну улогу у трансформацији друштва ка економији знања.

Инвестирање у **људски капитал** значи инвестирање у образовање, за које је установљено да побољшава здравље. образовање и боље здравље воде ка бољем индивидуалном благостању и продуктивности, што, пак, потпомаже економску стабилност и могућност активног учешћа у животу. Образованије становништво је, такође, способније да се прилагоди или одговори на изазове животне средине, као што су ефекти климатских промјена

Индекса образованости општина/градова Републике Српске и општине Братунац

Извор:Ауторска израда у ГИС технологији на основу података - Процјена становништва у Републици

Српској 2021, Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, 2021. Образованије особе живе дуже и остају здраве дуже. Ово је само неколико примјера како инвестирање у људски капитал може бити покретач одрживог развоја и кључна стратегија за управљање демографским промјенама. Образовни систем је кључни механизам за развој људских ресурса популације која се смањује. Међутим, наш образовни систем не успијева да развије компетенције потребне за активни економски и друштвени живот и у том погледу постиже више успјеха код дјеце из виших социоекономских слојева у односу на оне из нижих. Дјеца са развојним тешкоћама и инвалидитетом нису довољно интегрисана у систем, а мали проценат одраслих је укључен у програме цијеложивотног образовања.

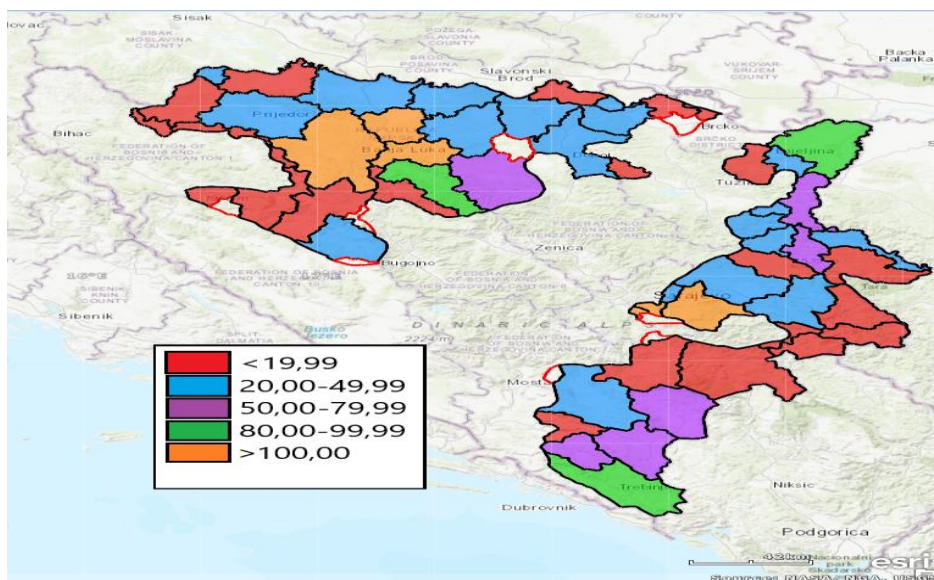
г/ Демографски индекс 2021. – општина Братунац

Р.б.	Општине и градови	Коефици. дин. K_d	Удио $P_{(0-14)}/P$	$P_{f(20-29)}/P_f$	Индекс виталит. I_v	Демографски индекс i_{dem}
1.	Братунац	0,53	12,41	10,29	0,49	33,16
2.	Репуб. Српска	0.72	13.30	10.61	0.36	36,58

Демографски индекс се добија из коефицијента динамике броја становника (1991/2022.), те удјела млађег становништва предфертилне старостне доби, удјела женског становништва у старосној доби 20-29 година и индекса виталитета.

Општина Братунац има слабији демографски индекс, мало слабији од Републике Српске у цјелини и одређених општина и градова.

Демографски индекс општина/градова Републике Српске и општине Братунац

Извор: Ауторска израда у ГИС технологији на основу података - Процјена становништва у Републици Српској 2021, Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, 202“.

д/ Индекс демографских ресурса 2022. – општина Братунац

Р.б.	Општине и градови	Демографски индекс i_{dem}	Индекс образованости I_o	Коефицијент корекције K	Индекс демографског ресурса i_{der}
1.	Братунац	33,16	123,59	0,030	4,70
2.	Република Српска	36,58	415,48	0.026	11,75

Демографски ресурси чине компоненту друштвено-економског развоја одређеног простора. Становништво представља основни развојни фактор у смислу покретача развојних процеса.

Индекс демографских ресурса је основни резултат демографске анализе јер је израда синтетичког показатеља мјера помоћу које ћемо идентификовати, вредновати и поредити демографске ресурсе. На бази вриједности овог индекса омогућује се идентификовање и валоризација демографских ресурса Републике Српске (на агрегатном и нижим територијалним нивоима). У складу са циљем ове анализе, спроведено је истраживање демографских ресурса и класификација свих општина Републике Српске. **Општина Братунац** има изразито слаб (синтетички показатељ) индекс! Према дефинисаном просторно-временском оквиру овог емпиријског истраживања, за потребе финалне категоризације посматраних општина/градова, неопходно је анализирати кључне компоненте демографских ресурса, односно израчунате вриједности наведених индикатора (видјети табелу).

Мултиваријациона анализа (MVA) темељи се на принципима мултиваријационе статистике која укључује посматрање и анализу више статистичких варијабли истовремено. Мултиваријациона анализа оцјењује међузависност демографских варијабли (у овом случају 15) и врши њихово груписање у складу са њиховом сличношћу (факторска анализа) и врши груписање података, такође у складу са њиховом сличношћу (кластер анализа).

Код ових техника примарни циљ је да се утврди однос између њих, најчешће са жељом да се пронађу групе демографских варијабли које су сличне са своји варијацијама и да при томе њихово груписање има одређени смисао.

Република Српска спада по типологији у демографски слабе ресурсе (D), док је општина Братунац у нижој типологији (E), са slabим индексом демографских ресурса.

Индекс демографских ресурса према типу, 2022.-општина Братунац

Р.б.	Општине и градови	Демографски индекс i_{dem}	Индекс образованости I_o	Индекс демографског ресурса i_{der}	ТИП
1.	Братунац	33,16	123,59	4,70	E
2.	Република Српска	36.58	415,48	11,75	D

Кластер анализа спада у истраживачке анализе чији је основни циљ сортирати различите податке у групе на начин да се максимизира степен сличности унутар група-кластера (видјети табелу – индекс демографских ресурса општина/градова према типу, 2021.). Дакле, индекс демографских ресурса представља збир демографских индекса и индекса образованости, са укључених 15 демографских варијабли.

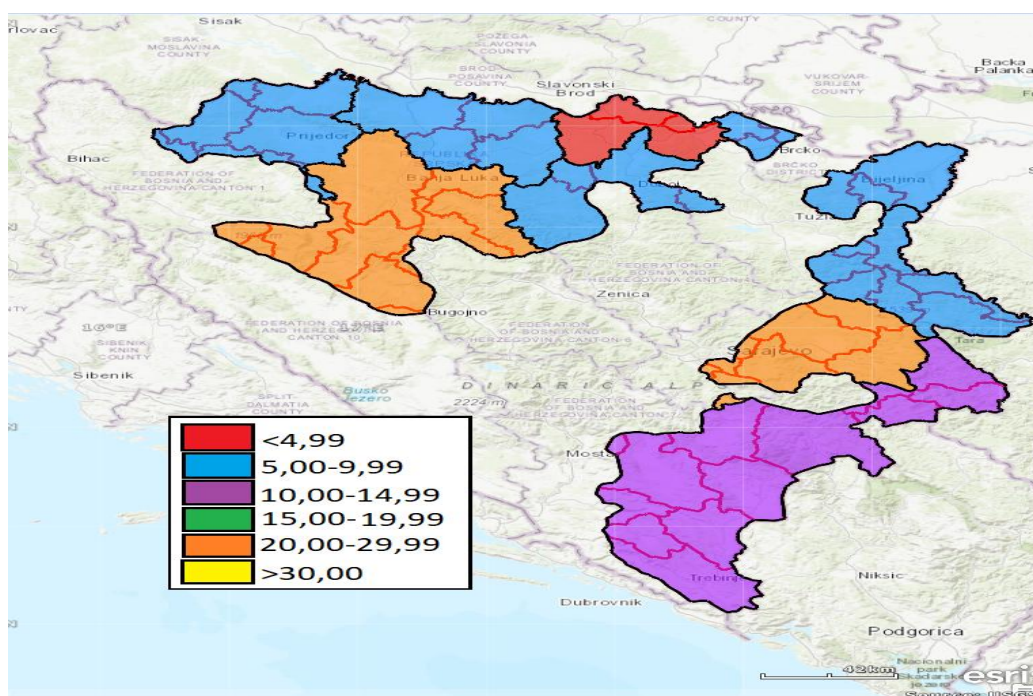
Добијене вриједности индекса демографских ресурса крећу се у 96% случајева у распону од 0-70. Према коришћеној методологији одређивања типова демографских простора. За доњу границу најповољније категорије демографског типа (A) узета је вриједност 68. Интервалне границе преосталих пет категорија типологије утврђене су у складу са варијацијама вриједности индекса демографских ресурса на свим нивоима посматрања (видјети одговарајућу табелу).

Општина Братунац:

E	Врло слаби демографски ресурси	Врло слаба демографска обиљежја и потенцијали. углавном низак ниво образованости	4.2-8.5 /4,70/ Братунац
----------	--------------------------------	--	------------------------------------

Индекс демографских ресурса за просторне јединице мале демографске масе може имати велике вриједности, због јаког утицаја појединих варијабли. Да би се то избјегло, све општине које имају број становника мањи од 5% од просјечног броја становника општина и градова, треба сврстати у најнижи тип F (изразито слаби демографски ресурси). Њима треба додати и општине којима вриједност демографског индекса (i_{dem}) не прелази 5% вриједности просјечног демографског индекса општина и градова, уз напомену да их не треба искључити приликом израчунавања стандардне девијације и z-вриједности.

Индекс демографских ресурса општина/градова Републике Српске

Извор: Ауторска израда у ГИС технологији на основу података - Процјена становништва у Републици Српској 20211, Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, 2022.

Неповољни демографски процеси придонијели су смањењу укупног људског као основног носиоца друштвено-економског развоја. У слабо насељеним, изразито депопулационим просторима остаје малобројније становништво погоршане биолошке и образовне структуре, па то постаје органичавајућим фактором даљег развоја. Током чврсте каузалности општеразвојних и демографских процеса долази до умножавања негативних посљедица, чиме се умањују изгледи за оживљавање "депресивних" простора, те доводи у питање општу равнотежу и стабилан развој.

Индекс демографских ресурса - типологија

Прилог:

Ознака типа	ТИП	Обиљежје	ider
A	Изразито повољни демографски ресурси	Изразито добра демографска обиљежја и потенцијали. врло висок ниво образованости	≥ 68.0
B	Повољни демографски ресурси	Врло добра демографска обиљежја и потенцијали. висок ниво образованости	34.0-68
C	Простор добрих демографских ресурса	Претежно добра демографска обиљежја и потенцијали. углавном добар ниво образованости	17.0-34.0
D	Слаби демографски ресурси	Донекле добра демографска обиљежја и потенцијали. углавном низак ниво образованости	8.5-17.0
E	Врло слаби демографски ресурси	Врло слаба демографска обиљежја и потенцијали. углавном низак ниво образованости	4.2-8.5
F	Изразито слаби демографски ресурси	Изразито слабе демографске одлике, "изумирање", социо-демографска депресија, врло низак ниво образованости	≤ 4.2
Општине/градови			ТИП
Бања Лука (1)			A
Источна Илиџа, Источно Ново Сарајево, Пале (3)			B
Бијељина, Соколац, Требиње (3)			C
Берковићи, Билећа, Гацко, Градишка, Добој, Зворник, Лакташи, Мркоњић Град, Невесиње, Приједор, Рогатица, Фоча, Чајниче, Челинац, Љубиње, Хан Пијесак, Источни Стари Град (17)			D
Братунац, Вишеград, Власеница, Дервента, Кнежево, Котор Варош, Козарска Дубица, Калиновик, Нови Град, Милићи, Модрича, Прњавор, Рибник, Рудо, Србац, Теслић, Угљевик, Шековићи, Шипово (19)			E
Брод, Вукосавље, Доњи Жабар, Источни Дрвар, Источни Мостар, Језеро, Костајница, Крупа на Уни, Купрес, Лопаре, Ново Горажде, Осмаци, Оштра Лука, Пелагићево, Петровац, Петрово, Станари, Сребреница, Трново, Шамац (20)			F

Извор: Сопствена обарада на основу података демографске статистике, РЗС, Бања Лука, 2021.

Варијабле за идентификацију, вредновање и пројекцију демографских ресурса могу се подијелити на двије главне групе: а) варијабле о обиму, саставу и просторном размјештају становништва или неких његових дијелова (нпр. појединих општина/градова), те б) варијабле о величини укупног или одређеног контингента становништва, те његово природно и механичко кретање. Наведене варијабле уз могући изостанак неких од њих, основа су за обликовање синтетичких демографских показатеља. Они олакшавају рашчлањивање сложених и просторно диференцираних друштвених појава и процеса, а уз то су поуздани основ за одређивање типологије демографских ресурса и потенцијала Републике Српске и њених општина/градова.

Кластер² 1 (типови А, В, С), састоји се од седам ((7) градова и општина., који имају најбољу квантитативну и квалитативну димензију, са удјелом од **32,5%** у укупном становништву Српске. Овај кластер има димензију демографске одрживости, односно висок степен образованости људског капитала. Градови у овом кластеру се истичу са јаком имиграционом компонентом квантитативне димензије (унутрашње миграције). Важност ове димензије огледа се и индиректно, заједно са стопама раста становништва. Градови и општине у овом кластеру истичу се и са административним, индустријским или комерцијалним функцијама, те, неки, са високообразованим установама (универзитети и факултети).

Кластер 2 (тип D), обухвата 1/3 (**32,8%**) становништва Републике Српске (17 општина), са ослабљеним демографским обиљежјима и израженим миграцијама. Квалитативна димензија демографске одрживости је доста ризична, ниска стопа високообразованих, запосленост на одређено вријеме, те изражена емиграција.

Кластер 3 (тип Е и F), захвата највећи број локалних јединица (39), чији удио у укупном становништву је **34,6%**. Степен развијености људских ресурса код њих је слаб, а уједно је и кластер са најслабијом квантитативном и квалитативном димензијом демографске одрживости. Као популационо мали простори, налазе се у фази демографског изумирања. Ради се о општинама са израженим смањењем броја становника (депопулација), старењем становништва, ниским нивоом образованости, те високим интензитетом иселјавања (емиграција).

Становништво је најважнији фактор **друштвено-економског развоја** неке земље, јер је извор радне снаге. Радна снага одређује омјер и темпо развоја привреде. На тај начин се стварају мање или више пожељни услови за живот на некој територији, било да је ријеч о општини или држави. Снижавање економских стопа економске активности у старосним групама изнад 55 година, неријетко и испод ове старосне доби, у ванпољопривредном сектору економије има дубоке коријене. Убрзани пораст пензионера из радног контингента почео је још прије неколико деценија у БиХ и Српској. Прогресија старења је идентична у Републици Српској и општини Братунац, а наравно и врло неповољна.

Као што токови привредног и друштвеног раста са своје стране утичу на демографске трендове, тако и укупан број становника, темпо раста становништва и његова структура према различитим обиљежјима, имају значајан утицај у свим сферама друштвеног и привредног живота.

Посљедице негативних демографских процеса и неповољних тенденција у општини Братунац, са становишта структурних карактеристика становништва, огледају се у стварању врло лимитирајућих популационих оквира за формирање радног контингента у ниском нивоу развијености. Овом приликом, акцентује се у општини Братунац, анализа индекса старења, као кучног индикатора чија вриједност свједочи о неповољним размјерама демографског старења на овом простору (простор општине Братунац).

Зависност од старости (65 + и радно активни 20-64) знатно се повећава како у Републици Српској, тако и у свим земљама источне и југоисточне Европе. У тим контекстима говори се о потенцијалима за различите реформе које се тичу структуре радне снаге. Република Српска, а и цијела БиХ могу да знатно повећају запошљавање жена. Такође, рачуна се и на подизање старосне границе за одлазак у пензију. Међутим, укључивањем и других утицаја, осим демографских, одредиће крајњу демографску одрживост Српске.

² Кластери су одређени на основу демографских карактеристика, који постављају своје приоритете, користе ресурсе и формирају формалне везе које омогућавају остваривање заједничких циљева.

e/ Прогресија старења становништва 2013/2021. – општина Братунац

Р.б.	Општине и градови	Број становника 20-64 2013.	Број становника 65+ 2013.	Прогресија старења станов. 2013.	Број становника 20-64 2021.	Број становника 65+ 2021.	Прогресија старења станов.
1.	Братунац	12.446	2.279	18,31	11.430	3.210	28,08
2.	Репуб. Српска	734.331	200.389	27.29	684.539	239.117	34.93

Синтетички показатељ демографских ресурса тестиран је на општинском/градском нивоу у Републици Српској. Показао се релевантним и примјеивим на свим нивоима просторних (локалних) јединица. Типологија проистекла из синтетичког показатеља на једноставан начин омогућује идентификацију и упоређивање демографских ресурса и потенцијала општина/градова Републике Српске.

То је у ствари, прегледна слика демографских ресурса општина/градова, а да би се дошло до још дубљих и тачнијих налаза, сложеним методама (факторска и кластер анализа), долази се до груписања просторних (локалних) јединица (кластер анализа).

Старење и исељавање становништва су два фактора који предодређују демографску слику Републике Српске и њених општина и градова. Уз то, евидентан проблем је генерално, то што смо водили политику прераног пензионисања, па је, невезано уз демографску слику, створен велики број пензионера (тренутно око 277.000) који су доста рано изашли са тржишта рада. Тако да долази до промјене у потрошњи, начину инвестирања, нарочито на депопулационим подручјима, али и до повећаног издвајања за трошкове пензионог, здравственог и социјалног система.

О притиску старог становништва на радни контингент говори и **индекс старења**, рачунат као однос старијих од 65 година према мађима до 15 година, мада се може рачунати и као однос према млађима до 20 година.

Значајан пораст нивоа индекса општина/градова и Српске у цјелини, почиње старењем *baby-boom* генерација. При томе, након 2021.године, не постоје шансе да млађе становништво поново врши јачи притисак на радни контингент него старија популација.

На основу извршене подјеле на **стадијуме демографске старости**, сагледавањем вриједности пет различитих индикатора (показатеља): просјечна старост, удио становништва млађег од 20 година, удио становништва млађег од 40 година, удио становништва старог 60 и више година и индекс старења као однос удјела старих и удјела младих, може се одредити којем стадијуму демографске старости припада неки простор. Дакле, Република Српска а и општина Братунац су ушли у стадијум **најдубље демографске старости!**

Дакле, становништво Републике Српске, али и општине Братунац су изашли из стадијума дубоке демографске старости и већ су у почетном стадијуму изразите **најдубље демографске старости** (Општина Братунац не у свим елементима).

Још једном треба подвући, општина Братунац има изразито изражену старост становништва (индекс старења је 145,64 што значи да је то **2,5** пута изнад оптималног индекса старења (60) за општину Братунац!.

Стадијум демографске старости 2021.-општина Братунац

Р.б.	Општине и градови	Број становника 2021.	Број становника 0-14	Број становника 15-64	Број становника 65+
1.	Братунац	17.760	2.204	12.346	3.210
2.	Република Српска	1.128.309	150.053	739.139	239.117
Стадијуми демогр. стар.		Индикатори демографске старости			
Најдубља демог.старост	Прос.старост	Млађи од 20.г	Млађи од 40.г	Старији од 60 г	Индекс ст.
	43+	до 20%	до 45%	25+%	125+
Братунац	42,87	17,57	37,29	26,27	145,64
Реп.Српска	43,54	18,06	42,98	28,81	159,35
Удио стар.гр.	0-19	60+	Тип стар.саст.	Обиљежје	
БРАТУНАЦ	17,57	26,27	7	Најдубља дем.ст.	

Број становника и демографски индикатори градова Српске (2022.) -по моделу "затворена популација")-

Р.б.	Општине и градови	Број становн. P	Број живорођ. N	Број жена (15-49)	Удио жена (15-49)	Бруто стопа f $f=N/F \times 35$	Индекс стар. $i=P_{65+}/P_{0-14}$	Стопа прир. прира. $j=N-M/P \times 1000$	Инд вит. v_i	Демо гр.индекс
1.	Приједор	76.390	567	16.253	21,25	1,22	185,81	-7,27	0,29	25,22
2.	Градишка	46.284	404	9.526	20,56	1,48	172,72	-8,54	0,31	34,27
3.	Лакташи	34.699	315	7.556	21,73	1,46	137,05	-4,02	0,50	90,85
4.	Бања Лука	185.187	1.830	43.087	23,24	1,49	119,88	-2,00	0,58	92,64
5.	Дервента	24.583	205	5.233	21,29	1,37	166,96	-7,12	0,37	23,46
6.	Добој	58.306	477	12.490	21,40	1,34	142,83	-7,40	0,38	39,02
7.	Бијелина	103.105	899	22.561	21,86	1,39	143,08	-5,26	0,44	71,07
8.	Зворник	52.318	338	11.402	21,79	1,04	138,35	-5,10	0,48	53,91
9.	Г. И. Сарај.	60.120	505	12.383	20,58	1,43	163,53	-6,32	0,39	71,90
10.	Требиње	28.347	280	5.686	20,02	1,72	141,98	-5,88	0,46	66,23
11.	Прњавор	32.002	300	6.704	20,94	1,57	169,69	-8,34	0,32	32,27
	Република Српска	1.120.236	9.118	236.518	21,09	1,35	159,35	-6,38	0,36	
	БРАТУНАЦ	17.668	104	3.830	21,63	0,95	1145,64	-4,07	0,49	34,58

Извор: Ауторово израчунавање на основу података виталне статистике и структура становништва, Билтени РЗСРС, Бања Лука, 2022.

Основни циљ је да се изведе синтетички индикатор (индекс) демографске депресије (i_{dpr}), на основу којег се могу вредновати демографски ресурси одређеног простора, те да се доносе потребне мјере и политике. У контексту научног доприноса предложен је нови методолошки оквир извођења индекса демографске депресије на основу осам одабарних демографских варијабли (општина Братунац):

Извођење индекса демографски депресивних простора (општина и градова) Републике Српске – општина Братунац, 2018.

Р.б	Општине и градови	Удио Р0-14	Удио Р65+	Удио Р80+	Удио $\frac{P75+}{P65+}$	Просј. ст.	Инд. ст.	Коеф. доб. завис.	Демог. маса	i_{ddp}	
1	БРАТУНАЦ	13,57	15,42	2,76	35,112	41,46	113,61	21,71	371,3	0,29	В
Република Српска		13,30	21,19	4,62	41,42	42,94	159,55	29,19	416,5	0,21	В

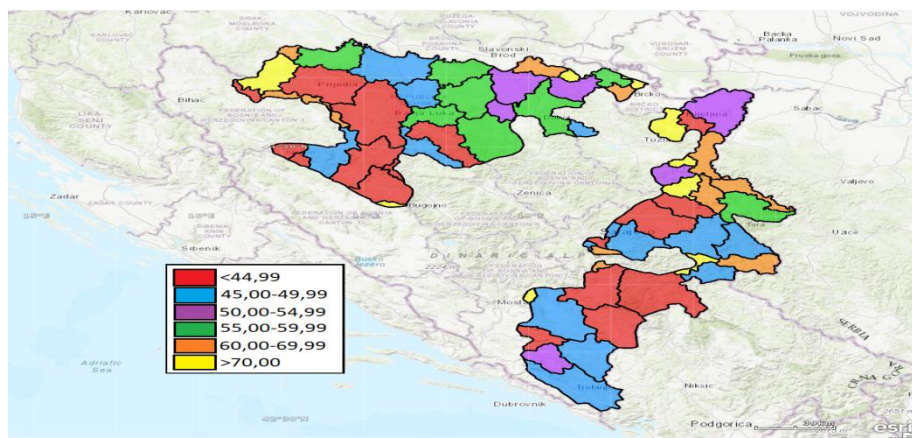
Коришћени су резултати процјене броја становника 2018.године, те је за потребе извођења i_{ddp} одабрано седам демографских и један корективни показатељ (демографска маса). Након дефинисања демографских показатеља проведена је њихова стандардизација (усклађивање вриједности). Сваки показатељ класификован је примјеном природних граница (Jenksova metoda) у 5 класа (Jenks, 1977), Коначни индекс (0-1) демографски депресивних подручја (i_{ddp}) класификован је у 5 класа: А-изразито депресиван простор (0-0,16), В-слабије депресиван простор (0,17-0,31), С-простор на рубу демографске депресије (0,32-0,47), D-виталан простор (0,48-0,66), Е-изразито виталан простор (0,67-1,00). Дакле, простор општине Братунац је на рубу демографске депресије (0,34).

и/ Демографске резерве радне снаге општина и градова Републике Српске, 2021.

Р.б.	Изборне јединице - општине и градови	Број становника 2021.	Број становника P_{15-64}	Број становника Pa_{15-64}	$Pn=RD$	RD
1	БРАТУНАЦ	17.760	12.346	6.321	6.173	50,10
Репуб. Српска		1.128.309	739.139	378.540	370.232	50,55

Извор:Ауторска израда на основу података - Рођени и умрли у Републици Српској 2021, Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, 2021

Карта - Демографске резерве радне снаге општина/градова

Извор:Ауторска израда у ГИС технологији на основу података из Процјена становништва у Републици

Број становника 2021. по моделу "отворена популација"

	P 2013.	P 2013.-нер.	N_{rz} 2013.	J 2014/2021.	Sm 2014-2021.	U_m 2014-2021.	P 2021.
Приједор	89.397	80.916	-8.481	-4.116	-3.880	44	72.964
Градишка	51.727	49.196	-2.531	-2.645	-2.398	0	44.153
Лакташи	34.966	34.210	-756	-808	-1.424	1.183	33.161
Бања Лука	185.042	180.053	-4.989	-1.143	-6.415	5.678	178.173
Дервента	27.404	25.922	-1.477	-1.140	-1.283	20	23.519
Добој	71.441	68.514	-2.927	-2.846	-2.903	-6.749	56.016
Бијељина	107.715	103.874	-3.841	-4.142	-4.363	3.380	98.749
Зворник	58.856	54.407	-4.449	-1.334	-2.267	-425	50.381
Г. И. Сарајево	61.229	59.916	-1.313	-2.272	-2.497	2.459	57.606
Требње	29.198	28.239	-959	-897	-1.178	917	27.081
Прњавор	35.956	34.352	-1.604	-1.799	-2.272	-160	30.121
Република Српска	1.228.423	1.170.342	-58.081	-48.769	-79.457	3.255	1.045.371
БРАТУНАЦ – 2021.	20.340	18.651	-1.689	-413	-1.247	-482	16.509
БРАТУНАЦ – 2022.	20.340	18.651	-1.689	-485	-1.660	-460	16.064

Извор: Пашалић, С. (2022): *Сопствена обрада виталностатистичком методом и једначином равнотеже.*; Истраживање: Организација за економску сарадњу и развој (OECD), 2020. Демографски билтени 2014-2021., Унутрашње миграције 2014-2021.

Објашњења:

P_{2013.}-Број становника по попису 2013.године са пописаним нерезидентима

P_{2013.-нерез.}-Број становника по попису 2013.без пописаних нерезидената (РЗРС)

N_{2013.}-Број пописаног нерезидентног становништва који су елиминисани из броја становника

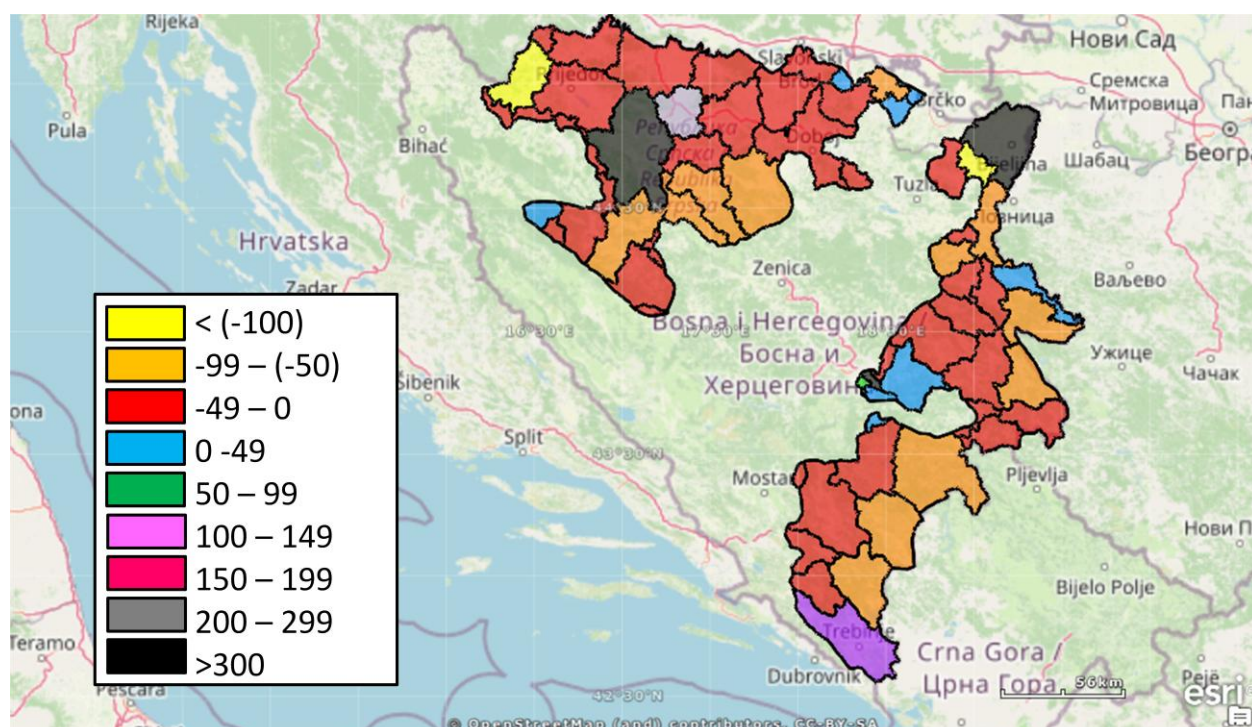
J_{2014-2021.}- Биланс природног прираштаја 2014-2021.

S_m- Миграциони салдо 2014-2021., спољне миграције

U_m- Миграциони салдо 2014-2021., унутрашње миграције

P_{2021.}- Број становника – процјена 2021., израчунато једначином равнотеже (базна једначина).

Миграциони салдо општина и градова Републике Српске, 2022.

Извор: Ауторова израда на основу података Билтен – рођени и умрли у Републици Српској 2022 РЗРС, Бања Лука, 2023.

Затворене пројекције ("затворена популација") и отворене пројекције ("отворена популација"), су два модела у кретању становништва. Затвореним пројекцијама сматра се становништво одређене земље или подручја, чији пораст (или смањење) зависи искључиво од висине природног прираштаја (или пада).

Отвореним пројекцијама сматра се ("отворена популација") становништво одређене земље или неког подручја чији пораст (или смањење) зависи не само од природног већ и од механичког кретања, односно од њихове заједничке резултанте.

Иначе, број укупног становништва израчунава се по једначини:

$$P_s = P_{sp} + P_{po} - P_{pp}$$

Ознаке су (легенда):

P_s – укупан број становника

P_{sp} – стално присутно становништво

P_{po} – лица која имају стални боравак, али су из неких разлога одсутни

P_{pp} – привремено присутно становништво на том подручју

ј/ Коефицијент економске зависности 2021. – општина Братунац

Р.б.	Општине и градови	Број становника 2021. Р	Број становника Р 0-14	Број становника Ра 15-64	Коефицијент економске зависности $Kez = P \cdot Pa / Pa \times 100$
1.	БРАТУНАЦ	17.760	2.204	12.346	43,85
2.	Република Српска	1.128.309	150.053	739.139	52,65

Коефицијент економске зависности, као однос издржаваних и лица са личним приходима према привредно активним лицима, непрекидно расте.

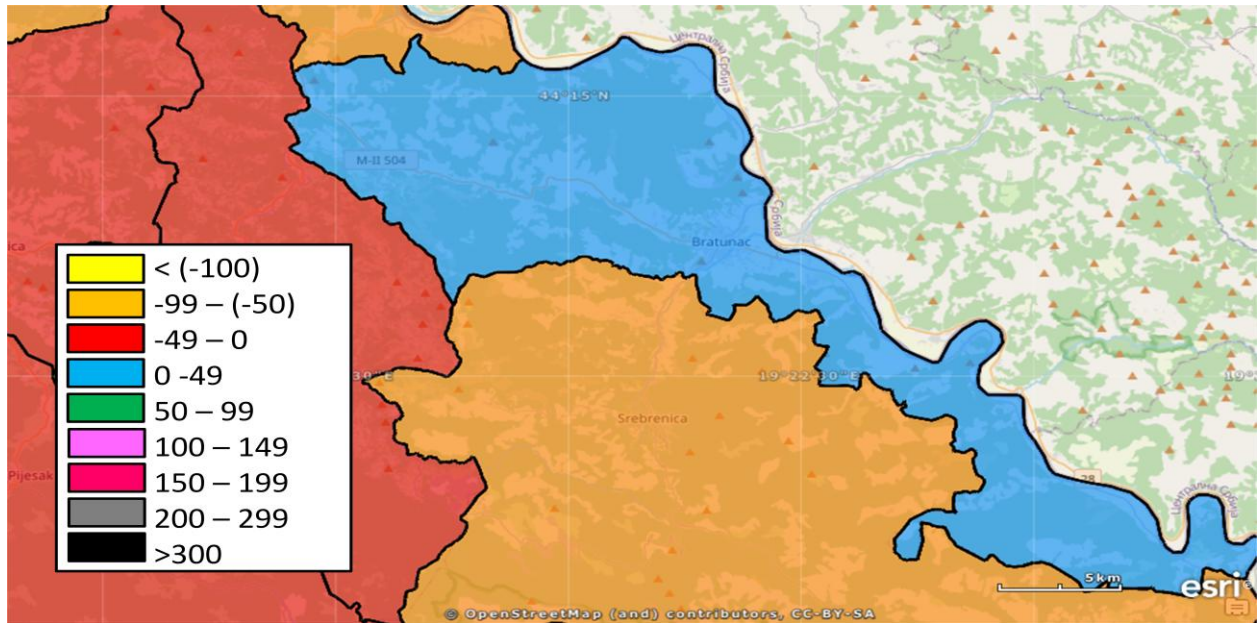
Но, треба имати у виду да таква будућност претпоставља да ће у Српској доћи до снажног економског развоја у комбинацији са врло дјелотворним политикама које стимулишу запошљавање, минимизују потребу за емиграцијом, привлаче стране раднике, смањују дефицит радне снаге узрокован популационим старењем и подижу стопу укупног фертилитета до 1,8 дјетета по жени, односно до нивоа који данас одликује државе попут Француске (1,83), Ирске и Шведске.

Коефицијент уласка и изласка радног континента општина/градова Републике Српске – општина Братунац

Општине и градови	Број становника 2021. године	Број становника 10-14	Број становника 15-64	Број становника 60-64	Коефицијент уласка i (input)	Коефицијент изласка o (output)
БРАТУНАЦ	17.760	968	12.346	1.456	7,84	11,79
Република Српска	1 128.309	54 566	739.139	86.008	7,38	11,6

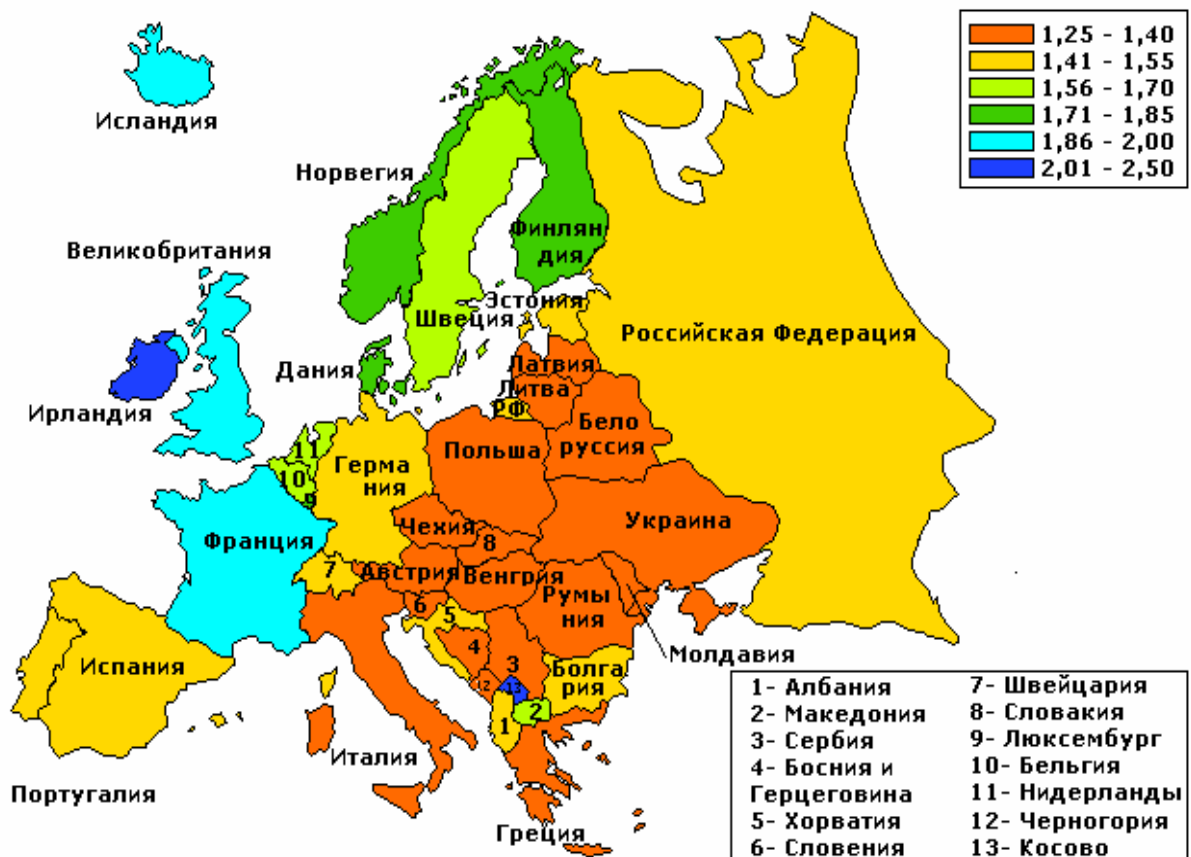
Коефицијент економске зависности (однос укупног броја економски неактивних и укупног броја активних), као показатељ економског притиска на активно становништво, временом се мијења, али углавном у смјеру раста економски зависног становништва.

Миграциони салдо - општина Братунац, 2022. године

Извор: Ауторова израда на основу података Билтен – рођени и умрли у Републици Српској 2022, РЗС, РС, Бања Лука, 2023.

Карта демографског стања у Европи

Извор: United Nations Department of Social Economic Affaris, Word Population 2019.

4. – ПРИОРИТЕТИ И МЈЕРЕ

Хипотеза, утемељена на основу демографских анализа које смо изнијели, као одговор на негативне демографске процесе и промјене у Српској и њеним општинама и градовима, захтијева дугорочне и кохерентне *мултисекторске политике* у дефиницији и провођењу **популационих мјера**. На основу тога дефинисано је и истраживачко питање о кохерентности стратешког политичког приступа демографској проблематици Републике Српске.

Демографска проблематика у овим околностима недвосмислено постаје прворазредно сигурносно и политичко питање, односно питање које тражи **политичко дјеловање**. Политичко дјеловање је, пак, зависно од расположења и усмјеравања субјеката који судјелују у политичком процесу.

Рецентно природно кретање становништва Републике Српске, 2022.

Број становника <i>P</i>	Број живорођених <i>N</i>	Број умрлих <i>M</i>	Општа стопа натал. <i>n</i>	Општа стопа морт. <i>m</i>	Природни прираш. <i>J</i>	Стопа природн. прирашт. <i>j</i>
Република. Српска	9.118	16.263	8,14	14,52	-7.145	-6,38
БРАТУНАЦ	104	176	5,89	9,96	-72	-4,07

Процијењени број становника 2022. ("затворене пројекције")

	Природ.прир.	Унутраш.миг.	Број становн.	Индекс
Република Српска	-7.145	+304	1.120.236	99,28
БРАТУНАЦ	-72	+22	17.668	99,48

Три основна *демографска процеса* у Републици Српској су фертилитет, морталитет и миграције, односно да је карактеристике низак фертилитет, демографско старење и иселјавање значајнијих размјера. Потпуне размјере иселјавања из БиХ и Републике Српске биће познате тек на основу резултата пописа становништва, ако до њега уопште и дође.

Дуготрајност као темељна карактеристика демографских процеса без сумње и у приступу политичке сфере, претпоставља дуготрајност политике и њеног дјеловања. Ову тврдњу потврђује и оцјена у стратешком документу (коју је урадио Савјет за демографску политику 2005. године) "*Политика развоја становништва Републике Српске*" усвојен од стране Народне скупштине Републике Српске.

Заступљеност демографске проблематике у бројним документима у Републици Српској и приступ демографској проблематици узимају се као индикатори одређења носиоца политичког одлучивања.

Смањено рађање од 90-их година прошлог вијека током **демографске транзиције**, након одређеног периода проузроковало је смањен прилив женског становништва у фертилни контингент и све је израженија тзв. *транслокација baby boom* и *baby bust* генерација. Тако се у наредним генерацијама рађао све мањи број дјевојчица, чиме је и константно опадала стопа *репродукције*.

Земље са негативним природни прораштајем чија је стопа испод $-4,61\%$ улазе у тзв. "**демографски слом**", јер се ти трендови тешко заустављају. Такође, удио старијих од 65 година је значајно премашио удио младих 0-14 година.

Присутна **генерацијска депопулација** и старење фертилног контингента, уз преовлађујући репродуктивни образац (**1,35** дјецe просјечно по жени), с тенденцијом одгађања рађања (**темпо ефекат**), не пружа основу за оптимистичнији став у погледу евентуалног повећања ниске стопе наталитета у Српској.

Фертилни контингент жена у Републици Српској стари, то потврђује податак да је удио жена 35-49 година у фертилном контингенту 47% (близу половине), а њихов удио у рађању је свега 18,33%. Најрепродуктивнији контингент жена у фертилном периоду (20-29) има удио у укупном фертилном контингенту 26,41%, а удио у укупном рађању 49% (скоро половину). Помјерање рађања ка фертилном контингенту жена (30-34) је потврда присутног "**темо-ефекта**" (одгађања склапања бракова и одгађања рађања).

Да видимо који су то одговори на кључна демографска питања?

Који су разлози ниског фертилитета у Српској?

Прво, не ради се о томе да људи не желе имати дјецу. Заправо, људи генерално изражавају жељу да имају у просјеку двоје дјецe. Међутим, одређени фактори, као што су економска нестабилност, недовољне опције за дневну бригу о дјеци и тешкоће при усклађивању пословних и породичних обавеза, спречавају људе у остваривању жељеног броја дјецe. Дакле, политике државе морају се фокусирати на стварање окружења у којем људи могу остварити своје жеље када је у питању потомство.

Да би се повећао фертилитет становништва неопходна су релевантна истраживања тог проблема (што нам недостаје), сагледавање искустава код других земаља, те дефинисање мјера и активности у оквиру популационе политике. Из свих тих анализа и резултата би требало да се уради програм **планирања породице**, који би узео у обзир број дјецe који је потребан Републици Српској за замјену генерација (проста репродукција).

Да ли циљ Републике Српске и локалних заједница мора бити остварени фертилитет на нивоу прости репродукције?

Одговор је да то није нужно, ако изузмемо теорију и искључимо друге факторе. У **пракси**, овај број углавном *није релевантан*. То је зато што други фактори утичу на величину становништва, као на примјер, *морталитет* и што је посебно изражено код нас су *миграције*. Поред тога, већина научника се слаже да идеална стопа фертилитета не постоји. Постоји велики број доказа да неке земље са ниским фертилитетом могу напредовати у економском и политичком смислу (гдје су посебно истакнути примјери Њемачке и Јапана).

Због сложености и међузависности многобројних фактора који утичу на демографска кретања, **ефикасна популациона политика** захтијева свеобухватни дугорочни приступ, надзор, координацију и праћење резултата провођења политика у различитим ресорима који могу имати ефекте на демографска кретања. Будући да је за ефикасност пронаталитетне политике потребно осигурати подршку укупне јавности, уз низ пронаталитетних и других мјера, потребна је и одговарајућа комуникативна стратегија.

Суштински циљ (који како смо навели, није баш нужан), а имајући на уму искуства других земаља, јесте достизање нивоа простог обнављања становништва Српске, односно да створимо услове за *стационарно становништво* (задржавање постојећег броја становништва).

Колико је дјеце потребно Републици Српској?

Израчунати подаци у табели показују који је то број рођене **дјецe** потребан Републици Српској (на годишњем нивоу), да би сљедеће генерације биле исте бројности као садашње, гдје је стопа укупног фертилитета (СУФ/ТFR) **2,1** дјецe.

На *агрегатном нивоу* потребно је да број живорођених буде изједначен са бројем умрлих (2020: 16.696 рођених : 16.582 умрлих).

Да ли су финансијски "бонуси" за живорођену дјецу ефикасно рјешење?

Доказано је да нису. Наиме, докази говоре да финансијски подстицаји сами по себи дугорочно не воде знатно вишем фертилитету! Ефекат може бити краткорочан, јер се парови могу одлучити да добију раније сљедеће дијете, али то генерално не утиче на укупан број дјеце које ће жена имати у току живота ("кохортна стопа завршног фертилитета"). Такође, овакви програми не само што су *неефикасни*, већ су и веома скупи. Поред директних трошкова новчаних трансфера, постоје и тзв. индиректни трошкови, а истраживања су показала да новчане бенефиције доприносе да се жене искључују из радне снаге.

Који је најбољи начин рјешавања проблема смањивања броја становника у Републици Српској и њеним локалним заједницама?

Најкраће, стварање услова за људе да имају повјерење у изградњу будућности у властитој земљи, што је кључно за заустављање смањења броја становника.

Тако на примјер, ако људи, посебно млади, имају приступ квалитетном образовању и здравственој заштити, ако имају стабилан посао и осигуране услове за подизање дјеце (вртићи, продужени боравак), сигурно је да ће мање емигрирати.

Према томе, број становника је важан, али је још важније од квантитета, усмјеравање на *квалитет*, као што су вјештине, знање, образовање, здравље и продуктивност. Земље које су фокусиране на наведене квалитативне карактеристике **људских ресурса**, данас успијевају напредовати и остати конкурентним, чак и у контексту ниског фертилитета.

Исељавање из БиХ (и Републике Српске) није новост, тачније, оно је историјска *константа*, са одређеним концентрисаним таласима. Садашњи (рецентни) талас исељавања је специфичан по структури исељеника, иако нам та потпуна структура није позната (образовна, по занимањима, по економској активности, по старости..), али посредно, можемо закључити да се ради о знатно другачијем начину исељавања од исељавања у прошлости. Наиме, према подацима статистике одредишних земаља, које воде ажурнију евиденцију усељеника, могу се препознати **нови обрасци исељавања** породица са дјецом, због чега се ове миграције не могу назвати привременим. Исељавање породица са дјецом можемо поуздано окарактерисати *трајним миграцијама*. Узроци исељавања су бројни, али и недовољно истражени, с претпоставком да су највећим дијелом мотивисани *економским узроцима*. Структура неравнотеже на тржишту рада је врло очита, па исељавање обесхрабрених становника постаје разумљиво.

Дуготрајно исељавање са ових простора намеће и питање његовог заустављања?

Будући да је исељавање снажно повезано са економским разлозима, то се одржавање високих стопа економског раста истиче као неопходан услов заустављања исељавања, јер је повезан са порастом запошљавања. Али, економски раст се мора прелити и на *животни стандард* становника. Потенцијално повећање животног стандарда мора се посматрати у контексту конкуренције. Тек смањењем израженог јаза у стандарду земаља Западног Балкана и земаља ЕУ, може се очекивати промјена тренда исељавања са наших простора.

За потпуно разумијевање узрока исељавања кључно је истраживање најширег појма – задовољство квалитетом живота. Дакле, остварење већег жељеног броја дјеце огледа се у *животном стандарду*, али много више у *положају жена* са дјецом на *тржишту рада*. Позитивне примјере смо већ поменули у скандинавским земљама и Француској. Колико год демографске мјере немају смисла без здравих економских основа, толико ни добар посао и плате нису довољни за квалитетан живот, ако не постоји инфраструктурна подршка, од сигурног и квалитетног смјештаја дјеце у вртиће, до продуженог боравка у школи, стипендија и др.

Неке земље као што су Израел и Ирска, које свој развој темеље на укупној популацији гдје богатство исељених стављају у функцију развоја матичне земље. Код нас на цијелом Западном Балкану није тако, иако сваке године становништво исељено из земаља Западног Балкана шаљу значајне суме новца члановима својих породица чиме се у великој мјери осигурава социјални мир. Чак се процјењује да је то више новца од свих страних инвестиција. Ако бисмо кроз државне подстицаје остварили те инвестиције, процјене су, да бисмо добили нову привредну активност и запосленост. Примјер Ирске то најбоље одсликава, која није позвала своје исељенике да се врате, него је инвестиције исељених ослободила пореза на добит на одређени временски период. Када су почеле инвестиције, кренуо је и повратак људи као и њихово запошљавање.

Који је прави одговор на нивоу политика?

Као прво, не постоји једно рјешење које ће одговорати свима. Али, бројна искуства у свијету показују да се стопа фертилитета може повратити с врло ниског нивоа (1,34) и број становника се може сачувати или евентуано порастати, када се успоставе неки елементи, ко што су:

1. *Снажна економија* која осигурава радна мјеста и стабилне изворе прихода (посебно за младе људе).
2. Обезбиједити *приступ финансијски приступачном стамбеном смјештају* за породице.
3. *Финансијски приступачни* и квалитетни облици збрињавања за дјецу (предшколски узраст) и старо становништво, те усклађивање школских и пословних распореда.
4. Флексибилни *радни аранжмани*, укључујући разне моделе, као на примјер, пола радног времена.
5. *Родитељски допуст* за оба родитеља који ће бити флексибилни, добро плаћени и не превише дуги.
6. *Пореске олакшице* и друге врсте финансијске подршке породицама, нарочито онима без или са ниски примањима. Треба прилагодити порески систем тако да људи који имају више дјеце имају и веће пореске олакшице, јер те породице осигуравају будућност пензионог система.
7. У актуелном времену, можда и најважније, омогућавање уређених, сигурних и *одговорних миграција* кроз планиране политике миграција којима се управља на адекватан начин.

Доношење политика које ће омогућити да наведени елементи постану стварност, имаће огромне **позитивне ефекте**, чак много далекосежније од самог повећања фертилитета. Те политике су:

1. *Сузбијање сиромаштва* и *смањивање зависности* од социјалне помоћи кроз осигурање стабилног *запослења* и омогућавање да оба родитеља доносе приходе породици.
2. *Јачање једнакости полова* кроз оснаживање доприноса *жена економији* и друштву у цјелини, те кроз праведнију подјелу обавеза за бригу о породици и домаћинству између мушкараца и жена.
3. Унапређење *раног развоја дјеце* (што је већ истакнуто) и људског капитала.
4. *Стимулисање економског развоја* и повећање прихода од пореза кроз веће учешће *жена* у радној снази.
5. Посебно и изузетно важно, смањење притиска на *исељавање становништва*.

На крају, битно је нагласити (из свеукупне проблематике), **кључне поруке**:

А. Најбољи начин рјешавања проблема смањења становништва је створити услове да млади могу градити своју будућност.

Б. Бонуси за новорођену дјецу су скупа и углавном неефикасна мјера дугорочног

повећања фертилитета.

В. У земљама с ниским фертилитетом – већа једнакост полова може довести до повећања фертилитета.

Г. Идеална стопа фертилитета не постоји – земље могу напредовати упркос ниској стопи фертилитета.

Д. Важније од броја становника у једној земљи су комбиновано – људски капитал, без обзира на величину становништва.

Коначно, како можемо оправдати трошење *великих сума новца* на повећање броја дјеце ако се не можемо адекватно бринути ни о *дјечи и младима* који су већ рођени?

Дати свима њима шансу да остваре своје *потенцијале* је најбољи пут ка стабилној и просперитетној будућности, што би могло довести до повећање стопе наталитета.

Таква Република Српска нам је најпотребнија!

Демографска одрживост у литератури нема консензуса. Преовладавају поједностављени приступи. Оптимални раст становништва који би одговарао најмањој стопи укупног фертилитета од 2,1.

Оптимални однос између млађег радно активног и старог становништва, те оптимална (квантитативна) равнотежа заступљености полова.

Да би неки простор био демографски одржив потребна му је минимална (критична) демографска маса у квантитативном и квалитативном погледу ради одрживости привреде и друштва, односно цјелокупне комуналне и социјалне инфраструктуре на подручју општине Братунац.

Посебно је важна квалитативна димензија, и то: образованост и стручност радне снаге, те економска активност, односно људски капитал, дефинисан као "знање, вјештине, способности и друге вриједности у свакој особи. Одређено подручје (општина Братунац) је одрживо у квантитативном смислу када постоји оптималан однос између полова и старосних група у погледу њихове величине и раста, што је у међузависности са природним и миграционим кретањима (тај однос у општини Братунац је изузетно неповољан).

5. – ПРОНАТАЛИТЕТНЕ МЈЕРЕ КОЈИМА ДРЖАВЕ ПОВЕЋАВАЈУ НАТАЛИТЕТ

О чему се ради? Ради се о скупу разних мјера које зависе од друштва у којем се уводе и које се морају конзистентно и дугорочно одржавати.

Питање демографске обнове (генерално) постало је толико популарно (да се понекад претјерује у бесмисленим иступима).

Да ли су питања наталитета и демографске обнове новост? Нису, наравно. Многе земље (посебно развијене) се тиме баве деценијама и деценијама...

Према (ОЕСД) Организацији за економску сарадњу и развој, али и бројним стручњацима, демографске мјере се сврставају у три групе.

Прву групу чине мјере које се баве трајањем и омогућавањем родитељских допушта, како би се запосленим родитељима омогућило да имају довољно времена за бригу о дјечи.

Другу групу чине мјере које су усмјерене на новчану подршку, било да се ради о директним трансферима као што су разна давања за свако дијете, или сличне додјеле новца, доплатака и накнада, или о пореским олакшицама и погодностима (на примјер, за вишечлане породице).

Трећа група мјера односи се на услуге за родитеље и дјецу у смислу директног финансирања или субвенционисања разних даваоца услуга (вртићи, јаслице и сл.), или трошења новца уопште на програме пружања помоћи породицама којима је она потребна.

Ефекти предложених мјера - накнаде и помоћи које пружају републичке и локалне власти су добродошле, али најчешће заврше у џеповима породица које би ионако имале дјецу. Дужи родитељски (породиљски) допуст не подстичу породице на већи број дјеце, али имају позитивне ефекте у томе што и очевима омогућавају да буду бољи родитељи, што показују досадашња искуства у Европи.

Оно што, изгледа, даје највише успјеха је субвенционисање трошкова породицама за установе за бригу о дјечи, попут вртића и јаслица. На тај начин се смањују и финансијска и каријерна одрицања жена на која су оне присиљене због мајчинства. Отварање много добрих и субвенционисаних вртића је знак да друштво подстиче жене у томе да лакше наставе своје професионалне каријере и након што се одлуче за родитељство.

Примјер Француске: Таква политика помогла је Француској која међу развијеним земљама има једну од виших стопа фертилитета (тренутно 1,83), за разлику од Њемачке, Италије или Шпаније, а управо је велику улогу у Француској одиграла стабилност и дуготрајност демографских мјера.

Нордијске (скандинавске) земље: И овдје важи правило, да што више држава троши на дјецу и демографску обнову, више и добија. У томе предњаче нордијске земље које издашно помажу породице са дјецом кроз мноштво мјера (што се види по броју рођене дјеце). Овдје је доказано да је врста накнаде које држава омогућава родитељима, много важнија од износа. Тако на примјер, једнократне помоћи за новорођенче, на примјер, утичу на то да породице имају дјецу брже, али то не утиче на укупан број дјеце на које се одлучују неке породице. Зато се чини да би већа потрошња на квалитетну институционалну бригу о дјечи, у виду одличних вртића и јаслица, била најбољи избор за неку државу која жели повећати раст становништва.

Конечно, стручњаци упозоравају да таква политика која је показала ефекте у дијелу развијених европских земаља, не мора императивно имати исте ефикасне резултате и у другим земљама. Тако да је упитно колико бисмо и ми заиста имали преокрет.

Разматрање недовољне ефикасности мјера које се спроводе, указује да политички одговор мора бити интензиван, цијеловит, истраживачки, директан, дугорочан, стратешког типа. То потврђује и недавна анализа о утицају промјена у режиму миграције, фертилитета и економске активности на становништво и ресурсе радне снаге у средњорочном периоду од 30 година. Позитиван ефекат смањења емиграције и евентуалног повећања имиграције је најбитнији краткорочно, јер и мигранти старе, док би резултати политике повећања фертилитета могли постати видљиви тек након нешто дужег времена. Међутим, најбоље резултате би дала симултана имплементација свих политика које се тичу популационог развоја Српске и њених општина/градова (подстицање рађања, промјена миграционог обрасца, смањење смртности одојчади, али и старијих средовјечних, пораст економске активности), па би је требало препоручити као избор, будући да истовремено дјелотворно смањује коефицијент економске зависности, успорава смањење популације и подмлађује је. Такав приступ подразумијева разумијевање неопходности за стратешким опредјељењем приликом дефинисања мјера за подстицање рађања.

а/ Зашто су мјере усмјерене приоритетно на повећање стопе укупног фертилитета?

Република Српска а и њене локалне заједнице су активне у изради стратегија или програма пронаталитетне политике, односно демографске обнове. То су кључни циљеви и развојни правци. Друго је питање како ће се приступити и урадити тако важни документи, а потом и како ће се реализовати (обично се до сада радило на бројним документима који су у основи били добри, али се није радило на њиховом провођењу).

Прво, потребно је урадити **демографску анализу** на сваком нивоу (агрегатном, или нижем просторном, односно локалном нивоу). Ту се већ срећемо са различитим приступима. Наиме, углавном се анализирају одређене демографске компоненте или варијабле, али до сада редовно изостају анализе **људског капитала**, људских ресурса, односно демографских ресурса у цјелини. Зато је неопходно да се у анализи узимају у обзир све демографске компоненте, односно демографске варијабле, њих око 15 (коефицијент динамике, коефицијенти маскулинитета и феминитета, коефицијент депопулације, природно кретање-наталитет, морталитет, природни прираштај, бар унутрашње миграције у недостатку података за спољне миграције, потом структуре становништва, посебно индекс старења, коефицијент младих, коефицијент старих, индекс образованости са двије компоненте и то удио високообразованих у популацији 25+ и индекс студентске искоришћености, потом се одређује **демографски индекс** (који показује комплексније и комплетније демографско стање гдје се узимају у обзир одређене варијабле). На крају се долази до одређивања **индекса демографског ресурса** на свим нивоима који садржи 15 демографских варијабли. Тек на овај начин можемо анализом сагледати одређено стање и разумјети то, како бисмо одредили пут до демографског успона.

Након тако урађене анализе слиједи одређивање популационих мјера (демографских) које ће се проводити у одређеном временском хоризонту, са обавезним праћењем њихове примјене и ефеката. Али ту није крај. Обично се у свим документима прво фокусирамо на **фертилитет**, или још конкретније **стопу укупног фертилитета**. И креће се од теоријске дефиниције да је за просту репродукцију становништва неопходно достићи стопу укупног фертилитета од **2,1** (просјечно рађање дјеце по жени 15-49). Ту се обично "од ока" постави циљ достизања СУФ-а у неком временском периоду. Стопа укупног фертилитета показује укупан број живорођене дјеце на једну

жену под условом да је фертилитет по старости из године посматрања, исти кроз цијели репродуктивни живот! Управо нам је ово био мотив да се осврнемо на овако одређивање циљне вриједности СУФ-а.

Такво одређивање СУФ-а би се могло назвати као "**подешени СУФ**". Али да ли је то довољно, без обзира на све мјере које су предвиђене за његово достизање? Упркос томе што би се могла дати добра оцјена за урађену Стратегију демографског развоја Града Бањалуке, овдје се мора указати на одређене **недостатке** или порпусте, а то онда доводи до неостваривања зацртаних кључних циљних вриједности. Прије тога, да још једном подсетимо да је СУФ уствари збир специфичних стопа фертилитета (по одређеним старосним контингентима жена унутар фертилног контингента 15-49). С тим да се специфичне стопе фертилитета исказују у релативним показатељима (на 1.000, односно промилима), а СУФ у виду коефицијента, зато што се збир специфичних стопа фертилитета подијели са 1.000 и добијемо СУФ у виду коефицијента (на 1 жену) а не релативног броја. Међутим, ако немамо података за израчунавање специфичних стопа фертилитета, онда можемо СУФ замијенити израчунавањем **брutto стопе фертилитета**, а резултат је исти под условом да није било смртности жена у фертилном периоду 15-49. Било би најбоље да примјењујемо тзв.**кохортни метод** код фертилитета, што значи да се прате генерације жена у том периоду, што је доста дуг период, па се користи тзв.**трансверзални метод** (обично се ради за одређену календарску годину).

И на овоме се обично код нас све завршава око СУФ-а. То наравно није довољно и неће нам дати жељене резултате. Зашто? Зато што је јако важно да одредимо **средњу старост рађања** код нас (зато што временске промјене у рађању утичу на **дисторзију** фертилитета. То је зато што СУФ зависи од међусобног односа двије компоненте: **темпа** (времена) и **квантума** (ниво) фертилитета, а управо темпо компонента се односи на разлику између "подешеног" и "реалног" СУФ-а. Шта је "**темпо ефекат**"? То је најкраће речено одложено склапање бракова и одгођено рађање. Када можемо говорити о темпо ефекту? Можемо тада ако су средње године рађања порасле за око **5** година у периоду од најмање три деценије. Да ли је то присутно код нас? Да, присутно је. **Средње године рађања** су се кретале 1990.-тих око 23-24 година, потом су константно повећаване, да бисмо данас имали (2021.година) средње године рађања од **29,86** у Републици Српској, а **29,62** година у Федерацији БиХ., док су средње године рађања 2013.године биле **27,36** година, што је 2,5 године мање у односу на 2021.годину).

Дакле, временске промјене у рађању утичу на **дисторзију** (искривљени фертилитет) фертилитета, а СУФ садржи темпо дисторзију, а његова вриједност зависи директно од измијењене разлике у средњим годинама рађања (за одређени временски период). Тако долазимо до **новог** приступа у израчунавању темпо ефекта. СУФ без темпо ефекта је концепт темпо подешеног СУФ-а. Неке процјене су да је код нас **темпо ефекат** утицао на мање рађање код жена у фертилном периоду 15-49 година до **0,5** дјете по жени.

Доказ: У БиХ је 1990.године рођено 67.000 дјете, а 2021.године 27.143. Како је на ове промјене дјеловао темпо ефекат? Тако што је рађање по жени (у фертилном периоду) било 1,71 а 2022. 1,26. Разлика је 0,45. Уствари, жене рађају, како смо већ навели, 0,5 дјете мање. То потврђују подаци да је 1990.рођено 67.000 а 2022. - 25.311 односно 41.689 мање. Средње године рађања су помјерене за више од 5 година и то је условило рађање за око 0,5 дјете мање по жени. Уједно смањењем рађања ушли смо у природну депопулацију (више умрлих него рођених. Уз то, ако је СУФ у дужем периоду око 1,3 то доводи до преполовњавања укупне популације за неких 45 година. То начи, ако БиХ тренутно има око 3 милиона становника, са оваквом стопом укупног фертилитета бисмо у наредних 45-50 година имали преполовљену популацију, негде око 1,5 милиона становника, а Република Српска око 500.000. Али није само то поседица недовоног рађања. Недовоно рађање дјелује и преко структуре становништва тако што

је становништво старије расте и стопа смртности и тиме додатно смањује ефекте нивоа рађања. Заблуда је и да се ти губици могу надокнадити достизањем просте репродукције становништва (2,1 дјече), већ само ако је репродукција за одређени временски период изнад просте репродукције (бар око 2,4). Уз све то, значајне су и бруто и нето стопе репродукције (рађање женске дјече по жени), што је код нас сада: $p_f = N^f/N = 0,487$ (Република Српска). Иначе је демографска константа да се на 106/7 мушке дјече рађа 100 женске дјече.

И када све ове наводе узмемо у обзир, јасно је да нити можемо, нити је то неопходно, достићи стопу укупног фертилитета од 2,1 дјече (проста репродукција), што да будемо врло директни, није ни релевантно. Зашто? Зато што дјелују и бројни други фактори, као на примјер, морталитет или миграције.

Према томе, наглашавамо да су све наше стратегије и други документи фокусирани на стопу укупног фертилитета лишене ових значајних показатеља, што у коначном доводи до погрешних података и недостижних жељених резултата. Иначе, о СУФ-у се може говорити и на други начин.

КОМПАРАЦИЈА

Стопа укупног фертилитета Републике Српске, 2022.

Старосни контингент	Број рођених	Број жена	f_x
До 15	2		
15 – 19	197	26.295	7,57
20 – 24	1 509	30.512	49,45
25 – 29	2.921	30.923	94,46
30 – 34	2 742	34.384	79,75
35 – 39	1457	38.664	37,68
40 – 44	271	39.188	6,91
45 – 49	19	37.961	0,50
Σ	9 118	237.927	276,32
276,32 = 1.381,6	1.381,6: 1.000	$f_u = 5 \times \sum_{15}^{49} f_{15}$ 49/1000	1,38
Братунац	1: 1000	$f_u = 5 \times \sum_{15}^{49} f_{15}$ 49/1000	0,78

Стопа укупног фертилитета Републике Српске, 2013.

Старосни Контингент	Број рођених	Број жена	f_x
15 – 19	372	34.238	10,86
20 – 24	1.882	31.470	59,80
25 – 29	3.305	37.594	87,91
30 – 34	2.686	39.663	67,72
35 – 39	1.061	39.324	26,98
40 – 44	190	36.979	5,14
45 – 49	14	41.388	0,34
Σ	9.510	260.656	258,75
258,75 x 5 = 1.293,75	1.293,75: 1.000	$f_u = 5 \times \sum_{15}^{49} f_{15}$ 49/1000	1,29
Братунац	1341,0: 1000	$f_u = 5 \times \sum_{15}^{49} f_{15}$ 49/1000	1,00

Да СУФ није релевантан говори у прилог податак да је Република Српска имала мањи СУФ 2013.године (од **1,29**) него што је СУФ 2021.године (**1,38**). А демографско стање је сада лошије него 2013.године (2013.: 9.510 рођених/261.574 жена 15-49; 2021.: 9.274 рођених/237.927 жена 15-49). Такође, Република Српска је имала позитиван природни прираштај 2001.: 13.699 рођених, 13.434 умрлих, односно позитиван природни прираштај од 265 или 0,23 %о (промила). Године 2022.Република Српска је имала:

9.118 рођених, 16.263 умрлих, односно -7.145 природни прираштај или – 6,37%. Дакле, стопа укупног фертилитета није релевантна, с обзиром на утицај других фактора (морталитет, емиграција, старење...). Данас су многе земље оријентисане на људски капитал и људски развој у односу на искључиво пронаталитетну политику и експлицитну или имплицитну популациону политику.

Не треба занемарити и низ других фактора на ниво рађања, као што су: образовање, запосленост, еманципација, материјалистичка свијест, хедонизам, психолошко оптерећење, статус дјете у савременој породици, трошкови подизања и школовања дјете, здравствена заштита и др.

Да ли је заиста неопходно достићи СУФ од 2,1 дјете по жени за просту репродукцију? НИЈЕ! Доказ: Финска има СУФ од 1,37, има позитиван природни прираштај од око 2 промила, али и позитиван миграциони салдо на годишњем нивоу од око 15.000 више досељених него одсељених. Не стоји сајано у демографском смислу као и многе друге развијене земље, али СУФ није одлучујући фактор. Зашто? Зато што је СУФ од 2,1 дјете по жени за просту репродукцију теорија, али с обзиром на утицај других фактора он и није више толико релевантан.

Људски развој је тај који треба да да одговоре на демографске промјене. Људски развој је процес ширења могућности и избора који стоје пред људима. Најважнији избор је да живимо дуг и здрав живот, да будемо образовани и да имамо приступ ресурсима који су нам неопходни за достојанствен стандард. Све то зависи од низа друштвених фактора, од политика и институција, до културе и вриједности. Оне зависе од економског раста, који није само циљ по себи, већ и средство за постизање богатих и испуњених живота, те друштвених и економских услова живота у које спадају доступност образовања и здравствене заштите.

Другим ријечима, људски развој зависи од одлика друштва, друштвених и политичких институција и економских поредака у чијој основи стоје људи. И обично, када се ураде неке стратегије, одреде мјере каже се резултати ће се видјети тек за око 20 година!? Није тачно. То је само алиби за несигурност у оно што смо одредили и урадили. Погледајмо примјер Словеније. Након само годину дана увођења одређених мјера број рођених је повећан за 750 дјете. А сљедећих година за још већи број.

Упориште у моделирању ових мјера може се сагледати у Словенији, која је између 1997. и 2005. године биљежила природни пад становништва што је подстакло Владу Словеније да усвоји Програм за дјецу и младе 2006.-2016. године који обухвата читав скуп мјера из подручја права дјете и младих и њиховог развоја. Та породична политика се састоји од три главне компоненте: продужени и врло добро плаћени родитељски допуст, мрежа установа за бригу о дјети које имају добро подржане програме, те релативно високе накнаде за дјецу из сиромашнијих породица. Родитељски допуст се састоји од 105 дана мајчинског дупуста, 260 дана родитељског и 90 дана очинског дупуста, а цијело вријеме коришћења добијају 100% плате коју су имали прије рођења дјетета. Брига за предшколску дјецу готово у потпуности одговара потребама дјете од 1 до 6 година старости. Дјечији додатак добијају готово сва дјета до 18 година, а она која се редовно школују добијају га до 26 године. Постоје још неке директне и индиректне бенефиције које породице добијају попут накнаде за рођење (280 евра), бесплатних уџбеника за ученике, стипендија, повлашћених цијена јавног превоза за ученике и студенте. Све те мјере резултирале су тиме да већ 2006. године Словенија биљежи природни прираштај од 752 становника, који 2007. године расте на 1.239, а 2008. године на 3.509 становника.

Општина Братунац не треба бити "оптерећена" тиме што не може достићи стопу укупног фертилитета од 2,1, већ треба тежити да достигне доњу границу од 1,5!

6 - ЕФЕКТИ ПОПУЛАЦИОНИХ МЈЕРА У ЛОКАЛНИМ ЗАЈЕДНИЦАМА

Популациона политика у локалним самоуправама - мјере популационе политике утврђене на републичком нивоу, по свом карактеру су опште и спроводе се јединствено на територији Републике Српске. Ниједна популациона политика, ма колико била развијена, не може одговорити на све потребе и очекивања становништва, нити узети у обзир све специфичности живљења у једној средини. Зато популациону политику треба допунити мјерама органа јединица локалне самоуправе, које се финансирају локалним изворима јавних прихода. На тај начин су мјере које утврђује и обезбјеђује Република и које се спроводе кроз организацију власти у локалној заједници, проширене и обогаћене мјерама локалне самоуправе. Тиме се обезбјеђује доступност свих мјера заинтересованим грађанима, који лакше долазе до информација о њима и условима за њихово коришћење, као и могућност коришћења мјера примјерених конкретним потребама односно специфичностима локалних заједница. Локална самоуправа вршењем јасно дефинисаних функција из свог изворног дјелокруга и обављањем повјерених послова утиче на квалитет живота грађана. Побољшање квалитета живота је један од неопходних услова за рехабилитацију рађања и родитељства. Локална самоуправа треба да полази од свакидашњег живота у коме се непрекидно одвијају процеси артикулације потреба породица, породица са дјецом и дјеце, и у коме треба да се одвијају и процеси проналажења, покретања и коришћења ресурса за њихово задовољење.

Систем мјера и подстицаја у функцији ревитализације становништва могуће је сврстати у неколико група.

Прва група мјера везана је уз новорођенчад и вртиће и чине је сљедеће мјере: новчана накнада за новорођенче (висина је варијаблина, од локалне заједнице до локалне заједнице), обнова и изградња предшколских (па и школских) установа са најквалитетнијим условима, уређење и изградња дјечијих игралишта (у локалној самоуправи), бесплатни (потпуно, или пак значајно субвенционисани) вртићи за сву дјецу, без листе чекања и са највишим педагошким стандардима.

Финансијски подстицаји за рађање (по сваком рођеном дјетету), проводе се у бројним локалним заједницама, а према аутономним политичким одлукама., у складу са својим финансијским могућностима и потребама. Овакви директни финансијски подстицаји су добро прихваћени и представљају афирмативан однос локалне заједнице према демографској обнови, али у правилу више доприносе друштвеној и политичкој перцепцији самог приступа и позитивној атмосфери, него што придоносе повећању рађања (новчана давања у правилу, не доносе знатније ефекте у повећању рађања). Међутим, управо таквим позитивним приступом проблематици становништва, уствари почиње демографска ревитализација. Такође, приликом примјене права директних финансијских подстицаја не разликују се социјални статуси мајки, односно родитеља, већ то право остварују сва рођена дјеца.

Финансијски подстицаји дају се и породицама са дјецом везаним за друге сврхе, што такође улази у систем финансијских давања само што је модалитет другачији (према броју дјеце у породици, самохрани родитељи и др.).

Усмјеравање подстицаја према дјечијим породицама кроз потпуно или дјелимично ослобађање плаћања боравка у дјечијим вртићима и јаслицама, једна је доказано је, од најефикаснијих мјера, што се сматра кључним за обнову становништва.

Општина Братунац би морала слиједити повећане подстицаје, уз претходну процјену финансијских могућности, чиме ће потврдити афирмативан приступ проблематици провођења обнове становништва.

Друга група мјера је намијењена ученицима (основцима), а то су (ако је изводљиво) настава у једној смјени, продужени боравак, бесплатни уџбеници, превоз и бесплатан оброк за ученике са слабијим имовним статусом.

Трећа група мјера укључује субвенционирање превоза као континуирана финансијска мјера, те стипендије за студенте (по одређеним критеријима са већим обухватом).

Ове мјере (друга и трећа група) постале су све учесталији начини подстицаја демографских, социјалних и развојних процеса. Стипендије су подстицаји који се проводе кроз стипендирање школске и студентске популације. Углавном с евежу за временски перидо, као и за профиле који недостају, што се као модел показао доста ефикасним (бесплатни уџбеници, превоз или субвенционисање превоза и др.).

У четврту групу мјера спада укључен рад са дјецом са тешкоћама у развоју: *neurofeedback* уређај и пренамјена основно-школских просторија (које су у већини знатно празније) у простор за провођење терапије сензорне интеграције.

Посљедња (пета) група мјера је најобухватнија, а ријеч је о социјалној политици којој непосредни иљеви нису демографски, али се и тим мјерама стварају повољни услови за живот.

Ови подстицаји су на неки начин новина на локалном нивоу и везани су за комуналне породичне издатке са једне стране и породичну бројност и социјални статус са друге стране. Разрађују се комуналне обавезе према одређеним критеријумима у одређеном постотку отписа обавеза према општини. Чини се, да би и општина Бртунац могла примјењивати овај облик подстицаја, посебно према породицама са више дјеце и породицама угрожене социјалне егзистенције.

Група осталих мјера усмјерена је на побољшање квалитета живота и развоја, гдје треба истаћи мјере за локалне порезе и давања која укључују већ истакнуте комуналне накнаде, цијене одвоза отпада и погребне услуге. Улагања у развој односе се на осигурање повољних услова млађим предузетницима, мање мјесечне закупнине, повољније купопродајне цијене некретнина итд.

И посебно, формулисање, доношење и спровођење Програма стамбене подршке за изградњу и друге начине прибављања станова за издавање у закуп за младе породице са дјецом, додјељивање стамбеног додатка (ваучера) и други облици субвенционисања становања у закупу (јединице локалне самоуправе) које су опередијелене за изградњу или другачије начине прибављања станова за издавање по условима непрофитног закупа, могле би за младе породице са дјецом (у којима је бар један родитељ млађи од 35 година) уз диференцирање износа закупа у зависности од материјалног положаја. И национални ниво може да издвоји средства за ове намјене и да их додијели јединицама локалне самоуправе. Додатно, локалне самоуправе треба да обезбиједи покриће трошкова комуналних услуга за становање најугроженијим породицама са дјецом. Ради рјешавања проблема оптерећености трошковима становања младих породица са дјецом приједлог је да се сачине и програми по којима би се додјељивао стамбени додаток (ваучер) за покриће трошкова изнајмљивања станова младим породицама са дјецом, уз провјеру материјалног стања. Средства за ове намјене може да обезбиједи и Република.

Финансијски стамбени подстицаји (углавном везани за кредите) нису једини облик подстицаја стамбеног збрињавања младих породица са дјецом. Локалне заједнице могу развити и друге облике стамбеног збрињавања, као на примјер кроз трајно или привремено давање станова и кућа у локалном власништву.

Уз све наведено, социјални подстицаји којима се дјелује на демографско стање, а који с еиздвајају према социјалниом породичном статусу, могуће је поставити у оквир већ наведених мјера (финансијских, радних, правних, стамбених..). Предност појединих локалних приступа огледа се у општој социјалној слици популације, а у тој сложености

социјалних или демографских разликовања и комплементарног дјеловања у оквирима демографске политике се могу издвојити подстицаји брачности и све израженија потреба израде социјалне карте (што серади на нивоу Републике Српске), а социјална карта би могла бити основ предлагања и разликовања социјалних и демографских подстицаја.

Циљ свих наведених мјера је подржавање запослених парова да се лакше одлуче на родитељство, а родитељима да се одлуче на рађање већег броја дјете. Активности усмјерене ка усклађивању рада и родитељства допринијеће на неколико начина. Прво, новим рјешењима ће бити олакшано родитељима да се о дјетету брину и да буду радно, односно професионално ангажовани. У времену када је тржиште рада све више флексибилније биће препознати различити облици рада и из њих ће запослени родитељи остваривати сва радна права. То ће помоћи како самим родитељима да уравнотеже буџете, тако и младима да се лакше одлуче на корак родитељства. Предложене мјере имају и функцију промовисања одговорног пословног окружења према родитељима, односно сензибилисање радне културе на родитељске обавезе, као и промовисање нових облика родитељства, посебно новог очинства. Даље, кроз препознавање специфичних изазова са којима се суочавају запослене мајке, а са којима запослени очеви, предложене мјере су скројене имајући у виду родне, слојне и радне специфичности, са циљем смањења родног јаза на тржишту рада. Неопходно је наставити рад на развијању мреже предшколских установа, са капацитетом који је у складу са реалним потребама, али не на штету квалитета. Нарочито је битно пронаћи рјешење за родитеље који су незапослени и чија дјеца због тога не могу да добију мјесто у предшколској установи, а који притом желе да раде или чак раде неформално. Ове мјере су усмјерене и на пружању веће подршке родитељима дјете са сметњама и тешкоћама у развоју да реализују обје потребе – да раде и да буду родитељи.

а/ Ефекти популационих мјера

Неопходно је упоређивати број рођених и умрлих на годишњим нивоима, те видјети да ли показују одређене позитивне промјене. Стопе наталитета и морталитета поредити са нивоом Републике Српске, посебно се освртати на стопу укупног фертилитета, потом (не) равнотежу неударних и неочењених, што може бити посљедица утицаја на број склопљених бракова и ниво рађања.

Миграциони салдо (унутрашње миграције, спољне миграције), је глобално до сада у порасту (посебно спољне миграције – тачније емиграција), што показује већу мобилност становништва и знатно повећање броја одсељених. Редовно пратити кретање негативног миграционог салда (спољне миграције, док су за сада унутрашње миграције 2022. За Братунац са позитивним салдом). Потом, пратити кретање броја зрелог и активног становништва.

О конкретним ефектима мјера популационе политике тешко је донијети суд (закључке), али са демографском анализом могу се уочити одређена кретања (позитивна или негативна). Неке мјере сасвим сигурно ће дјелимично дјеловати на краћи или дужи период, што даље може имати одређени знак за бољи демографски развој. До сада се у неким срединама показало да највећи ефекат имају мјере бриге о дјетету, гдје је посебно значајан бесплатни смјештај у вртиће за сву дјетету. Међутим, треба истаћи да једна демографски успјешна година не може потврдити позитивне ефекте мјера популационе политике. Зато мјере популационе политике требају показати дугорочне ефекте, те се требају проводити дужи низ година како би се остварили зацртани циљеви.

Овом приликом ћемо дати кратку анализу примјене једне од најбоље прихваћених мјера у виду новчаних давања, упркос доказима да новчана давања не дају посебне ефекте у повећању рађања.

Наиме, Република Српска је од 2017.године увела једну запажену мјеру за мајке које нису запослене у износу од 405,00 КМ (под одређеним условима).

Ефекти те мјере се могу сагледати кроз одређене показатеље:

Мјера- новчана давања за незапослене мајке (405 КМ)

Година: 2016. Мјера још није била уведена, укупно рођених: 9.357

Рођених – од мајки (лица) које не обављају активности: **2.271** (24,27%)

Преглед кретања рођених у периоду примјене мјере (2017.-2021.)

Година	Укупно рођених	Рођених-жене незапослене	Рођени-жене са ССС	Рођени –жене са ВСС
2017.	9.339	1.822 – 19,51	5.548-59,4	2.751-29,4
2018.	9.568	1.750 – 18,29	5.486-57,3	2.187-22,9
2019.	9.274	1.651 – 17,80	5.393-58,1	2.875-31,0
2020.	9.161	1.688 – 18,42	5.560-60,7	2.811-30,7
2021.	9.274	1.137 – 12,26	5.439-58,6	2.634-28,4

Након увођења ове мјере – новчана давања за **незапослене мајке** (породиље) у временском периоду од годину дана, односно годину и по дана (за треће и свако дијете више), општи закључак је био да је ово једна од бољих мјера у систему популационих мјера, иако захвата само један одређени сегмент породиља.

Треба подсјетити да **новчана давања** не дају посебне ефекте у популационој политици, или их дају у одређеној мјери краткорочно. Посматрани период од увођења мјера је доста кратак (петогодишњи) и није баш релевантан за утврђивање ефеката наведених мјера. Такође, прије увођења мјера посматрана је и година (2016) када нису биле присутне ове мјере. Шта показују подаци виталне статистике?

Године 2016.удио лица без обављања активности (незапослених мајки) у укупном броју рођене дјеце је био **24,27%**.

Упркос томе што је ово била похвална мјера, те да су новчана давања добро дошла, ефекти ипак нису видљиви. Истовремено, занимљиво је посматрати **породиље** (мајке) по **школској спреми**. У традиционалном друштву је важило правило да највише дјеце рађају жене које су мање образоване и које су искључиво везане за домаћинство (незапослене). Подаци у овом петогодишњем периоду показују новији **тренд кретања**, односно да све више дјеце рађају високообразоване жене (што је у развијеним земљама много израженије), те да је и даље највећи удио у рађању дјеце код мајки са **средњом стручном спремом** (што је значајнија промјена у односу на раније периоде у другој половини 20.вијека).

Закључак је да се мајке морају остварити у **каријери** и **породици** (сигуран добро плаћен посао, субвенције или бесплатни смјештај дјеце у вртиће, значајне олакшице при рјешавању стамбених питања, плаћено породиљско одсуство у висини плате, или плћено породиљско одсуство у висини просјечне плате ако је плата нижа од просјечне, или просјечна плата у вријеме породиљског периода за незапослене мајке).

Обично се као императив поставља достизање стопе укупног фертилитета од **2,1** дјеце по жени (у фертилном периоду, под одређеним условима)!? Да ли баш мора стопа укупног фертилитета бити 2,1? Ко каже да стопа од 2,1 обезбјеђује просту репродукцију? Да, али у економски развијеним земљама, а у земама у развоју, потребно је најмање 2,4 дјеце по жени! То је објективно немогуће достићи у нашим условима.

7. – ДЕТАЉАН ПРЕГЛЕД ПОПУЛАЦИОНИХ МЈЕРА У ОПШТИНИ БРАТУНАЦ

Популациона политика или политика становништва подразумијева систем мјера и дјеловања који је путем природног кретања и миграција усмјерен према жељеном демографском развоју. Тиме се састав и размјештај становништва настоји ускладити са друштвено-економским, политичким и другим циљевима.

Популациону политику по правилу проводи држава (Република Српска), која може бити подстицајна или експанзивна, рестриктивна, редистрибутивна или миграциона и еугеничка (квалитативна). Становништво општине Братунац је ушло у фазу демографског старења и спада у групу старог становништва гдје је удио старијег (65+) већи од удјела младог (0-14) фертилног становништва.

Поред пронаталитетне политике на простору Братунца требала би се проводити и миграциона политика. Такође, тренутно становништво општине Братунац нема осигурану просту репродукцију становништва у смислу обнављања генерација.

На крају, да сумирамо, сет мјера у локалним заједницама (општина БРАТУНАЦ):

1. За новорођенчад – новчана давања (по одлуци начелника и Скупштине општине Братунац), према одлуци и могућностима;
2. Бесплатан (или субвенционисан) смјештај у вртиће и јаслице за сву дјецу;
3. Бесплатни уџбеници (за сву дјецу у основној школи, или...);
4. Превоз за ученике – суфинансирање преко одређене удаљености (нпр. 4 км);
5. Бесплатни оброк за ученике слабијег имовног стања (ако постоје услови);
6. Стипендије за студенте (према одређеним критеријима);
7. Рад са дјецом са тешкоћама у развоју;
8. Остале мјере (пореске, комуналне, стамбене);
9. Популациона едукација (проводи се у предшколским и школским установама).
10. Друге мјере према указаним потребама (утврђује општина Братунац).

Када се предлажу и систематизују мјере, до сада се нико није усудио дати и кључан одговор: Колики су ефекти тих мјера? Углавном се користи алиби, као на примјер, резултати ће се осјетити тек за неколико деценија? То није тачно!

Када се уради детаљна демографска анализа, када се разумије тај проблем, приступа се рјешењима и то ако је могуће најефикаснијим. А то значи, ако се уводи одређена мјера, основно је да се предвиде и њихови ефекти. То до сада није чињено и резултати су такви каве је презентовала Главна служба ревизије, врло слаби!

Резултати истраживања по валидном узорку (за Републику Српску) показују да су испитаници овако вредновали поједине демографске мјере (од 0 до 100%):

1. Сигурно и солидно плаћено радно мјесто 41%
2. Бесплатни вртићи 35%
3. Пуно плаћено породилско одсуство 31%
4. Бесплатни уџбеници 30%
5. Повћањ дјечијег доплатак 28%
6. Повољни стамбени кредити 25%
7. Флексибилно радно вријеме 22%
8. Брига о вишечланим породицама 4'+ 20%
9. Мањи ПДВ за дјечије потребе 18%
10. Једнократна помоћ 13%
11. Не зна 9%

Дакле, резултати истраживања потврђују добро одабрани сет мјера као један од модела, које би уз то биле координисане и сасвим сигурно дале одређене ефекте. За популацију већу од 150.000 одабран је репрезентативан узорак од 1058 испитаника са степеном

повјерљивости од +3%. Низ је мјера у оквиру демографије, гдје се могу истаћи политике којима се настоји побољшати образовни систем, као и основна инфраструктура. Подстиче се и концепт вишегенерацијског становања међу младима, те укључивање рањивих група у друштво, са акцентом на особе са инвалидитетом. Такође, одлазак из сеоских простора сматра се озбиљним проблемом, па треба чинити напоре да такви простори буду привлачним за становништво, а посебно за младе.

Претходно, прије доношења и спровођења сваке развојне стратегије и концепције, програма и приступа или било којег сличног документа ове важности, неопходно је поставити систем оперативних поступака и утврдити њихов редосљед при процјењивању, сагледавању, оцјењивању, провјеравању, разматрању, расправљању, те коначном одлучивању и прихватању. Специфичности сваке локалне средине, види већи број становника сваке средине и познаје кључне општинске популационе, друштвене, економске, инфраструктурне, па и политичке садржаје и проблеме, што тражи и условљава поступања и примјену редосљеда оперативних поступака.

Зато се, уз предложене мјере за општину Братунац, дају и одређени ефекти појединих мјера. Прво да истакнемо, када се доноси сет мјера популационе политике (макар и понајбољих), мора се имати на уму да те мјере не дају спектакуларне резултате. Просто, доказано је да се ефекти свих мјера у збиру могу очекивати највише до 10%. У пракси то значи, ако би Република Српска имала такав сет мјера, ефекти би били (не одмах) такви да би се рађање од нпр. 9.000 дјеце годишње могло подићи на 9.900 (у најбољем случају, ашто је ријеткост или недостижно).

Према томе, сет мјера на локалном нивоу, поновимо, да су то комплементарне (допунске) мјере и оне имају мање ефекте у односу на основне мјере које се утврђују и проводе на нивоу Републике Српске.

Кренимо редом. Мјера новчана давања, без обзира на износ (макар био и значајније висок), по правилу не дају посебне ефекте у популационој политици, иако су добро дошле и сви их прихватају као такве. Ефекти те мјере у Братунцу могу бити до 1% (на примјер, ако је рађање на годишњем нивоу 160 дјеце, може се очекивати неколико дјеце више рођених, а и не мора да се то оствари). Друга мјера која се односи на субвенције или бесплатни смјештај у вртиће, показало се, да је једна од најбољих мјера. Тако да ову мјеру, колико год то услови дозвољавају, треба што више фаворизовати. Њени ефекти досежу и до 3%. Мјере које су "популарне" и у посљедње вријеме врло фаворизоване (бесплатни уџбеници, субвенције превоза ученика, па и стипендије), су похвалне мјере, али објективно без посебних ефеката у популационој политици, па колики год ефекат постижу треба бити задовољан (1% или коју децималу више). Од осталих мјера важне су оне у оквиру стамбене политике, значајне су уколико се дугорочно примјењују и могу дати ефекте и до 3%.

Све у свему, мјере популационе политике на локалном нивоу су значајне, имају добар јавни одјек, стварају повољнију атмосферу, а ефекти тих мјера колики год да су, за нас су у оваквим тешким демографским кретањима, врло значајни.

Популациона едукација – предшколске (и школске) установе могу дати значајан допринос популационој политици на нивоу локалне заједнице. Кроз предшколске установе пружа се подршка породици у остваривању њене репродуктивне, заштитне и васпитне функције, пружа се подршка усклађивању рада и родитељства, као и остваривање основних права дјеце за њихово васпитање и образовање и уједначавања услова за развој. Развојем и унапређивањем услуга намијењених дјечи предшколског узраста кроз модернизацију савјетодавне и едукативне функције, као и промјене организације рада у складу са потребама родитеља и дјеце могу се успјешно спроводити мјере популационе политике у овој области.

a/ Емпиријско истраживање – ефекти мјера популационе политике

Резултати емпиријског истраживања о значају стопе укупног фертилитета за економски раст (у овом случају земље Западног Балкана), потврдили су постојање зависности економског раста по становнику од стопе укупног фертилитета.

У **истраживању** су посматрани параметри у дефинисаном временском хоризонту од 18 година, колико је неопходно да један новорођени становник постане радно способан (радно активан). Динамика привредног раста праћена је помоћу реализованих реалних стопа БДП по глави становника, што је представљало *зависно промјенљиву* у истраживању. *Независна промјенљива* је она која се односи на демографска кретања у земљама Западног Балкана. Већ је истакнуто да СУФ представља број рођених од стране жена на годишњем нивоу у њиховом фертилном периоду (са временским периодом опсервације од 18 година).

У **модел** је узета и *контролна промјенљива*, која даје допринос динамици привредног раста, а у моделима привредног раста битне детерминанте динамике стопе раста БДП су инвестиције, штедња и државна потрошња (Radulescu, 2019). На основу ових чињеница, прва контролна промјенљива је стопа раста инвестиција у основна средства, друга је стопа раста државне финалне потрошње, а трећа стопа штедње као проценат БДП и четврта финансијска криза која се прелила из Америке и имала је посљедице на динамику привредних активности у овим земљама (Западни Балкан).

У истраживању је коришћен *вишеструки регресиони модел* за анализу 6 земаља Западног Балкана ($i = 1, \dots, 6$).

Коришћени су панелирани подаци за регресиони модел:

$$y_{it} = a + x_{it}\beta + c_i + u_{it}$$

Ознаке су: y_{it} зависна варијабла, a је константа, x_{it} је K димензиони ред вектора који се односи на независну и контролне промјенљиве, β је колона вектора параметара уз независну и контролне промјенљиве, c_i представља ефекат специфичности посматране земље и u_{it} представља модел резидуал. Уз то, узимамо чињеницу да је да је број година које посматрамо 18, значи $T=18$, тако да су све опсервације за сваку земљу сумиране помоћу одређене матрице ($y_i = [y_{i18}]$, $y_i = [18 \times 1]$), за независну промјенљиву матрица би изгледала ($y_i = [y_{i18}]$, $y_i = [18 \times 5]$) зато што посматрамо 1 независну и 4 зависне контролне варијабле у овом регресионом моделу.

Матрица резидуала у моделу гласи: ($u_i = [u_{i18}]$, $u_i = [18 \times 1]$), док зависну промјенљиву представљамо као матрицу: ($y = [y_7]$, $y = [NT \times 1]$). Независна и контролне варијабле X приказујемо као матрицу: $X = [X_7]$, реда $X = [NT \times 5]$. Резидуал u_{it} представља се помоћу матрице: $u = [u_7]$, реда $u = [NT \times 1]$.

Дакле, овдје је ријеч о поставци вишеструког регресионог модела са случајем или са његовим опозитом – фиксним ефектом (Schmidheiny, 2011).

Добијени **резултати** показују да независна и контролне промјенљиве у моделу имају статистичку значајност. Односно, са вјероватноћом од **90%** прихвата се хипотеза да је независна промјенљива (стопа укупног фертилитета) детерминанта зависне промјенљиве (реалне стопе привредног раста по глави становника). На основу свега можемо закључити да има адекватан економетријски модел који гласи:

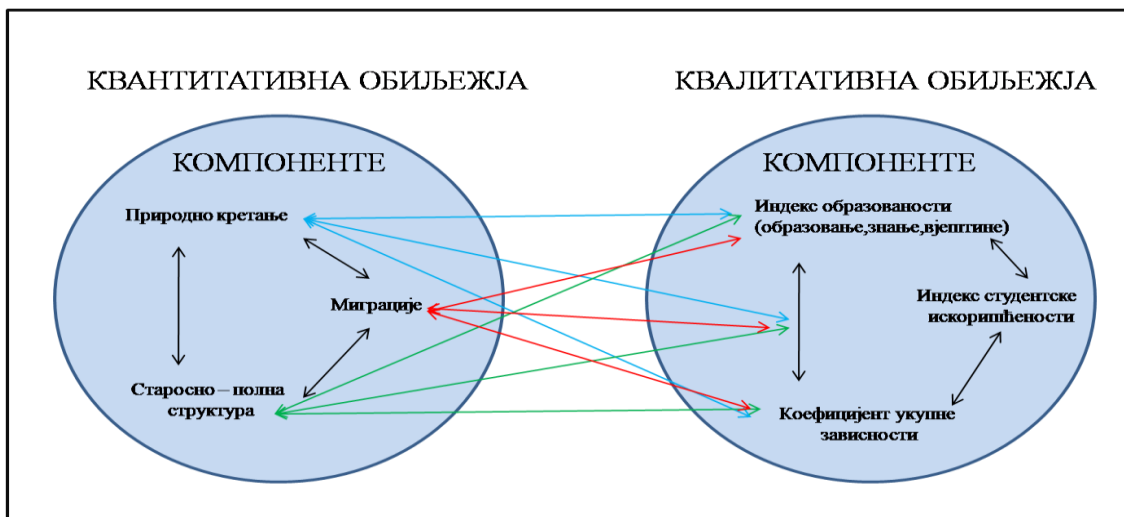
$$(stopa\ rasta\ BDP - po\ glavi\ stanovnika) u = 6,95 (stopa\ fertiliteta)u_{-2} + 0,11(stopa\ \text{\textit{stednje}}\ kao\% \ BDP-a) + 0,06(stopa\ rasta\ investicija\ u\ osnovna\ sredstva)_{it} + 0,21(stopa\ rasta\ finalne\ dr\zavne\ potro\text{\textit{snje}})u_{-4},86(financijska\ kriza)u_{-10},54 + c_i + u_{it}$$

Резултати модела приказаног једначином упућују на закључак да уз примјену клаузуле *ceteris paribus*, уз остале непромјенљиве околности, уколико се у некој привреди стопа укупног фертилитета повећа за 0,1, односно да у једној години 10% жена у свом фертилном периоду роди још једно дијете, то условљава повећање стопе

раста БДП-а по глави становника за 0,69% у другој наредној години. Представљени модел има коефицијент детерминације $R=0,4885$, што значи да он важи у 48,85% опсервација у шест земаља у **периоду 2003. до 2021.године**. У конкретном случају значи да раст становништва има позитиван утицај на привредни раст у привредама у посматраном периоду. Такође, контролне варијабле додатно потврђују валидност модела, јер недвосмислено се указује на опште прихваћене постулате у области макроекономије, да са повећањем инвестиција, стопе штедње и државне потрошње могуће је генерисати више стопе раста БДП-а по глави становника у тој пословној години. Истовремено, свака појава финансијске кризе (укључујући и кризу условљену *COVID 19*) узрокује смањење стопе раста БДП-а по глави становника.

На приказани начин смо тестирали и *доказали хипотезу* да промјене у демографским токовима имају значајан утицај на реализоване стопе привредног раста, односно да би порст становништва (природни прираст) у анализираним привредама могао да има позитиван утицај на реализоване стопе раста БДП-а по глави становника.

Међу најважнијим факторима са директним ефектима на демографију су *БДП* по глави становника, висина *прихода*, стопа *запослености*, стопа *плодности*, социоекономски фактори, подјела између руралних и урбаних средина и *старење* становништва. Република Српска се суочава са старењем становништва и падом стопе наталитета, што утиче на однос зависности и има негативан ефекат на раст радне снаге који знатно заостаје за стопом из ранијих деценија.

Прва порука је да ће се становништво Српске и у будућности смањивати, да подизање стопе фертилитета не може надомјестити губитке, да близина тржишта радне снаге ЕУ и њихове потребе за новим радницима и у будућности ће представљати подстрек за спољне миграције (исељавање).

Друго, политике интеграције у различитим областима, као што су образовање, здравље, тржиште рада и равномјеран развој, представљају предуслов демографског и општег развоја.

Треће, образовни систем је кључни механизам за развој људских ресурса популације која се смањује. Међутим, наш образовни систем још не успијева да развије компетенције потребне за акзиван економски и друштвени живот.

Четврта порука је да је тржиште рада важан фактор будућих демографских промјена. Садашње стање не подстиче фертилитет и представља јак подстицај за миграције

Пета порука је да демографске промјене погађају државу благостања због повећане тражње за услугама и давањима и мањег броја радника који финансирају систем.

б/ Наша нужност - миграциона политика (посебно за општину Братунац)

Наши највећи **демографски губици** нису у демографском природном паду становништва, већ у негативном миграционом салду (билансу). То значи да имамо значајне људске ресурсе у тзв. дијаспори. Тај људски капитал треба да искористимо.

Дакле, мјере се морају усмјерити и према нашем становништву које је изван земље. Најављен је и попис-регистрација нашег становништва које је у исељеништву. Уколико се то добро уради биће то капитални подаци за моделирање неких демографских мјера. У овом моделу треба створити све предуслове за инвестиције у Српској од стране нашег становништва у иностранству, гдје треба слиједити моделе на примјер, Ирске и Израела.

Прва мјера је да се донесе одлука да сваку **инвестицију** из иностранства ослободимо пореза на добит наредних десет година, али и за наше становништво (домицилно) у пасивнијим крајевима (брско-планинским) како бисмо га задржали на тим просторима. Упориште у примјени ове мјере је и показатељ колико се новца добија кроз дознаке од становништва у иностранству. Инвестирањем нашег становништва у Српској са одређеним олакшицама отвориће се пут за запошљавање одређеног броја људи (на примјер, најмање 5 запослених), тиме ће се еублажавати одлазак становништва из земље, а доћи ће постепено и до повратка одређеног броја становништва. Ирска није позвала своје становништво изван земље да се враћа, али је увела наведене мјере које су спонтано дале одређене ефекте за повратак људи.

Коначно, овом мјером ћемо задржати одређени број људи који су намјеравали отићи на рад у иностранство, а евидентно је да је лакше задржати, на примјер, **1.000** људи на овај начин, него одређеним мјерама подићи рађање за **1.000** дјеце на годишњем нивоу.

Дакле, наведени модели демографских мјера су они модели који се могу примијенити одмах, док остају оне мјере, односно модели који дају веће ефекте али на дугорочној основи.

Искуства Пољске и Мађарске као истакнутих примјера великих јавних напора да се повећа наталитет, показују да је у Пољској стопа наталитета порасла за око 10% убрзо након иницијатива политике, али је затим пала на ниво који је ипак био за 6% виши него прије мјера. У Мађарској су различити, али подједнако амбициозни напори резултирали краткорочним повећањем од 2%, за којим је услједило смањење, тј. пад испод нивоа опште стопе наталитета какав је био прије него што су те политике успостављене. Један од проблема је да је мађарски систем пројектован да снажно подстиче веће породице, посебно да парови имају треће дијете или више дјеце. Ипак, након само неколико година, прерано је судити о дугорочном успјеху ових амбициозних иницијатива и резултати се могу промијенити.

Исељавање и старење становништва су негативни демографски процеси који обиљежавају Републику Српску, па су нам потребне квалитетне демографске мјере, попут ових које подстичу исељене на повратак.

Емигранти из БиХ (Републике Српске) имају добро развијен људски, финансијски и друштвени капитал, који би требао бити атрактиван у смислу потенцијалне користи за БиХ (и Српску). Капацитети дијаспоре у Европи су недовољно искоришћен ресурс економског и друштвеног развоја. Тако на примјер, иако 32% емиграната планира да инвестира у БиХ (и Српску), тај потенцијал још је увијек неискоришћен (око 6% је инвестирало према истраживањима). Укупне дознаке које је дијаспора послала у БиХ су важан допринос домаћој економији. Око 40% тих дознака долази из Њемачке и Аустрије, док око 60% новачних трансфера од дијаспоре завршава као помоћ ужој породици.

8. – СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ И ВИЗИЈА

Разматрајући податке у овој анализи и истраживањима, евидентно је да за општину Нови Град постоје одређена ограничења. Упркос ограничењима, ово истраживање приказује анализу тренутног стања, што је добар темељ за даљи развој демографских мјера као и њихову популаризацију у јавности.

Демографска будућност Републике Српске, њених општина и градова, а тиме и општине Братунац, је, уз економске, финансијске и остале претпоставке друштвене и просторне надградње, најважнија планска проблемтика.

Демографска будућност општине Братунац предодређена је преовлађавајућим негативним демографским параметрима и трендовима, што је стање слабије од многих других општина и градова, зато Општинска управа мора рационално усмјеравати и усклађивати одређене мјере са бројним општинским дјелатностима и потребама. Демографске осцилације уочене су у изнијетим подацима и анализама.

Независно од нивоа негативних демографских показатеља и уочених ревитализацијских помјерања у општини Лопаре, наставак природног пада (не прираштаја) и старења становништва доводно је упозорење за ревитализацијом укупног становништва. Демографске негативности (спољне миграције, негативан природни прираштај, израженије старење), су највећи демографски деструкциони фактори, који се не смију прихватити као неминовност.

Поједностављено речено, могуће је издвојити само три ревитализациона модела, ревитализацију домицилном популацијом примјеном класичне популационе политике, ревитализацију имиграционо варијантом са подтипovima различитим по идентитетском или неидентитетском популацији и селективном приступу, те комплементарни или мјешовити модел који истовремено укључује при провођењу оба прва модела и све подтипове имиграционих модела.

Ревитализација домицилном популацијом примарно зависи о динамици и структури домицилне популације која је у својој основи најједноставнија, традиционална, идентитетска и углавном проводљива са намјање препрека. Уважавање домицилне популације и усмјеравање подстицајних мјера у оквирима традиционалне популационе политике сублимира у себи и социјалну и породичну, па и економску политику планирања радне снаге у будућности за потребе општинског развоја свих дјелатности.

Демографски индикатори за општину Лопаре су потврдили још неопходност и могућност провођења таквог модела, као и друге бројне средине у Републици Српској које су испод прага вјероватности (гдје је могућа само имиграциона ревитализација). Према општим начелима демографске политике постојање и задржавање овакве предности омогућава се активним мјерама популационе политике, уз рационално управљање демографском проблематиком.

Имиграциона варијанта по правилу везана је за поодмакле демографске негативности у економским и друштвено развијенијим срединама, када су са једне стране депопулација, природни пад и старење становништва. Ослањање на имиграциону и уз то још и јефтинију радну снагу, донекле је закашњели облик провођења демографске политике. Под типови ревитализационог имиграционог модела разликују се према провођењу са идентитетском популацијом раније иселеном и неидентитетском популацијом кроз слободне и/или присилне миграције, а један и други модел могу бити селективни и стихијски, те плански и инерцијски, зависно од приступа средина исеавања и средина усеавања. Комплементарни модел је данашња реалност Републике Српске и већине њених општина и градова, а састоји се од планског истовременог провођења демографске ревитализације класичном популационом политиком према домицилној популацији и селективном планском усееничком политиком. Примјена

комплементарног модела је рационално дјеловање у интересу развоја простора, друштва и економије у свим територијалним локалним јединицама. Неселективност, стихија, инерција и слично у просторном кретању становништва, независно долазе ли са имиграцијом или емиграцијом друштва, простора или политика, резултира по правилу нестабилношћу!

а/ Демографске пројекције

Предвиђање будућег демографског развоја изузетно је важно, ради продубљивања научних сазнања и из практичних разлога. То је значајно средство и важан фактор у планирању друштвено-економског развоја, а што зависи од будућег броја становника и његовог састава. Пројекције становништва нису посебно прецизне, али ипак дају приближну процјену будућег броја становника. Са смањењем популације за коју се ради процјена тачност је мања (зависи да ли се раде краткорочне до 5 година, средњорочне 5-10 година или дугоочне више од 10 година). Осим за будући укупни развој, пројекције су важне и за одабирање популационе политике која ће одговарати посматраном простору. Демографске промјене и процеси по својим посљедицама су дугорочни, па ће у раном провођењу популационе политике пројекције и даље бити ваљане. Пројекције нису егзактне, посебно када се ради о дугорочним прогнозама. Разлог је у томе што будуће кретање становништва не зависи само од природног кретања становништва, већ и од друштвено-психолошких и културних фактора који се могу квантификовати. Код малих простора (Братунац), а посебно насеља и најмања промјена економских прилика, утиче и на развој становништва и обезвређује прогнозу, па су зато прогнозе најреалније на државном нивоу. У утврђивању метода демографске пројекције води се рачуна о величини популације, да ли узимамо у обзир миграције, о временском периоду, да ли је у питању укупно становништво или само његови сегменти, те о потребном степену поузданости. У изради пројекција будућег кретања становништва најчешће се користе двије методе – математичка и аналитичка. Овдје се одређујемо за аналитичке пројекције. Њихова суштина је у посебном проучавању досадашњих промјена и изношење хипотеза о будућим промјенама компонената кретања становништва – рађање, смртност и миграције. Уобичајено се раде у више варијанти које су комбинација хипотеза о будућем кретању појединих компоненти, с тим што је тежиште на будућем кретању фертилитета. Аналитичка пројекција се углавном темељи на сљедећим елементима:

а) на подацима о саставу становништва према полу и старости из посљедњег пописа становништва;

б) на подацима о вишедеценијском природном кретању становништва;

в) на хипотези кретања стопе фертилитета;

г) на хипотези о морталитету (стопе доживљења);

д) на хипотези о миграцијама (унутрашње и спољне).

Код пројекција становништва малих простора (као што је и општина Лопаре), препоручљиво је примјњивати аналитичку, кохортно-компонентну методу, којом се становништво пројектује праћењем његове структуре према старости и полу у одређеном времену. Демографске мјере локалних јединица треба да наставе осигуравати транспарентне цјеловите и доступне податке у виду подлоге за циљно планирање мјера у оквиру јавних, породичних и других политика, а које су од посебног интереса за Републику Српску у цјелини.

Хипотеза о фертилитету – (стопа укупног фертилитета/СУФ) нижа је од оне за просту репродукцију становништва (1,59) што је знатно мање за основну биорепродукцију (2,1-2,4). Такви подаци још више забрињавају с обзиром на константан пад броја

живорођених, па је за очекивати да ће се СУФ и даље смањивати. При изради хипотеза у обзир су узете три могуће будуће варијанте фертилитета (ниска, средња, висока).

Временски период	Ниска СУФ	Средња СУФ	Висока СУФ
2015.-2020.	0,70	1,00	1,30
2020.-2025.	0,80	1,10	1,35
2025-2030.	0,90	1,20	1,40

При изради хипотеза о фертилитету у обзир су узете дугорочне промјене опште стопе фертилитета, стопе укупног фертилитета, промјена просјечне старости мајке при првом порођају, те остали друштвено-економски и психолошки фактори.

Хипотезе о морталитету – (очекивано трајање живота је показатељ морталитета и здравствених услова у некој средини). Ако правимо поређење на глобалном нивоу, наши простори се налазе у доњој средини ранг листе, односно ниже је од просјека земаља ЕУ, с тим да је разлика виша за мушкарце него за жене. То се рачуна према таблицама морталитета које израђују заводи за статистику на нивоу земаља, уз претпоставку да се стопе доживљења неће у блиској будућности много промијенити.

Година	2020.	2025.	2030.
Мушки	74,4	75,5	76,0
Жене	80,1	80,9	81,5

На основу оцијенених вриједности очекиваног трајања живота према полу, дефинисана је хипотеза очекиване смртности до 2030. године. Вриједности ОЖЖ у хипотези о морталитету за општину Братунац узимају у обзир и „дисторзију“ усљед здравствене кризе узроковане ширењем корона вирусне болести током 2020. и 2021. године и њен дугорочни утицај на морталитет становништва.

Хипотеза о миграцијама – претпоставке о миграцијама за неколико година или деценија унапријед је најнезахвалиније прогнозирање будућег кретања становништва. Процјене нето миграција се темеље на пројекцијама економског развоја. Простори општина Братунац, Републике Српске и цијеле БиХ су емиграциони простори (спољне миграције), управо због економске (не)развијености. Такође, хипотеза о миграцијама темељи се и на основу досадашњих индикатора миграционих кретања (општина Братунац има негативан миграциони салдо у оквиру миграција у цјелини).

Миграције општине Братунац 2014.-2022. (унутрашње и спољне):

	P 2013.	P 2013.-пер.	N_{rz} 2013.	J 2014/2022	Sm 2014-2022.	U_m 2014-2022.	P 2022.
Општина Братунац	20.340	18.651	-1.689	-485	-1.660	-460	16.046

Већ је раније истакнуто да наше статистике не мјере спољне миграције, па смо до података дошли из домицилних земаља усељавања. Општина Братунац је у спољним миграцијама емиграциони простор (2014.-2022: -1.660), а у унутрашњим миграцијама је такође емиграциони простор (2014.-2022.: -460). У цјелини, интензитет спољних миграција је већи и очекивани будући број становника, уз природно кретање ће се незнатно смањивати.

Резултати пројекција ће увелико зависити од постављених хипотеза. Као база за пројекцију је попис становништва (кога у БиХ нема од 2013.године), па је коришћење

података из наведеног пописа бесмислено с обзиром на њихову неактуелност (застарјелост). А коришћени подаци процјене броја становника (РЗСРС) су нереални јер не узимају у обзир спољне миграције. Зато ће и резултати пројекција будућег кретања становништва, објективно, бити доста упитни. Чак и када би миграциони салдо био нулти, неизбјежан је пад броја становника на основу природног кретања, односно природног пада броја становника.

Трендови природног кретања, како фертилитета, тако и морталитета, уз неповољну старосну структуру, представљају главни разлог даље природне депопулације становништва општине Братунац.

Мада остаје као непознаница даљи тренд кретања спољних миграција, али је реално очекивати настављање иселјавања становништва из цијеле БиХ и Републике Српске, па тако и општине Братунац.

Пројекција кретања броја становника општине Братунац:

Број становника	2020.	2025.	2030.
Висока	20.000	17.000	15.000
Очекивана	18.000	16.000	14.000
Ниска	16.000	15.000	13.000

Средња варијанта пројекције

Година	2021.		2030.	
	м	ж	м	ж
0-4	312	291	300	281
5-9	332	301	318	291
10-14	518	450	468	412
15-19	462	454	417	416
20-24	522	432	474	394
25-29	550	481	495	434
30-34	673	556	613	504
35-39	775	662	705	602
40-44	761	643	694	583
45-49	720	602	655	547
50-54	584	628	524	578
55-59	677	708	611	648
60-64	674	782	604	721
65-69	602	709	552	651
70-74	345	547	305	507
75-79	183	250	171	230
80-84	114	229	101	212
85-89	60	119	55	110
90+	28	24	23	20
УКУПНО	8.892	8.868	8.085	8.141
Укупно Ms=-5	17.760		16.226	

Извор: Ауторово израчунавање на основу података демографске статистике, 2023.

Одабрана је средња варијанта пројекције (најреалнија) гдје и даље има пад броја становника у односу на 2021.годину. Због одређеног пораста SUF/TFR у ранијим периодима види се незнатно повећање женског фертилног становништва у 2030.години.

пад становништва код позитивног миграционог салда износи -2% за 2030.годину, а код негативног миграционог салда -5% становника за 2030.годину. Значи, упркос повећању стопе укупног фертилитета код средње варијанте пројекција, то и даље није довољно за пораст броја становника, с тим што је пад броја становника спорији.

Чак и у условима повољних унутрашњих миграција, трендови у природном кретању становништва се неће значајније промијенити. Све ће се то даље одразити на старење становништва које је и у општини Братунац врло изражено. Овакви сценарији и захтијевају доношење и дугорочно спровођење одговарајућих популационих мјера на свим нивоима.

Процент жена и ред рођења дјетета, модел оптимума рађања у општини Братунац, 2021.године: процјењујући овај модел према процентуалном удјелу жена у реду рођења дјетета на простору општине Братунац, долази се до податка који указује колики је мањак и у којем реду рођења дјете у овој Општини. Он је изузетно велики (око 140 дјете год.), да би се обезбиједила проста репродукција становништва.

Ред рођења	Стање		Модел оптимума		Мањак	
	% жена	Број дјете	% жена	Број дјете	% жена	Број дјете
1	47%	49	52%	109	-55,04	-60
2	37%	38	30%	63	-39,68	-25
3+	16%	17	18%	38	-55,26	-21
Укупно:	100%	104	100%	210	-50,47	-106

Пројекције демографских промјена важне су подлоге носиоцима друштвене и економске активности при кретању макроекономских политика. Број и састав становништва према различитим демографским и социо-економским обиљежјима чини основну одредницу садашњег и предвидивог друштвеног, економског и у склопу тога и будућег демографског развоја. Предвиђање будућих демографских промјена веома је важно у условима ниско-нааталитетног простора какав је Република Српска и њене локалне заједнице, гдје је садашњи број рођених недовољан за просту репродукцију становништва, у којем је старење становништва оцијењено као велики изазов социјалне политике, па би систем мјера и акција друштва морао бити присилно свеобухватан с обзиром на многобројне аспекте људског живота на које се односе демографске промјене.

Али један од највећих свјетских стручњака о пројекцијама становништва (N.Keyfitz) истиче да је већа важност у разумијевању прошлости, него у предвиђању будућности. Миграције су, генерално, најтеже предвидива компонента општег кретања становништва, па као такве зависне су од свих политичких и економских кретања, који су узрок многобројних непредвидивих промјена.

С друге стране, (према Van de Каа, 2006), актуелна криза рађања не мора нужно значити негативне импликације за будући демографски развој с обзиром да су у 20. вијеку већ забиљежене двије с периодском СУФ испод нивоа замјене генерација, те да забринутост не мора неизбежно резултирати мјерама популационе политике. Овакав приступ подразумијева сазнање да друштво све више цијени улагање у **људски капитал** а не у саму бројност популације, за разлику од ранијих времена, те да, иако би будуће генерације могле бити упола мање од садашњих, то не мора нужно бити негативна импликација, напротив. Стога би препорука прије ишла ка **јавним политикама** које стимулишу подизање квалитета и нивоа **образовања** младих, а не ка класичном пронаталитетном приступу или, шире, ка политикама у области подршке породици (Van de Каа, 2006: 208–9).

Дугорочна импликација пројекција отвара, чини се, дубља питања када се ради о **популационом старењу**. Управо је дуготрајно низак ниво фертилитета на релативном стабилном нивоу, као и његов тек лагани опоравак у наредним деценијама, разлог који би до краја вијека стабилизовао старосну пирамиду, указујући на ново равнотежно стање. Ту вјероватно лежи и одговор на уобичајена питања у вези са забринутошћу за демографску будућност земље. Пораст удјела старих јесте неизбежан, али свакако има своје границе. Стога ће најизазовнији период бити до средине вијека, када се треба прилагодити новој реалности, која не мора нужно бити лоша, имајући у виду искуства најразвијенијих држава, са прихватањем концепта активног старења, који је постао истакнута концепција у политичком дискурсу, поготово остареле популације ЕУ, па и цијеле Европе.

Конечно, **демографска политика** је у својој основи плански систем размишљања, планирања, дефинисања законитости, доношења кључних докумената, одлучивања и провођења мјера и подстицаја с циљем усклађивања демографских параметара и трендова, те економског и укупног развоја, а тиме и демографског опстанка како би се одржао просторни, друштвени и сваки други склад.

У овој Стратегији "Деск анализа"(метода прикупљања секундарних извора података), односи се на прикупљање и анализу стратешких докумената и законске регулативе, акционих планова и програма усмјерених на младе на нивоу Републике Српске, затим прикупљање и анализу политика, стратешких докумената, програма подршке и пројеката који се односе на младе и њихово оснаживање на локалном нивоу, потом прикупљање и анализа истраживања и студија на темау младих и њихових потреба, те прикупљање и анализа података из статистичких извора, као и прикупљање и анализе других релевантних докумената који директно или дјелимично циљају на популацију младих. Спровођење деск анализа пружа детаљан увид у најважније политике и програме за младе како на нивоу Републике Српске, тако и на нивоу локалних јединица (општина/градова). Квантитативним истраживањем (емпиријско истраживање) обухваћено је по репрезентативном узорку који је обезбиједио репрезентативност резултата на нивоу општина/градова, гдје анкетно истраживање спроведено на стратификованом узорку и коришћењем *CAPi* методе, која омогућава прикупљање и контролу резултата у реалном времену. Обрада података извршена је у *SPSS-и*. Упитник на бази којег је спроведено истраживање садржавао је 70 питања која су обухватила читав сет области за живот и ангажовање младих. Извјештаји на деск истраживању и емпиријском истраживању базирани су на анализи законодавног и институционалног оквира, односно закона, прописа, стратегија, локалних акционих планова и др., гдје се дефинишу или анализирају политике усмјерене на младе.

9. - SWOT АНАЛИЗА

Синтеза кључних налаза демографске анализе дата је у наставку у виду прегледа снага/предности, те слабости/недостатака, када се узме у обзир досадашње стање. Уз снаге и слабости, дат је и преглед главних прилика/могућности и пријетњи, идентификованих на основу процјене стања и трендова бројних фактора и будућих очекивања. Заједно, ова четири прегледа чине SWOT анализу.

Снаге	Слабости
<p>Проблеми демографских кретања су добро и дубоко анализирани.</p> <p>Повољнији амбијент у сарадњи са дијаспором.</p> <p>Братунац је близу високообразовних центара, те административно-културних центара, за школовање кадрова.</p> <p>Демографска слика Братунца према основним индикаторима и трендовима је неповољна, али са елементима солидних индикатора.</p> <p>Депопулација укупног становништва у периоду 1991.-2022., може се смањити унутрашњим миграцијама.</p> <p>Индекс демографских ресурса је по типологији у (Е) групи са slabим демографским потенцијалима, али са могућностима бржег побољшања у некм сегментима.</p>	<p>Неповољан (негативан) природни прираштај и фертилитет становништва.</p> <p>Период након пописа становништва 2013. обиљежава константни природни и механички пад становништва.</p> <p>Изражен индекс старења становништва, можда и понајтежи проблем.</p> <p>Укупно становништво општине Братунац и даље стари и достигло је по типологији старосног састава становништва изразито дубокој старости (прос.стар. преко 43 г.).</p> <p>Смањени удио младих у укупном становништву, не обећава репродукцију.</p> <p>Недовољан (оптимални) капацитет жена у фертилном периоду).</p> <p>Врло низак индекс образованости.</p> <p>Висока стопа економске зависности становништва.</p>
Прилике	Пријетње
<p>Демографска ревитализација као стратешки циљ Републике Српске и локалних јединица, у сарадњи са дијаспором.</p> <p>Заинтересованост за рјешавање демографских питања, што сада постоји.</p> <p>Подстицајне мјере усмјерити ка повећању рађања и анулирања природног пада укупног становништва, уз још неке услове.</p> <p>Према свим показатељима, општина Братунац би требала почети проводити плански демографску политику која се темељи примарно на ревитализационим моделима (различитих типова).</p> <p>Избору подстицајних мјера требају претходити припрема базе података, разматрања важности постојећих (израчунатих) усмјеравања ка демографској ревитализацији.</p>	<p>Континуирано опадање броја становника у природном и механичком кретању.</p> <p>Сложена геополитичка ситуација.</p> <p>Потражња за радном снагом генерално.</p> <p>Изражени тренд старења становништва.</p> <p>Могуће даље иселјавање становништва (спољне миграције).</p> <p>Недостајући оптимални фертилни контингент, посебно млађи фертилни контингент жена (20-29).</p> <p>Неповољнији индекс образованости (одлив стручних кадрова), мањи контингент жена у цјелини.</p>

Прихватање становништва као највеће вриједности друштва и простора (у општини Братунац), као и сваког другог и најважнијег фактора укупног општинског развоја (са свим дјелатностима), су услови за даље напредовање.

Коначно, општина Братунац треба да има Стратегију локалног развоја, те Правилник о подстицајним мјерама у пронаталитетној политици, али који није оријентисан само на новчана давања, која у суштини немају неке ефекте.

9.1. - СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ – СТРАТЕГИЈА ДЕМОГРАФСКОГ РАЗВОЈА

Стратешки Циљеви	Демографски индикатор	Садашња вриједност	Циљна вриједност
Повећање фертилитета	Стопа укупног фертилитета, општа стопа фертилитета	0,95 27,15	1,20 36,00
Смањивање морталитета	Очекивано трајање живота: Мушки – Женски -	74,4/ 80,1	76,0/ 81,1
Унутрање и спољне миграције	Миграциони салдо – унутрашње: Миграциони салдо – спољне:	-2% _o / -9% _o	0,0% _o / -5,00% _o
Демографски индекс (образованост и студентска искориш.)		33,16	40,00
Индекс демографских ресурса		4,70	8,50
Старење становништва	Индекс старења:	145,64	110,0
Економска зависност:		43,85	40,0

Предложене мјере су дате према дефиницији стратешких циљева у оквиру којих су постављене. Стратегија демографског развоја општина Лопаре је међу првим стратешким документима ове врсте у Републици Српској и Босни и Херцеговини, а једина са сврхом израде синтетичког показатеља помоћу којег се дошло до идентификације, вредновања и поређења демографских ресурса, са обликованом типологијом.

Прихватање чињенице како су у сваком простору, друштву и становништву увијек најважнија дјеца и млади, јер од њих зависи будућност, они је једино доносе, осигуравају будућу радну снагу и темељ су опстанка и развоја.

Поступак који је уско везан за могућности провођења демографске развојне стратегије и ревитализације становништва, јесте и разматрање издатака из општинског буџета, за сваку ставку, те поређење са могућим подстицајима и мјерама везаним за обнову становништва. Локални развој везан за демографску ревитализацију по правилу би се требао подстицати кроз дјелатности које се базирају на властитом људском и просторном потенцијалу и нарочито на потенцијалу (економском, финансијском, академском, демографском и др.), нашег исељеног становништва, тзв. дијаспоре.

ПОСЕБНИ ПРИЛОЗИ:

РАЗВОЈНЕ ПОЛИТИКЕ ЗА НОВУ ПОПУЛАЦИОНУ ДИНАМИКУ ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ

Овај докуменат о демографском развоју општине Братунац развија идеју да, у свјетлу неминовних демографских промјена, јавне политике треба да буду усмјерене ка јачању могућности, потенцијала и слобода свих људи, а демографска питања треба да се укључе у све релевантне јавне политике.

У документу популациону политику посматрамо као мултисекторску развојну политику. То су политике које подржавају људске изборе да рађају дјецу, да се образују, да живе здраво, раде, мигрирају или да се врате и политике које подржавају интегрисање, социјалну кохезију и развој по мјери појединца. То су политике јачања демографских квалитета, а не само квантитета, политике јачања сваге и знања, а не само бројности популације. Развојне популационе политике постају политике раста и квалитета или капацитета становништва, односно политике развоја људских ресурса. Такве политике имају шансу да утичу на бројност популације, а свакако у свој центар стављају сваког појединца, којег посматрају као вриједност по себи и као вриједност за друштво.

Ако се циљеви популационе политике овако дефинишу, онда се демографским промјенама морају бавити различите јавне политике, од образовних, преко пореских, до еколошких политика и политика урбаног развоја, те институције на различитим нивоима, а поготово локалном, чак и онда када немају непосредне надлежности у домену демографских политика. Да би дале допринос уравнотеженом демографском развоју и искоришћавању свих људских потенцијала друштва, ове политике ће морати да постану осјетљиве на демографска питања. Укључивање демографских питања у секторске политике биће израз спремности друштва да с еухвати у коштац са дугорочним демографским изазовима.

Коначно, овај Докуменат о демографском развоју предлаже да се као друштво бавимо демографским промјенама и да постављамо конкретне квантитативне циљеве. Ако и не успијемо да кроз инклузивне развојне политике зауставимо демографски пад, ублажићемо посљедице тог пада и успјећемо да наше друштво учинимо бољим за живот. Учинићемо га образованијим, здравијим, задовољнијим и богатијим, а то је само по себи УСПЈЕХ!

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА И ПЕРИОДИЧНО ПРЕИСПИТИВАЊЕ СТРАТЕГИЈЕ

Ова стратегија је основа за правце активности и за израду нормативних и других аката неопходних за њену реализацију. Локална управа, односно Начелник, треба да имају лице задужено за демографију и популациону политику које координише активности и главни је носилац и иницијатор досадашњих и даљих стратешких активности. Као координатор активности, Лице (запослени) задужено за демографију и популациону политику предузимаће мјере да са надлежним актерима успостави структурисане и оперативне партнерске односе и да установи механизме за координацију стратешких активности, као и процедуре за договарање, сарадњу и одлучивање. Даље активности на разради документа укључиће израду акционог плана и дефинисање конкретних мјера, носилаца активности, рокова за реализацију активности и потребних средстава. Периодично, најмање сваке двије године, Начелник, односно задужени за демографију и популациону политику ће спроводити евалуацију постигнутих стратешких активности и остварених резултата. За потребе евалуације ће се користити интерни и екстерни ресурси.

ПРИЛОГ:

Демографска кретања у БиХ 1991. -2022.

	Број станов. 1991.	Број станов. 2013.	Нерез. 2013.	Пр. пр. 2014-2022.	Миграц. салдо 2014-2022.	Депопулација 1991-2022.	Број становн. 2022.
Босна и Херцегов.	4.377.033	3.531.159	-196.000	-99.566	-283.734	-1.425.174	2.951.859
Република Српска	1.558.387	1.228.423	- 58.081	-54.741	- 95.457	-538.243	1.020.144
Федерација БиХ	2.731.019	2.219.220	-133.019	-42.141	-182.482	-869.441	1.861.578
Дистрикт Брчко	87.627	83.516	- 4.900	-2.684	- 5.795	-17.490	70.137

Извор: Пашалић, С. (2022): *Израчунато једначиним равнотеже, на основу података пописа становништва 2013. и демографски билтена виталне статистике 2014-2022.*

Демографска кретања у Републици Српској 1991. -2021.

	Број станов. 1991.	Број станов. 2013.	Нерез. 2013.	Пр. пр. 2014-2022.	Миграц. салдо 2014-2022.	Депопулација 1991-2022.	Број становн. 2022.
Република Српска	1.558.387	1.228.423	- 58.081	-54.741	- 95.457	-538.243	1.020.144

Одлазак сеоског становништва у градове и у иностранство утицао је на промјену става о жељеном броју дјете. Истраживања показују да је прва генерација деаграрног радништва настојала одбацити оно што би га могло везати уз социокултурна обиљежја сеоских патријархалних породица, па тако и у погледу броја дјете. Под притиском новог социјалног окружења мањи је број дјете подразумијевао већи отклон од друштва поријекла и "добивање" легитимације градског човјека. Већи број од двоје дјете неријетко је етикетиран као заосталост. Није се ту радило о развоју и животним аспирацијама, већ о преовладавању става нове животне средине. Дуги низ година ће требати проћи уколико дође до повољних ситуација да се успостави равнотежа и да се побољша цјелокупна економска и друштвена слика земље. Осим неповољног омјера између старог и радно способног становништва, Српску обиљежавају и негативни трендови у свим репродукционим показатељима.

ШТА ТРЕБА ПОНУДИТИ ЗА РЈЕШАВАЊЕ ДРУШТВЕНИХ И ДЕМОГРАФСКИХ ИЗАЗОВА?

1. Власт, односно Влада Републике Српске треба да се определи за (међународно) **демографско истраживање** ("Generations & Gender Programme" – GGP), што је данас препознато као једно од **11 најважнијих** нових истраживачких инфраструктура у Европи. Шта значи укључивање у ову међународну иницијативу? То значи да треба да буде предвиђена сврха провођења **мјера демографске политике** из Програма Владе Републике Српске за мандат 2022-2026., а с **циљем** испитивања специфичности простора и **прикупљања података** у Републици Српској, животним **условима младог становништва, динамци и сложености породичног живота**, те релевантним околностима које се односе на **одлуке о родитељству и подизању дјете**. Све су ово питања која се годинама протежу кроз јавни дискурс, а сада бисмо требали добити и релевантне податке којима ћемо моћи објаснити специфичне друштвене појаве и трендове (по нпр. изборним јединицама, у чијем саставу су одређене локалне заједнице са различитим условима, потенцијалима, животном стандарду итд.).

2. **Креирање ефикасних мјера** и политика, као и **оцјена ефеката** проведених политика најважнија је корист коју би Република Српска имала од прикупљених података о **демографским трендовима** у одређеним просторима. Доступност таквих података утицаће на бројна подручја планирања националних локалних програма, израду пројекција у образовњу, здравственом осигурању, различитих мјера у подстицању породица и дјете, студената и старијег становништва, као и у политикама усмјереним према управљању захтјевима тржишта рада и осигурању економског раста Републике Српске.

3. **Демографска ревитализација** је најважније национално и стратешко питање, па нам је у проналаску најбољих одговора на њих, осим са локалним заједницама, цивилним и пословним сектором, изузетно важна и сарадња са академском (научном) заједницом.

GGP није још једно од многобројних истраживања чији ће се резултати "оставити" у ладнице неких институција. Овдје је ријеч о вриједној **истраживачкој инфраструктури** коју је још 2000. године покренула Поплациона јединица Економске комисије Уједињених нација за Европу, а од 2009. године кординира га низоземски интердисциплинарни демографски институт (NIDI) у Den Haag.

4. Да је ријеч о **пројекту** који је више од слова на папиру, говори и чињеница да је Европска комисија GGP ставила на листу најважнијих **ESFRI** пројекта у 2021. години.

Главни апликативни циљ GGP-ја, поједностављено речено, јесте **мјерење ефеката јавних политика** на демографске процесе. Наиме, демографија и друштвене науке уопште, помажу нам да разумијемо начине на које наше друштво функционише. У томе кључну улогу имају подаци прикупљени путем анкета. За добро разумијевање тога како се друштво мијења и какве се **демографске промјене** одвијају од посебне су важности лонгитудиналне анкете, у којима се исте особе интервјуишу у више наврата. **Лонгитудиналне анкете** прате људе (испитанике) кроз вријеме и прикупљају податке о важним догађајима из њихових живота, као што су нпр. **партнерства, брак, родитељство, развод, пензионисање** итд., а то нам омогућује дубоко разумијевање стања ствари, које је од изузетне важности, не само научне, већ и практичне важности.

5. За **доношење ефикасних политика** потребно је и разумијевање савремених друштвених изазова који су генерисани различитим социокултурним и институционалним чињеницама. **Савремена демографска истраживања** у великој мјери ослањају се на појединачне, лонгитудиналне и међународно упоредиве податке. Такви подаци олакшавају да политичке одлуке буду циљне и ефикасне, те да носиоци политика доносе одговорне и тешке **политичке одлуке** утемељене на **научним**

доказима. Демографија у Републици Српској треба се мање ослањати на **дескрипцију** трендова, а више нудити **објашњења** различитих демографских феномена, али за тако нешто требају нам **квалитетни микроподаци** које ћемо укључивањем у овај програм засигурно имати.

6. Овдје је битна и **методологија истраживања** (што нам иначе недостаје у готово свим досадашњим бројним документима). **Циљна група** (репрезентативни случајни узорак) биће пунољетно становништво младе и средње зреле старости (18-54). Тако ће сви у **циљној популацији** имати једнаку шансу да буду изабрани, што осигурава репрезентативност и доношење ваљаних закључака за цијелу популацију. Ради упоредивости, већина питања биће иста у свим земљама које су имплементирале GGP. **Метода прикупљања** података је путем *online* упитника преко софтвера који се налази у Централни у Низоземској. **Web анкета** програмирана је тако да дозвољава испитаницима да испуне упитник *online* на било којој врсти личног рачунара, или паментог моб. телефона..

7. **Циљ у коначном** је прикупити најмање **5.000** ваљаних анкета да би могли радити анализе и за подгрупе у друштву (нпр. изборне јединице или локалне заједнице) које нису толико бројне.

Почетни упитник покрива широк распон тема са фокусом на животна питања, партнерство, дјетињство и социодемографски статус родитеља, живот с родитељима и транзицију у одрасло доба, радни статус, доходак и имовину домаћинства, здравље и фертилитет, међугенерациске односе, полну равноправност и подјелу породичних послова, усклађивање посла и породице, и др. Анкета даље садржи и питања о утицају **дигитализације** на начин живота

КОРИШЋЕНА ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ ПОДАТАКА

Преглед коришћене литературе није дат како се то наводи у научним и стручним радовима, већ само преглед и упућивање на одређене изворе који обрађују наведену проблематику. Извори података нису навођени (како је правило) испод сваке табеле, карте и других прилога, ради оптерећивања документа тим наводима, већ се списак извора података наводи на крају овог документа.

Коришћена научна и стручна литература:

1. Пашалић, С., Лалић, Н. (2020). Демографски индикатори и демографска ГИС анализа, Универзитет у Источном Сарајеву, Педагошки факултет
2. Пашалић, С. (2021). Рецентна демографска кретања – колико дјеце треба Републици Српској? Универзитет у Источном Сарајеву, Педагошки факултет
3. Пашалић, С. и др. (2023). Републике Српске – пут до демографског успона. Универзитет у Источном Сарајеву и Центар за популациона и друштвена истраживања

Извори података: Пописи становништва 1991. и 2013. године

Статистички билтени РЗС Републике Српске 1996-2022.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРАТУНАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ
Број: 01-022-136/24
Братунац, 16.09.2024. године

ПРЕДСЈЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

Јово Челановић

Израда Стратегије:

Центар за популациона и друштвена истраживања

Предсједник, Проф. др Стево Пашалић, ред. проф. Демографија и експерт УН

Чланови Стручног тима:

1. Проф. др Александар Ђурић
2. Проф. др Дарко Пашалић
3. Мастер Весна Кртинић
4. Мастер Зоран Аврамовић

На основу члана 89. став 6., става 8. и 9. Закона о шумама ("Службени гласник Републике Српске" број 75/08, 60/13 и 70/20) и члана 36. Статута општине Братунац ("Службени гласник општине Братунац" број: 10/17), Скупштина општине Братунац на сједници одржаној ДАНА 16.09.2024.године донијела је:

ПРОГРАМ КОРИШЋЕЊА ПРИХОДА ОД ПОСЕБНИХ НАМЈЕНА ЗА ШУМЕ У 2024. ГОДИНИ

УВОД

Шуме и шумско земљиште су природна добра од општег интереса и уживају посебну бригу и заштиту Републике Српске у погледу спречавања деградације шума, очувања и унапређења постојећих шума, повећања површине под шумама, заштиту шума и шумског земљишта, очувања општекорисних функција шума, сталног праћења стања шума и сл. Шума је сложена заједница или биогеоценоза (екосистем) шумског дрвећа и шумског земљишта које утиче једно на друго, као и на средину у којој се налазе. Шумама и шумским земљиштем газдује се у складу са критеријумима и принципима одрживог газдовања.

Критеријуми за одрживо газдовање шумом су:

- одржавање и побољшање шумских екосистема и њихов допринос глобалном циклусу угљеника,
- одржавање здравља и виталности шумског екосистема,
- одржавање и подстицање производних функција шуме,
- одржавање, чување и побољшање биолошке разноврсности у шумском екосистему, одржавање и побољшање заштитних функција у управљању шумом (посебно земљишта и вода) и
- одржавању других социјално-економских функција и услова.

СРЕДСТВА ПОСЕБНИХ НАМЈЕНА ЗА ШУМЕ

Средства посебних намјена за шуме користе се у складу са намјенама из члана 89. став 8. Закона о измјенама и допунама Закона о шумама („Службени гласник Републике Српске“, број 70/20), а обезбјеђују се из:

- а) накнада за унапређивање општекорисних функција шума,
- б) накнаде за закуп шумског земљишта у својини Републике и надокнаде за изузимање земљишта из шумске производње,
- с) средстава остварених одузимањем и продајом незаконито стечене користи из шуме и предмета којима је незаконита радња учињена,
- д) наплаћених средстава за искрчену шуму у поступку промјене намјене шума и шумског земљишта,
- е) буџета Републике Српске и
- ф) осталих извора у складу са законом.

УПЛАТА ПРИХОДА ОД ПОСЕБНИХ НАМЈЕНА ЗА ШУМЕ

Према члану 89. став 6. Закона о измјенама и допунама Закона о шумама („Службени гласник Републике Српске“, број 60/13) корисник шума и шумског земљишта у својини Републике дужан је да плаћа надокнаду за развој неразвијених дијелова општине са којих потичу продати сортименти у износу од 10% финансијских средстава остварених продајом шумских дрвних сортимената утврђених по цијеновнику, по цијенама франко камионски пут.

Ставом 8. истог члана Закона о измјенама и допунама Закона о шумама („Сл.Гласник РС бр. 70/20) прописано је следеће: „Надокнада из става 6. овог члана уплаћује се на рачун јавних прихода јединице локалне самоуправе и користи се за изградњу, реконструкцију и одржавање инфраструктуре и других објеката на руралним подручјима јединице локалне самоуправе са које потичу продати сортименти, као и

за друге функције руралног развоја, те остале трошкове неопходне за функционисање јединице локалне самоуправе, изузев административних трошкова, плата, накнада плате и осталих личних примања“.

Ставом 9. истог члана Закона о измјенама и допунама Закона о шумама („Сл.Гласник РС бр. 70/20) неведено је да: „Средства прикупљена уплатом надокнаде из става 6. овог члана користе се на основу годишњег плана о утрошку намјенских средстава који доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе, уз претходно прибављену сагласност Министарства.“

Накнада се уплаћује квартално до 5. у мјесецу за претходни квартал. Уплаћена средства се користе у посебне Законом и Програмом утврђене намјене.

ПЛАН УТРОШКА СРЕДСТАВА ПРИКУПЉЕНИХ ОД ПОСЕБНИХ НАКНАДА ЗА ШУМЕ ЗА 2024. ГОДИНУ

На основу плана сјече за 2024. годину ЈП “Шуме Републике Српске“ АД Соколац, ШГ „Дрина“ Сребреница, управа Братунац, планирана је укупна сјеча у МЗ Кравица – МЗ Полом и на одјелима Сасе – Жабоквица и „Крижевица“ од 14.996 м³ укупне вриједности 1.422.784,04 КМ, гдје 10% од тог износа у вриједности од 142.278,40 КМ припада општини и намјенски ће се утрошити за финансирање следећих активности у подручјима експлоатације шума:

1.Изградња и санација макадамских локалних питева у МЗ Полом и МЗ Кравица	38.146,68 КМ
2.Изградња и санација макадамских локалних питева у МЗ Жлијебац	31.241,20 КМ
3.Изградња и санација макадамских локалних питева у МЗ Слапашница	72.891,00 КМ
Укупно:	142.278,88 КМ

Додјела средстава прикупљених по основу наведених накнада вршиће се на основу конкурса у складу са Законом о јавним набавкама, а Скупштина општине овлашћује Начелника општине да може изабрати приоритете, уз обавезу да се средства троше за развој неразвијених подручја са којих иста и потичу.

КОНТРОЛА УТРОШКА СРЕДСТАВА

Средства прикупљена у буџет општине по основу посебних намјена за шуме намјенски ће се користити за финансирање активности које су предвиђене Законом о шумама, и Програмом о кориштењу прихода од посебних намјена за шуме за 2024. годину.

Надзор и координацију над спровођењем овог Програма и намјенским трошењем новца од посебних накнада за шуме, вршиће Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде РС и надлежно одјељење општине Братунац.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА БРАТУНАЦ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БРАТУНАЦ
Број: 01-022 -132/24
Датум:16.09.2024. год

ПРЕДСЈЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

Јово Челановић с.р.

На основу члана 18. став 2. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, број: 97/16, 36/19 и 6/21), члана 21. Закона о комуналним дјелатностима („Службени гласник Републике Српске“, број: 124/11, 100/17) и члана 36. Статута општине Братунац („Службени гласник општине Братунац, број: 10/17), Скупштина општине Братунац, на сједници одржаној дана 16.09.2024. године, д о н о с и :

ПРОГРАМ ЗАЈЕДНИЧКЕ КОМУНАЛНЕ ПОТРОШЊЕ ЗА 2024. ГОДИНУ

УВОД

Комуналне дјелатности регулисане су Законом о комуналним дјелатностима („Службени гласник Републике Српске“, број: 124/11 и 100/17) као дјелатности од посебног друштвеног интереса.

Општина је надлежна да обезбјеђује организовано обављање комуналних дјелатности.

Програмом заједничке комуналне потрошње за 2024. годину утврђује се обим и начин обављања дјелатности заједничке комуналне потрошње, одржавање комуналних објеката и уређаја, те потребна средства за остваривање циљева предвиђених програмом.

ДЈЕЛАТНОСТИ ЗАЈЕДНИЧКЕ КОМУНАЛНЕ ПОТРОШЊЕ

- чишћење јавних површина у насељеним мјестима,
- одржавање, уређивање и опремање јавних зелених и рекреационих површина,
- одржавање јавних саобраћајних површина у насељеним мјестима,
- јавна расвјета у насељеним мјестима,
- одвођење атмосферских падавина и других вода са јавних површина,
- одржавање и модернизација објеката заједничке комуналне потрошње – комунална опрема
- дјелатност зоохигијене и дератизација.

СРЕДСТВА ЗА ОБАВЉАЊЕ КОМУНАЛНИХ ДЈЕЛАТНОСТИ

Средства за обављање комуналних дјелатности заједничке комуналне потрошње обезбјеђују се у буџету општине од:

- комуналне накнаде,
- дијела накнада за коришћење добара од општег интереса,
- дијела пореза прихода од пореза на непокретности,
- дијела накнаде за дате концесије.

1. ЧИШЋЕЊЕ, ОДРЖАВАЊЕ И УРЕЂИВАЊЕ ЈАВНИХ ПОВРШИНА

Чишћење, одржавање и уређивање јавних површина обухвата извођење следећих радова:

- а) Чишћење улица, тротоара, тргова и осталих јавних површина од снијега и леда – зимска служба,
- б) Чишћење улица, тротоара, уличног појаса и других јавних површина од отпадака, блата и наноса, кошење и одвоз покошене траве са уличног појаса, уклањање угинулих животиња са јавних површина,
- в) Прање улица, тротоара, тргова итд.

1.1. ЗИМСКА СЛУЖБА

Радови у оквиру зимске службе одвијају се у периоду од 01. јануара до 15. марта и од 15. новембра до 31. децембра текуће године, односно може трајати дуже у зависности од временских услова. Одстрањивање снијега са платоа и тротоара почиње правовремено тако да висина снијега не прелази 5 цм.

1) Машинско чишћење снијега обухвата радове чишћење снијега са одбацивањем у страну са платоа и тротоара, посипање залеђених површина мјешавином агрегата (гранулације 2-4 мм) са индустријском соли, према налогу надлежног органа. У недостатку соли може се посипати само каменим агрегатом, односно пијеском. Цијена за чишћење снијега формира се на бази ефективног радног часа или јединице мјере, а за посипање на бази 1 м³ утршеног абразивног материјала.

2) Ручно чишћење снијега и леда обухвата радове чишћење снијега и леда са одбацивањем у страну са платоа и тротоара и посипање залеђених површина мјешавином агрегата (гранулације 2-4 мм) са индустријском соли, према налогу надлежног органа. Цијена се формира на бази 1 м² или 1м³ очишћеног снијега и 1 м³ абразивног материјала 2 до 4 мм за посипање и обавезно чишћење абразивног материјала од стране извођача радова. Цијена радова ће бити дефинисана у уговору.

1.2. ЧИШЋЕЊЕ УЛИЦА, ТРОТОАРА И ПУТНОГ ПОЈАСА, ОДРЖАВАЊЕ И УРЕЂИВАЊЕ ЈАВНИХ ЗЕЛЕНИХ ПОВРШИНА

Чишћење улица и тротоара од отпадака и наноса врши се по правилу од 15.3.2024. до 15.11.2024. године, односно и у преостала 4. мјесеца који се третирају као период зимске службе уколико су временски услови такви да нема потребе за обављање радова зимске службе.

1. Чишћење ће се вршити на укупној површини према динамици чишћења појединих улица по одређеним приоритетима.
2. Прање асфалтних улица у граду ауто-цистерном, вршиће се по потреби.
3. Ручно прикупљање комуналног отпада са уличног појаса и улица које се чисте вршиће се према динамици чишћења на утврђеној ефективној површини. Динамика чишћења и прикупљања отпадака утврдиће се заједно са извођачем.
4. Кошење, крчење, прикупљање комуналног отпада и одвоз покошене траве и шибља са уличног појаса улица и других јавних површина вршиће се према указаној потреби.
5. Одржавање и уређивање јавних зелених површина (озелењавање паркова, дрвореда, одржавање стабала, сађење сезонског цвијећа и др.).

2. ОДРЖАВАЊЕ ЈАВНИХ САОБРАЋАЈНИХ ПОВРШИНА У НАСЕЉЕНИМ МЈЕСТИМА

У оквиру одржавања јавних саобраћајних површина, планира се обављање следећих радова:

1. Уређење хоризонталне и вертикалне саобраћајне сигнализације у складу са изведеним стањем регулације саобраћаја на подручју града.

2. Набавка и постављање саобраћајних знакова у граду који недостају према Изведеном стању регулације саобраћаја, по врстама и према утврђеном приоритету, а на основу праћења стања саобраћајне сигнализације у граду као и израда хоризонталне сигнализације.

3. Санација „ударних рупа“ на асфалтним саобраћајницама и тротоарима у граду гдје се укаже потреба. Спецификација потребних радова ће се утврдити после зиме и лоших временских услова који су главни узроци настанка деформација на асфалтним површинама.

4. Стање макадамских улица у граду утврдиће се одмах после зимског периода, те по стварним потребама сачинити и предузети одређене мјере санације истих насипањем и планирањем одговарајућим материјалима како би се исте могле адекватно користити.

3. ЈАВНА РАСВЈЕТА У НАСЕЉЕНИМ МЈЕСТИМА

Код јавне расвјете планирано је одржавање и санација јавне расвјете што подразумијева текуће одржавање расвјете (замјена сијалица, осигурача, пригушница, каблова и осталог потрошног материјала) и плаћање утрошка електричне енергије за рад јавне расвјете која је у функцији.

Декорација града накитом за вријеме празника вршиће се за новогодишње, божићне и друге празнике.

Обимнији радови на санацији и реконструкцији јавне расвјете вршиће се у складу са потписаним уговором са одабраним извођачем тих радова у 2024. години.

Разни радови који нису посебно предвиђени овим Програмом, а за које ће се евентуално указати потреба у току године изводиће се по посебном налогу уз претходно обезбјеђење средстава.

4. ДЈЕЛАТНОСТ ЗООХИГИЈЕНЕ И ДЕРАТИЗАЦИЈА

Дјелатност зоохигијене обухвата одвоз угинулих и прегажених животиња као и животиња луталица на урбаном подручју насеља, а према динамици која је диктирана стварним потребама.

Дератизација је скуп мјера и поступака који се проводе у сврху смањења популације штетних глодара (штакора, мишева и мишоликих глодара). Сузбијање и смањење популације штетних глодара проводи се биолошким, механичким и хемијским мјерама. Законом о заштити становништва од заразних болести („Службени гласник РС“, број 90/17 и 98/20) прописана је обавеза дератизације на јавним и приватним површинама, те у објектима у којима постоји могућност размножавања глодара који преносе заразне болести.

Надлежни орган локалне самоуправе организује спровођење опште систематске дератизације за своје подручје, врши избор извођача и финансира трошкове спровођења на одређеним јавним мјестима.

СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА ЗАЈЕДНИЧКЕ КОМУНАЛНЕ ПОТРОШЊЕ ЗА 2024. ГОДИНУ

1. ЧИШЋЕЊЕ ЈАВНИХ ПОВРШИНА У НАСЕЉЕНИМ МЈЕСТИМА

(зимска служба, чишћење улица, тротоара, трга, централног споменика и др.)

- ОДРЖАВАЊЕ ЈАВНИХ ПОВРШИНА 150.000,00 КМ
- ЗИМСКА СЛУЖБА НА УЛИЦАМА, ТРГОВИМА,
ТРОТОРИМА И ЛОКАЛНИМ ПУТЕВИМА 15.000,00 КМ

2. ОДРЖАВАЊЕ ЈАВНИХ САОБРАЋАЈНИХ ПОВРШИНА У НАСЕЉЕНИМ МЈЕСТИМА

- текуће одржавање објеката друмског саобраћаја 100.000,00 КМ
- реконструкција и модернизација локалних и некатегорисаних
путева и градских улица 100.000,00 КМ
- реконструкција и одржавање осталих објеката 50.000,00 КМ

3. ЈАВНА РАСВЈЕТА У НАСЕЉЕНИМ МЈЕСТИМА

- ПОТРОШЊА СТРУЈЕ ЗА ЈАВНУ РАСВЈЕТУ 160.000,00 КМ
- ОДРЖАВАЊЕ ЈАВНЕ РАСВЈЕТЕ 20.000,00 КМ
- ИЗГРАДЊА ЈАВНЕ РАСВЈЕТЕ 6.000,00 КМ

4. ДЈЕЛАТНОСТИ ЗООХИГИЈЕНЕ И ДЕРАТИЗАЦИЈА 9.000,00 КМ

У К У П Н О: 610.000,00 КМ

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Овај Програм објавиће се у „Службеном гласнику општине Братунац“.

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ
БРАТУНАЦ**

**ПРЕДСЈЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ**

Број: 01-022-127/24
Братунац, 16.09.2024. год.

Јово Челановић с.р.

Ул.Светог Саве бр.260 75 420 Братунац, тел.+387(56)41-01-76; факс:+387(56)42-03-72
e-mail:bratopst@teol.net ; www.opstinabratunac.com

Број:02-020-598/24
Братунац, 05.08.2024.год.

На основу члана 59. став (1) тачка 7. и члана 82. Став (3) Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, број: 97/16, 36/19 и 61/21) и члана 67. Статута општине Братунац („Службени Гласник општине Братунац“ бр.10/17) Начелник општине Братунац доноси:

О Д Л У К У

О ДОПУНИ ОДЛУКЕ О ОСНИВАЊУ ОПШТИНСКЕ УПРАВЕ БРАТУНАЦ

Члан 1.

Овом Одлуком дефинисане су допуне Одлуке о оснивању Општинске управе Братунац бр.02-020-46/24 од 31.01.2024.год. („Сл.Гласник општине Братунац“ бр.1/24).

Члан 2.

У Одлуци о оснивању Општинске управе Братунац бр.02-020-46/24 од 31.01.2024.год. у члану 6. став 1. тачка (2) додаје се подтачка 5. која гласи:

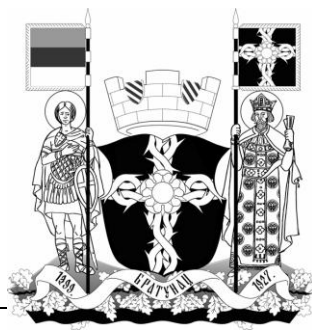
5. Територијална ватрогасно-спасилачка јединица Братунац

Члан 3.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења а објавиће се у „Службеном Гласнику општине Братунац“.

НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ

др Лазар Продановић с.р.

Број:02-020-627-1/24

Дана,28.08.2024.године

На основу члана 59. и 82.став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени Гласник РС“ бр.97/16 и 36/19) и члана 67.Статута општине Братунац („Службени Гласник општине Братунац“ бр.10/2017), Начелник општине Братунац доноси:

ОДЛУКУ
О расписивању Јавног позива за додјелу подстицајних средстава у функцији
самозапошљавања предузетника у 2024.години

Члан 1.

Општина Братунац расписује Јавни позив за додјелу подстицајних средстава у функцији самозапошљавања предузетника у 2024.години (у даљем тексту:Јавни позив).

Члан 2.

Јавни позив објављује се на огласној табли и званичној интернет страници општине Братунац и огласној табли Завода за запошљавање РС Биро Братунац.

Јавни позив ће бити отворен 30 дана од дана објављивања.

Члан 3.

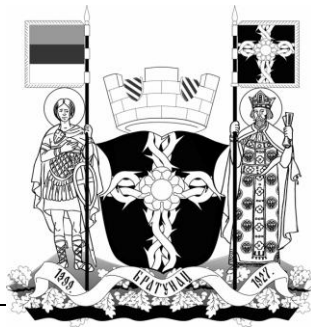
Јавни позив садржи предмет јавног позива, намјену и висину подстицајних средстава, право и услови учешћа, подношење пријаве и потребна документација, разматрање захтјева и критеријуме, одлуку о додјели средстава и закључење уговора, обавезе корисника, као и начин и рок подношења пријава.

Члан 4.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у Службеном Гласнику општине Братунац.

НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ

др Лазар Продановић с.р.

Број: 02-020-608-1/24

Дана, 12.08.2024.год

На основу члана 82. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске„, број: 97/16 и 36/19), члана 7.став 2. Одлуке о одређивању радног времена тровинских и занатско предузетничких радњи на подручју општине Братунац (Службени Гласник општине Братунац бр.6/2021), члана 10. Став 2. Уредбе о критеријумима за одређивање радног времена у угоститељским објектима („Службени гласник Републике Српске„, број: 44/11) и чл.67. Статута општине Братунац (Службени Гласник општине Братунац бр.10/2017), Начелник општине доноси:

ОДЛУКУ

О организовању традиционалног Народног вашара „Макавеји“ за 2024.годину

Члан 1.

Овом Одлуком организује се одржавање традиционалног Народног вашара „Макавеји“ за дане 13.08.2024. и 14.08.2024.године на подручју општине Братунац.

Члан 2.

Радно вријеме вашара је до 03.00 часа наредног дана.

Закључком о радном времену угоститељских објеката бр.02-020-608/24 од 12.08.2024.године регулисано је радно вријеме угоститељских објеката.

Члан 3.

На дане 13.08.2024. и 14.08.2024.године дозвољено је заузимање јавне површине за постављање шатора, тезги , столова, покретних грилова, бифеа и сл. у ужем центру града, потезу према градском споменику и стадиону, те забавних паркова и игара на градском стадиону.

Члан 4.

За извршење члана 3. ове Одлуке задужује се Одјељење за просторно уређење и стамбено комуналне послове општинске управе Братунац, у складу са важећим одредбама Одлуке о комуналним таксама општине Братунац за наплату заузимања јавне површине.

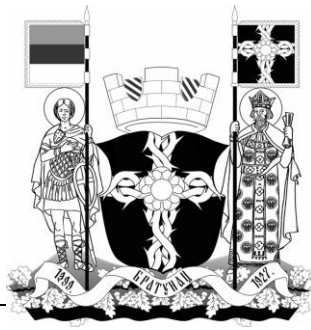
Надзор над спровођењем члана 2. и 3. ове Одлуке вршиће Одсјек за инспекцијске послове и Комунална полиција општинске управе Братунац.

Члан .

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и биће објављена у „Службеном гласнику општине Братунац“.

НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ

др Лазар Продановић с.р.

Број: 02-020-608/24
Дана, 12.08.2024.год

На основу члана 82. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске„, број: 97/16 и 36/19), чл.67. Статута општине Братунац (Службени Гласник општине Братунац бр.10/2017), Начелник општине доноси:

ЗАКЉУЧАК

О радном времену угоститељских објеката поводом Народног вашара „ Макавеји „ за 2024.годину

Члан 1.

Овим Закључком одређује се радно вријеме и извођење музике уживо у угоститељским објектима на подручју општине Братунац поводом тНародног вашара „Макавеји“ за 2024.годину.

Члан 2.

На дане 13.08/14.08.2024. и 14.08/15.08.2024.године дозвољава се рад угоститељских објеката на подручју општине Братунац и извођење музике уживо у истим у периоду до 03.00 часа.

Члан 3.

Овај Закључак ступа на снагу даном доношења и биће објављен у „Службеном гласнику општине Братунац“.

НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ

др Лазар Продановић с.р.

Достављено:

1. Станица полиције Братунац
2. Комунална Полиција, оvdје
3. Еколошка инспекција
4. Угоститељским објектима
5. Званични сајт општине Братунац
6. У предмет-А/а.

На основу члана 59. и 82. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, број: 97/16 и 36/19) и члана 67. Статута општине Братунац („Службени гласник општине Братунац“ број: 10/17), , Начелник општине Братунац дана 28.08.2024.године доноси

П Р А В И Л Н И К
О УСЛОВИМА И НАЧИНУ ОСТВАРИВАЊА ПОДСТИЦАЈНИХ СРЕДСТАВА
У ФУНКЦИЈИ САМОЗАПОШЉАВАЊА ПРЕДУЗЕТНИКА ЗА 2024. ГОДИНУ

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Правилником о условима и начину остваривања подстицајних средстава у функцији samozapošljavanja предузетника за 2024. годину (у даљем тексту: Правилник) утврђује се: циљ, намјена, критеријуми, услови и начин остваривања права на подстицај, врста и висина подстицајних средстава, право учешћа и услови за учешће на Јавном позиву, начин и поступак одобравања и расподјеле средстава, обавезе корисника средстава, потребна документација, надзор намјенског трошења средстава, као и друга питања значајна за реализацију Јавног позива за додјелу подстицајних средстава у функцији samozapošljavanja предузетника (у даљем тексту Јавни позив).

II ЦИЉ, ЦИЉНА ГРУПА

Члан 2.

Подршка samozapošljavaњу незапослених лица и креирање нових радних мјеста, у циљу повећања запослености и економске активности кроз процес samozapošljavanja у области занатско-предузетничке дјелатности.

Члан 3.

Циљна група:

1. Незапослена лица са евиденције Завода за запошљавање – Биро Братунац која се воде на евиденцији незапослених лица најмање три мјесеца прије објављивања Јавног позива и која намјеравају да покрену самосталну занатско-предузетничку дјелатност;
2. Самостални предузетници који обављају занатско-предузетничку дјелатност као основно занимање (да при том нису корисници пензије) на подручју општине Братунац, а који су регистровани или су покренули поступак регистрације након објављивања, па до окончања Јавног позива код надлежног органа општинске управе Братунац и који су прије регистрације били пријављени на евиденцији незапослених лица код Завода за запошљавање –Биро Братунац, прије објављивања Јавног позива.
3. Самостални предузетници који обављају занатско предузетничку дјелатност као основно или додатно занимање на подручју општине Братунац, који су регистровани код надлежног органа општинске управе Братунац, с циљем запошљавања лица старости до 35 година на период од три године.

III РАСПОДЈЕЛА И НАМЈЕНА ПОДСТИЦАЈНИХ СРЕДСТАВА

Члан 4.

Подстицаји који се додјељују корисницима су бесповратна средства. Средства предвиђена буџетом општине Братунац за 2024.годину за запошљавање су намијењена за финансирање samozapoшљавања 20 (двадесет) лица у занатско-предузетничким дјелатностима.

У случају подношења захтјева за додјелу подстицаја од стране више лица који оснивају ортачку радњу, уколико исти испуњавају услове за додјелу, подстицаје могу добити сви ортаци у складу са одредбама Правилника.

Члан 5.

Подстицаји се додјељују за:

- започињање властите дјелатности, као основно занимање, на име пореза и доприноса у периоду од 12 мјесеци на најнижу законски утврђену плату од момента закључења Уговора.
- за запошљавање лица из члана 3.став 3. Правилника, при чему ће општина Братунац финансирати обавезе на име пореза и доприноса за запослена лица за првих 12 мјесеци, а у супротном уколико дође до раскида уговора од стране послодавца по истеку 12 мјесеци или прије према запосленом, исти не може бити корисник подстицајних средстава за samozapoшљавање општине Братунац наредних 5 (пет) година.

Подстицајна средства су намијењена за суфинансирање дијела оправданих трошкова, које је имао предузетник за вријеме трајања уговорног периода.

Оправдани трошкови представљају порези и доприноси на најнижу законски утврђену плату за период од 12 мјесеци од момента закључења Уговора.

IV ЈАВНИ ПОЗИВ

Члан 6.

Поступак додјеле подстицајних средстава покреће се расписивањем јавног позива којег расписује начелник општине Братунац. Јавни позив се објављује на интернет страници општине (www.opstinabratunac.com), као и на огласној табли општине Братунац и Завода за запошљавање, Биро Братунац.

Члан 7.

Обавезни елементи текста Јавног позива су:

- Предмет Јавног позива
- Намјена и износ подстицајних средстава
- Услови за остваривање права на подстицајна средства
- Критеријуми за додјелу подстицајних средстава
- Начин подношења пријаве и потребна документација
- Разматрање захтјева и закључивање уговора
- Рок за подношење захтјева
- Обавезе корисника
- Обавјештење о исходу јавног позива,
- Остале потребне информације.

V ПРАВО И УСЛОВИ УЧЕШЋА НА ЈАВНОМ ПОЗИВУ

Члан 8.

Право на подстицајна средства имају лица која испуњавају сљедеће услове:

1. Да се налазе на евиденцији незапослених лица код Завода за запошљавање Биро Братунац – најмање три мјесеца прије објављивања Јавног позива
2. Да су извршила регистрацију или покренула поступак регистрације самосталне предузетничке дјелатности као основно занимање на подручју општине Братунац након објављивања Јавног позива, уз услов да су прије регистрације дјелатности и прије објављивања Јавног позива, били на евиденцији незапослених лица код Завода за запошљавање – Биро Братунац,
3. Да су поднијели Захтјев за подстицаје са пословним планом и осталом потребном документацијом дефинисаном Правилником и јавним позивом,
4. Да имају пребивалиште на територији општине Братунац,
5. Да су самостални предузетници који обављају занатско предузетничку дјелатност као основно или додатно занимање на подручју општине Братунац, који су регистровани код надлежног органа општинске управе Братунац, с циљем запошљавања лица старости до 35 година на период од три године.

Члан 9.

Подстицајна средства за самозапошљавање не може остварити незапослено лице:

1. које је обављало исту или сличну дјелатност и исту је одјавило у претходних 12 мјесеци прије објављивања Јавног позива,
2. које је било корисник подстицаја за самозапошљавање од стране ЈУ Завод за запошљавање РС филијала Зворник биро Братунац или других средстава из општинског буџета, односно да нису користили бесповратна средства из других извора у сврху самозапошљавања и/или покретања бизниса.

Комисија по службеној дужности прибавља доказе, односно провјерава испуњеност услова из става (1) и (2) овог члана. Комисија може вршити провјеру и других података од значаја за поступак додјеле подстицајних средстава.

Члан 10.

Право на подстицај се остварује подношењем пријаве на прописаном обрасцу који мора бити у цјелости попуњен, јасно презентован и потписан од стране подносиоца пријаве уз прилагање потребне документације која је наведена у Јавном позиву.

У случају да пријава није попуњена на прописан начин иста се неће узети у даље разматрање.

VI ПОТРЕБНА ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА ЈАВНИ ПОЗИВ

Члан 11.

Пријава за додјелу подстицајних средстава за самозапошљавање подноси се на за то прописаном обрасцу који је обавезан и чини прилог уз Јавни позив (Прилог бр. 1), а биће доступан на званичној интернет страници општине Братунац.

Подносиоци пријаве уз прописани образац пријаве прилажу следећа документа
Обавезна документација:

1. Фотокопија Рјешења о регистрацији Одјељења за привреду и друштвене дјелатности општинске управе Братунац (уколико је регистрована предузетничка дјелатност);
2. Овјерена фотокопија Увјерења о регистрацији пореског обвезника у Пореској управи -ЈИБ (уколико је регистрована предузетничка дјелатност);
3. Увјерење надлежног органа да су измирене обавезе (порези и доприноси) за предузетнике који намјеравају запослити лице до 35 година старости, односно прије објављивања Јавног позива;
4. Увјерење о незапослености од Завода за запошљавање (оригинал);
5. Овјерена изјава подносиоца о давању сагласности за објаву и коришћење личних података као резултата Јавног позива (Прилог уз јавни позив бр.2);
6. Овјерена изјава подносиоца да до датума подношења пријаве није користио бесповратна средства из других извора у сврху samozapoшљавања и/или покретања бизниса (Прилог уз јавни позив бр.3);
7. Пословни план (Прилог уз јавни позив бр.4);
8. Овјерена копија личне карте.

Додатна документација (зависно од статуса лица које подноси пријаву):

1. Доказ надлежног органа (увјерење) о утврђеном статусу дјетета погинулог борца ВРС (оригинал или овјерена копија);
2. Доказ надлежног органа (увјерење) о утврђеном статусу категорије демобилисаног борца ВРС (оригинал или овјерена копија);
3. Доказ о (увјерење) о утврђеном статусу ратног војног инвалида ВРС или статусуособе са инвалидитетом (оригинал или овјерена копија);

Комисија може затражити од подносиоца пријаве додатна појашњења достављене документације на јавни позив.

За непотпуне захтјеве не тражи се допуна документације.Документација достављена на јавни позив се не враћа.

VII СПРОВОЂЕЊЕ ЈАВНОГ ПОЗИВА

Члан 12.

Јавни позив спроводи Комисија за провођење поступка додјеле подстицајних средстава у функцији samozapoшљавања предузетника, коју рјешењем именује начелник општине.

У састав Комисије именује се три члана из реда запослених.

Члан 13.

Задатак Комисије је да:

- изврши пријем и обраду захтјева;
- изврши коначну оцјену захтјева (бодовање, израда ранг листе и објављивање ранг листе);
- сачини предлог додјеле подстицајних средстава градоначелнику;
- достави обавјештење о реализацији јавног позива свим апликантима;
- припреми уговоре о додјели подстицајних средстава (приједлог Уговора прави Комисија, а верификује Кабинет начелника);
- изврши контролу о намјенском утрошку средстава и праћење реализације уговора;
- сачини извјештај о намјенском утрошку средстава;
- сачини анализу ефеката спроведеног јавног позива.

Процес оцјене апликација састоји се из двије фазе:

1. административна провјера пријава;
2. бодовање апликација које су прошле административну провјеру према бодовној листи.

Након истека рока за пријаву на Јавни позив, врши се административна провјера пријава. Непотпуне и неблаговремене пријаве неће бити разматране.

Комисија анализира приспјеле пријаве, те за оне пријаве које су прошле административну провјеру врши бодовање према бодовној листи. Комисија сачињава записник за сваког подносиоца пријаве, који обавезно садржи: датум и мјесто отварања пријаве, име и презиме подносиоца пријаве, констатацију у вези са благовременошћу, потпуношћу и допуштеношћу пријаве, уз навођење да ли достављена пријава испуњава услове из Правилника и Јавног позива и бодовну табелу.

Комисија доноси одлуке већином гласова свих чланова.

Приликом оцјењивања пријава, члан Комисије не може бити у сукобу интереса. Чланови Комисије прије почетка рада потписују изјаву којом потврђују да ће у случају сукоба интереса, без одгањања, о томе обавијестити остале чланове Комисије. Одсуство сукоба интереса подразумијева да члан Комисије и подносилац пријаве на јавни позив нису повезана лица. Под повезаним лицима, у смислу овог Правилника сматрају се лица која су у:

- крвном сродству у правој линији без обзира на степен сродства, у побочној линији до трећег степена сродства,
- тазбинском сродству закључно са другим степеном сродства,
- браку, као и она лица код којих је брак престао,
- ванбрачној заједници,
- односу усвојоца и усвојеника, или стараоца и штићеника.

На основу овог Правилника Комисија ће сачинити образац бодовања кандидата.

Члан 14.

Комисија ће одбацити пријаву у случају:

1. Кад приложена документација из Јавног позива није прошла административну провјеру (документација није потпуна),
2. Кад приложена документација из Јавног позива није достављена на начин како је прописано истим,
3. Неблаговремена пријава (пријава која је поднесена након истека рока предвиђеног Јавним позивом),
4. Недопуштена пријава (пријава која је поднесена од стране лица које не може бити корисник подстицаја),
5. Образац пријаве није попуњен у складу са овим Правилником и Јавним позивом.

VIII КРИТЕРИЈУМИ ЗА ВРЕДНОВАЊЕ И РАНГИРАЊЕ ПРИЈАВА

Члан 15.

Комисија за провођење поступка додјеле подстицајних средстава, провјерава пристигле захтјеве (пријаве) и испуњеност услова дефинисаних Правилником и Јавним позивом.

Приликом бодовања захтјева узимају се у обзир сљедећи критеријуми:

- планирана врста дјелатности,
- категорија лица које се самозапошљава (вријеме трајања незапослености - активног тражења посла),
- потребни ресурси за отпочињање обављања сопственог посла (пословни простор, опрема), тржиште (купци, добављачи, конкуренти);

- жена предузетница,
- припадност циљним групама (лице са статусом дјетета погинулог борца ВРС, лице са статусом категоризованог демобилисаног борца ВРС, лице са инвалидитетом и РВИ РС).

Члан 16.

Табела критеријума за вредновање и рангирање пријава дефинисана је на следећи начин:

Критеријум	Бодови
1. Врста дјелатности	Занатска и производна дјелатност.....7 Интелектуалне услуге.....6 Услужна дјелатност.....5 Трговинска дјелатност.....3 Трговинска дјелатност у руралним срединама.....5
2. Вријеме незапослености - активног тражења посла	1-12 мјесеци.....1 бод 13-24 мјесеца.....2 бода 25-36 мјесеци.....3 бода преко 36 мјесеци.....4 бода
3. Квалитет Пословног плана: потребни ресурси за отпочињање обављања сопственог посла (пословни простор, опрема), тржиште (купци, добављачи, конкуренти)	1 - 5 бодова
3. Лице са статусом дјетета погинулог борца ВРС, демобилисани борац или РВИ	2 бода
4. Лице са инвалидитетом	1 бод
5. Жена предузетница	1 бод

Члан 17.

У случају да два или више подносиоца пријаве имају исти број бодова, предност ће имати дјелатности које нису регистроване на подручју општине и дјелатности са мањим бројем регистрованих предузетника, при чему се дјелатност одређује на основу припадајуће шифре дјелатности.

Подстицајна средства се додјељују подносиоцима пријаве према редосљеду на утврђеној ранглисти док средства не буду утрошена према условима и критеријумима из Правилника и јавног позива.

Ако се подносиоцу пријаве не исплати одобрени подстицај због његовог одустанка од закључења уговора или одустанка од додјеле средстава, средства која су била одобрена том

подносиоцу одобравају се наредном подносиоцу захтјева према редослиједу на ранг-листи, послјије посљедњег подносиоца који је остварио право на подстицај.

IX ОДЛУКА О ДОДЈЕЛИ СРЕДСТАВА

Члан 18.

Комисија провјерава испуњеност услова из Јавног позива и у складу са утврђеним критеријумима и бодовима сачињава ранг листу и врши рангирање примљених пријава, у року који не може бити дужи од 15 дана од дана истека рока за подношење пријаве.

Ранг листа садржи имена подносилаца пријава који испуњавају услове из јавног позива са износима одобрених финансијских средстава, као и имена подносилаца пријава који нису испунили услове из јавног позива, уз образложење који услов није испуњен.

Ранг листа се објављује на интернет страници и на огласној табли општине Братунац.

Члан 19.

На основу ранг листе и предлога Комисије за додјелу подстицајних средстава, Начелник општине доноси Одлуку о додјели подстицајних средстава за самозапошљавање предузетника у 2024. години, са износом додијељених средстава сваком кориснику.

Одлука се објављује на интернет страници и на огласној табли општине Братунац.

На Одлуку из става 1. овог члана може се изјавити приговор Начелнику општине у писаној форми у року од осам дана од дана достављања Одлуке учесницима јавног позива.

На основу поднешених приговора начелник општине захтијева писмено изјашњење Комисије, у погледу основаности приговора.

X ЗАКЉУЧЕЊЕ УГОВОРА И ОБАВЕЗЕ КОРИСНИКА СРЕДСТАВА

Члан 20.

Након доношења Одлуке о додјели подстицајних средстава за самозапошљавање предузетника у 2024. години, Начелник општине или лице које он овласти са сваким корисником подстицаја појединачно закључује уговор којим се утврђују међусобна права и обавезе и на основу којег се врши исплата средстава.

Подстицајна средства су бесповратна и додјељују се корисницима у једнаким мјесечним износима у периоду од годину дана од дана потписивања уговора.

Члан 21.

Прије потписивања уговора корисник подстицаја дужан је да достави:

1. Рјешење о регистрацији занатске предузетничке дјелатности као основно/додатно занимање,
2. Увјерење о регистрацији у Пореској управи (ЈИБ),
3. Образац ПД 3100 (пријава у Пореској управи РС),
4. Копију уговора са банком о отварању жиро рачуна.

Уколико корисник подстицаја, коме су одобрена средства, у року 30 дана од потписивања Обавјештења о одобравању подстицајних средстава за самозапошљавање, не достави доказе из става 1. овог члана, сматраће се да је одустао од додијељеног подстицаја, а уговор неће бити потписан.

Корисник подстицаја по потписивању Уговора о додјели подстицајних средстава за самозапошљавање, дужан је да обавља регистровану дјелатност као основно занимање најмање 12 мјесеци од регистрације. Врста дјелатности утврђује се искључиво према регистрованој претежној

дјелатности, која се не може мијењати у току уговорног периода.

Корисник подстицаја самостални предузетници који обављају занатско предузетничку дјелатност као основно или додатно занимање на подручју општине Братунац, који су регистровани код надлежног органа општинске управе Братунац, с циљем запошљавања лица у наредне три године од дана потписивања уговора, уколико дође до раскида уговора од стране послодавца по истеку 12 мјесеци или прије према запосленом, исти не може бити корисник подстицајних средстава за samozapoшљавање општине Братунац наредних 5 (пет) година.

Добијена средства дужан је да утроши на начин који је наведен у пословном плану, те да достави наративни и финансијски извјештај о пословању даваоцу средстава, односно Одјељењу за привреду и Комисији, сваки мјесец наредних годину дана од дана регистрације дјелатности, са свим доказима о начину утрошка средстава, након чега ће се извршити рефундација трошкова од стране Одјељења за финансије. Коначан извјештај о утрошку средстава доставља се најкасније у року од 30 дана од дана утрошка подстицаја, са свим доказима о начину утрошка средстава.

У наративном дијелу Извјештаја наводе се реализоване активност. Финансијски дио Извјештаја састоји се од рачуна и припадајућих банковних извода, доказа о извршеном плаћању трошкова, као и осталих доказа за реализацију активности по пословном плану.

Извјештај са свим доказима о намјенском трошењу средстава се подноси у писаној форми искључиво на прописаном обрасцу (доступан на интернет страници општине Братунац – „Прилог бр. 5: Извјештај о реализацији активности по јавном позиву за додјелу подстицајних средстава у функцији samozapoшљавања предузетника“), а који садржи и изјаву корисника средстава којом под пуном кривичном и материјалном одговорношћу гарантује вјеродостојност и тачност достављених навода и доказа у Извјештају. Образац Извјештаја мора бити правилно и комплетно попуњен, потписан и са наведеним датумом када је сачињен.

Члан 22.

Ако корисник подстицаја престане са обављањем дјелатности прије истека рока утврђеног уговором, као и у случају ненамјенског утрошка средстава, дужан је да врати цјелокупан износ подстицајних средстава у року од 15 дана од упућивања захтјева за поврат средстава. Средства се враћају на рачун буџета општине Братунац. У случају да корисник подстицаја не изврши поврат новчаних средстава, општина Братунац покреће поступак поврата уплаћених подстицаја судским поступком.

Корисник подстицаја је дужан да о свакој промјени која може утицати на односе утврђене уговором, у року од 15 дана писмено обавијести Одјељење за привреду друштвене дјелатности и Комисију.

XI НАЧИНИ И РОК ЗА ПРИЈАВУ НА ЈАВНИ ПОЗИВ

Члан 23.

Пријава са потребном документацијом се подноси лично предајом у једном примјерку (штампана верзија) у затвореној коверти путем протокола у пријемној канцеларији /шалтер сали општине Братунац или поштом на адресу: Општина Братунац - Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, Светог Саве 240, 75420 Братунац, са знаком „НЕ ОТВАРАТИ – Пријава за остваривање подстицаја за samozapoшљавање предузетника“. На полеђини коверте написати име, презиме и адресу подносиоца пријаве.

Рок за подношење пријава је 30 дана од дана објављивања Јавног позива.

Благовременом доставом пријаве путем поште, сматра се препоручена пошиљка предата пошти најкасније до истека последњег дана рока Јавног позива, овјерена печатом пријемне поште, са јасно назначеним датумом предаје, без обзира на датум приспјећа.

Пријаве се чувају на начин да не дођу у посјед неовлаштеног лица.

XII НАДЗОР НАД НАМЈЕНСКИМ КОРИШЋЕЊЕМ ПОДСТИЦАЈНИХ СРЕДСТАВА

Члан 24.

Контрола намјенског коришћења средстава вршиће се периодичним извјештавањем од стране корисника у складу са обавезама дефинисаним Уговором о додјели подстицајних средстава. У току прегледа Извјештаја, Комисија провјерава намјенски утрошак средстава појединачно за сваку ставку из табеле оправданих улагања. Комисија врши контролу и сачињава записник о намјенском утрошку додијељених подстицаја након 6 и 12 мјесеци.

Самостални предузетници – корисници подстицаја дужни су да омогуће Комисији контролу намјенског коришћења подстицајних средстава и увид у сву потребну документацију у наредних 12 мјесеци од дана закључења Уговора.

Ако се приликом контроле утврди ненамјенско коришћење средстава или ако корисник не дозволи контролу на начин прописан овим чланом, општина Братунац раскида уговор и врши поврат додијељених средстава, што ће бити регулисано уговором.

Корисник подстицаја може извршити привремену одјаву рада у складу са законским прописима.

XIII ИЗВЈЕШТАВАЊЕ

Члан 25.

На основу записника о намјенском утрошку средстава и извршене анализе ефеката коју израђује Комисија, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности ће сачинити Извјештај о реализацији коришћења подстицајних средстава за развој предузетништва – samozapoшљавање за 2024. годину и исти доставити Начелнику општине Братунац.

Општина Братунац обавјештава јавност о додјели подстицајних средстава посредством званичне интернет странице општине.

XIV ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 26.

Саставни дио овог Правилника чине образац пријаве за додјелу подстицајних средстава, образац изјаве о давању сагласности за објаву и коришћење личних података као резултата Јавног позива и образац изјаве о некоришћењу подстицајних средстава у сврху samozapoшљавања и/или покретања бизниса.

Члан 27.

Овај Правилник ступа на снагу даном доношења, а биће објављен у Службеном гласнику општине Братунац.

Број: 02-020-627/24
Братунац,
Датум, 28.08.2024. године

НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ
др Лазар Продановић с.р.

Број: 02-020-707/24

Братунац, 17. 09. 2024. године

На основу члана 59. и 82. став (3) Закона о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“ бр. 97/16, 36/19 и 61/21) члана 64. Закона о службеницима и намјештеницима у органима локалне самоуправе („Сл. гласник РС“ бр. 97/16), члана 6. Упутства за израду плана запошљавања у Општинској управи Братунац („Сл. гласник општине Братунац“ бр. 1/18), Одлуке о усвајању буџета општине Братунац за 2024. годину бр. 01-022-246/23 („Сл. гласник општине Братунац“ бр.8/23) и члана 67. Статута општине Братунац („Сл. гласник општине Братунац“ бр. 10/2017), Начелник општине д о н о с и :

ИЗМЈЕНУ И ДОПУНУ ПЛАНА ЗАПОШЉАВАЊА У ОПШТИНСКОЈ УПРАВИ БРАТУНАЦ за 2024. годину

Члан 1.

Усваја се Измјена и допуна Плана запошљавања у Општинској управи Братунац за 2024. годину, тако да се у табеларном прегледу који је саставни дио Плана под редним бројем III – Одјељење за општу управу додаје:

Организаци она јединица	Назив систематизован ог радног мјеста за попуњавање	Број потребни х извршил аца	Службеник (С) Намјештен ик (Н)	Радни однос на неодређе но вријеме ДА / НЕ	Радни однос на одређен о вријеме ДА / НЕ	Статус Волонтера (В) или Приправни ка (П)	Укупан број радника које треба запосли ти у 2024. год.
III Одјељење за општу управу	Техничко лице за рад у штампарији – фотокопирници Општинске управе и достављач поште	1	Намјештен ик	ДА			2

Члан 2.

Измјена и допуна Плана запошљавања ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у Службеном Гласнику општине Братунац.

НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ

др Лазар Продановић с.р.